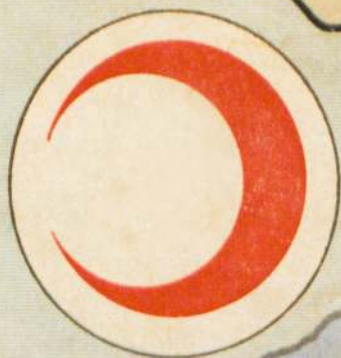

KIZILAY
DERGİSİ

FEVKALADE NÜSHA

1877-1952

KIZILAY

DERGİSİ

Neşriyat Müdürü
NEDİM ABUT

Abone Bedeli
Seneliği 4 Sayı itibarile
80 Kuruş

Sayı: 44

Müracaat yeri
Kızılay Genel Merkezi
ANKARA

Telefon: 23624
Telgraf: KIZILAY

FEVKALÂDE NÜSHA
1877 - 1952

Kızılayın 75 inci Yıldönümü Münasebetiyle Radyo Konuşmaları

-I-

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı
Refik Koraltan'ın Konuşması

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Sayın Refik Koraltan, Kızılayın 75 inci kuruluş yıldönümü ve Kızılay Haftası münasebetiyle dün akşam 19.30 da radyoda bir konuşma yapmıştır. Meclis Başkanımızın konuşması aşağıdadır:

Aziz vatandaşlarım:

"Türk vatanının en eski bir hayır müessesesi olan ve bu yıl kuruluşunun 75 inci yılını idrâk eylemekle şeref duyan Kızılay Cemiyetinin bu mes'ut yıldönümünü Cumhuriyet Bayramımızla bir arada kutlarken, Kızılay Haftasının da başladığını söylemekle bahtıyırım.

Kuruluşundaki nezaheti ve kurucularının yüksek ideali sayesinde geçirmiş olduğu bir çok bâdirelere rağmen, 75 seneden beri mevcudiyetini muhafaza etmiş olan Kızılay Cemiyetinin insanî ve içtimai sahalarda nasıl verimli bir şefkat varlığı olduğunu burada hülâsatan tebarüz ettirmekte şüphesiz faide vardır.

1877 de Kurulan (Mecruhin ve Maradai Askeriye'ye Teavün Cemiyeti) nin İlk Heyeti Merkeziyesi.

Malûmunuz olduğu üzere, Kızılay Cemiyeti, vatanlarını ve meşru menfaatlerini himaye ve müdafaa için döğüşen vatan kahramanlarının yaralarını saracakları muhasımlar tarafından bitaraf tanınması ve tâaruzdan masuniyetleri esaslarına dayanan 1864 tarihli Milletlerarası Cenevre mukavelenamesi hükümlerine göre kurulduktan sonra çalışmalarına başlamış ve bu günkü müttekâmil şekliyle harpte ve sulhte din, sınıf, cinsiyet ve siyasi kanaat gözetmeksizin insanî gayelerinin tahakkukuna çalışan bir hayır müessesesi olmuştur.

Kızılay Cemiyetinin memleketimizde (Osmanlı Hilâliahmer Cemiyeti) ismiyle teessüsüne ilk teşebbüs edenler Tıbbiye Mektebi Tababet ilmi Muallimi Miralay merhum Abdullah Beyle arkadaşları Tıbbiye Nazırı

Dr. Abdullah Bey

Dr. Marko Paşa

Dr. Kırımlı Aziz Bey

Marko Paşa ve Doktor Kırımlı Aziz beydir. Bunlardan sonra Cemiyetin teşekkül ve tekâmülünde sırasıyla bir çok Türk büyükleri çalışmışlardır. Bunların aziz hatıralarını hürmetle anarım.

Kızılay Cemiyeti, bilindiği gibi, 1877 Rus, 1893 Yunan, 1912 Balkan ve 1914 Birinci Dünya Harpleriyle İstiklâl Savaşında çok büyük hizmetler görmüştür.

İstibdat devrinde bu Cemiyeti tesis ve idare edenlerin istedikleri gelişme ve olgunluğa erişebilmesi için attığı adımlarla çok kuvvetli engellerle karşılaşmış ve bir çok defalar varlığı bile tehlikeye düşmüş ve hattâ bir kere muvakkat bir zaman için feshedilmek bedbahlığına bile uğramıştır.

1908 meşrutiyet inkılâbı Kızılay tarihinde ilk ilerleyiş ve gelişme devresi olmuştur. Birinci dünya harbinin memleketimizde doğurmuş olduğu içtimâî ıztırapları hafifletmek hususunda bütün imkânlarıyla çalışmış ve bunu takip eden İstiklâl Savaşımızın başından sonuna kadar Ankara'da tesis etmiş olduğu bir murahhaslık teşkilâtı vasıtasıyla yurdun savaş bölgelerinin gerisinde hastahaneler, Sağlık Yardım müesseseleri, Dispanserler, büyük şehirlerde fakir halkı iâşe için Aşocakları açmak suretiyle Kahraman ordumuzun Sağlık Teşkilâtına ve Yurdumuzun Sosyal yardım işlerine katılmak hususunda çok büyük yararlıklar göstermiştir.

Kızılay Cemiyetinin asıl kalkınma ve gelişmesi Cumhuriyet devriyle başlar. Bu devrede Cemiyeti bekliyen hizmetlerin en mühimi Lozan muahelesiyle kabul edilen mübadillerin memleketimize gelmesi devresindeki çalışmaları olmuştur. Böylece anavatana nakledilen mübadillerin iâsesi, barındırılması işlerini başarı ile görmüştür. Düşman istilâsından kurtarılan yerlere imdat heyetleri göndermiş, memleketin bazı yerlerinde vukua gelen kıtlık ve açlık yüzünden muhtaç düşünlere yardım etmiş, çocuk vefiyatıyla mücadeleye katılmış, tabiat felâketlerine uğrayan vatandaşların en kısa zamanda yardımlarına koşmasını bilmiştir.

1925 senesinde Cemiyetin Nizamnamei esasisi tâdil edilerek, Umumî Merkezi, Hükûmet Merkezi olan Ankara'ya nakledilmiştir. Yine bu sene içinde İstanbul'da bir Hastabakıcı Hemşireler Okulu açarak yurdun Sağlık Müesseselerine bilgili hastabakıcı Hemşire yetiştirmeğe başlamıştır.

1933 yılında dünyadaki benzerlerine uygun bir şekilde Okullarda (Gençlik Kızılay Teşkilâtı) kurmuştur.

1933 yılı Kongresinde (Hilâliahmer) adının (Kızılay) a çevrilmesi kararlaştırılmıştır.

1926 - 1938 yıllarında Yurdumuzun her sene muhtelif bölgelerinde hâdis olan tabii âfetlerden zarar gören vatandaşların imdadına koşmuştur.

Yurdumuzda 1938 yılından başlayarak birbirini takip eden Dikili, Kırşehir ve havalisi yer sarsıntılılarıyla 1939 senesinde vukua gelen ve 14 Vilâyetimiz bölgesinde on binlerce yurddaşımızın bir anda ölümüne sebep

olan büyük Erzincan yer sarsıntısı felâketleri ve bundan sonraki yıllarda Çorum, Kastamonu, Samsun, Bolu, Kocaeli, Balıkesir bölgelerinde vukubulan sarsıntılarda Kızılay Cemiyeti takati nisbetinde muhtarip vatandaşların ıztıraplarını gidermek hususunda azamî hizmet ve faaliyetini en geniş ölçüde yapmaya çalışmıştır.

Kızılay Cemiyeti, bir taraftan bu vazifesini yaparken, ikinci dünya harbi içinde memleketimizde başgösteren iktisadî buhran karşısında geçim zorluğuna düşen yurttaşlara ve kimsesiz Okul çocuklarına bir çok yerlerde Kızılay Aşocakları açmak ve hayırsever yurddaşlarımızın müşfik yardımlarını da temin etmek suretiyle mevcut ıztırapların dindirilmesine emek harcamıştır.

Diğer taraftan, savaş halinde kendisine teveccüh edecek hizmetleri gözönünde tutarak, yaralı asker ve halkın tedavi ve himayesi için modern hastane malzemelerini hazırlamaktan da geri durmamıştır.

Cemiyet bütün yurt içi vazifelerini yerine getirirken bir taraftan da harp neticesi komşu memleketlerde iâşe zorluğuna uğramış olanlara yiyecek maddeleri sevk etmek, harp esirlerine gönderilen kolileri yerlerine ulaştırmak, bunların aileleriyle haberleşmelerini sağlamak, bir birine düşman devletlere ait esirlerin limanlarımızda mübadelesini temin eylemek suretiyle de yurt dışı vazifelerini başarı ile yerine getirmiştir.

Ankara'da bir Genel Merkez binası, Etimesgut'da Depo binaları yaptırmış ve İkinci Dünya Harbi içinde Ankara'da 200 yataklı bir modern Hastane ve Hastabakıcı Hemşire Okulu binası inşaatına başlamış ve ikmal edilerek, halk sağlığına tahsis için Hükûmete devretmiştir.

1950 senesinde Bulgaristan Hükûmeti tarafından Yurdumuza tehcir edilen ırkdaşlarımızın yurdumuzda yerleştirilmesi ve müstahsil hale konulması için teşekkül etmiş olan (Göçmen ve Mültecilere Türkiye Yardım Birliği) nin mesaisinde muvaffak olması hususunda Kızılay Cemiyeti elinden gelen işbirliğini yapmış ve Birliğin temin ettiği bağışları tamamen yardım hizmetlerine hasredebilmesi, idare vesair masraflardan korunması gayesiyle Genel Merkez ve müesseseleriyle bu Birlik faaliyetini desteklemek hususunda her türlü kolaylıklar sağlamıştır.

Cemiyet 1952 senesinde Yurdun sosyal dâvasına bir yardım olmak üzere 4,5 milyon liraya muhtelif Vilâyet ve kazalarda Sağlık Merkezleri, verem dispanserleri, doğum pavyonları inşa ederek, üzerlerinde Kızılay Hastane ve Dispanseri levhası asılı olduğu halde Hükûmete devretmeyi kararlaştırmış ve bu sahada gereken faaliyete geçmiştir.

Aziz Yurddaşlarım;

Hülâsaten arzettiğim bu müsbet neticeler cömert ve alicenap Türk

Milletinin Kızılay Cemiyetine yaptığı yardımlarla vücuda gelmiş ve yalnız nakit olarak 1923 yılından bugüne kadar 30.354.991.— lira harcanmıştır.

Bu haftayı, Kızılaya üye kaydetme ve aidat toplama kampanyası takip edecektir. Bu münasebetle büyük Atamızın (Kızılay âza adedinin, memleketin rûştü içtimaiyesiyle mütenasip bir dereceye varmasını, bütün milletin bu tenasübü temin etmesini temenni ederim), şeklindeki vecizeleriyle vukubulan irşat ve tavsiyelerini hatırlatmak isterim

Takdir buyurursunuz ki, hakikat de tamamiyle budur. Bu şefkat ocağının hülâsa olarak arzettiğim hizmetleri büyük milletimizin gösterdiği maddî ve manevî müzaheretin tabii neticesidir. Bununla beraber Kızılay gibi müesseselerin sosyal hayatta gün geçtikçe ehemmiyeti artan hizmet ve yardımlarını lâıkiyle başarabilmesi, âza adedinin ve dolayısıyla gelirin artmasına bağlı olduğu şüphesizdir.

Bu itibarla, millet sinesinde gittikçe artan bir feyizle yer alan ve kendisinden haklı olarak çok daha geniş hizmetler beklediğimiz bu müessese âza sayısının, memleketimizin içtimai rûştü ile mütenasip dereceyi bulmasını ve bu hayırlı teşekkülün Türk Devlet ve milleti ile ebediyen pâyidar olmasını diler ve aziz dinleyicilerimi hürmetle selâmlarım."

**KIZILAY ÂZA ADEDİNİN, MİLLETİN İÇTİMAİ
RÜŞTÜ İLE BİR DERECEYE VARMAKINI, BÜTÜN
MİLLETİN BU TENASÜBÜ TEMİN ETMESİNİ
TEMENNİ EDERİM**

K. Atatürk

- II -

Türkiye Kızılay Derneği Genel Merkezi İdare Kurulu Muhasebe Üyesi ve Ekonomi ve Ticaret Bakanı Enver Güreli' nin Konuşması

Muhretem vatandaşlarım,

Memeketimiz tarihinde şanlı sahifeler işgal eden Kızılay Cemiyetimiz, kuruluşunun 75 inci yılına varmış bulunuyor. Bu 75 yılın mutlakiyet idaresi zamanına rastlayan kısmı içinde Kızılay, eski ismiyle Hilâliahmer, Osmanlı sarayının tazyiki altında yaşamak zorunda kalmış ve hatta uzun bir devre faaliyetini bile tatile mecbur olmuştu. Meşrutiyetin ilânından sonra Hilâliahmerin vatana ve insaniyete büyük hizmeti dokunacağını takdir eden hamiyetli zevatın gayret ve himmetiyle Cemiyet tekrar faaliyete geçirildi.

Kızılay Derneğinin Trablusgarp, Balkan ve Birinci Dünya harplerinde İstiklâl Savaşı zamanında, harp meydanlarında ve cephe gerilerinde yaptığı hizmetlerden bahsedecek

değilim. Pek uzak olmayan bu geçmiş tarihlerin hâtıraları muhtelif vesilelerle hikâye edilmekte ve bu arada Kızılayın hizmetleri de her zaman tebarüz ettirilmektedir.

Zaman zaman Yurdun muhtelif köşelerinde vukua gelen ,zelzele, su baskını, büyük yangın gibi âfetler yüzünden muhtaç düşenlere Kızılayın yaptığı yardımları da anlatacak değilim, bu gibi hâdiseler oldukça yardıma koşan ilk müessesenin Kızılay olduğunu da hepimiz biliyoruz.

Çok hayırlı ve ulvî maksatlarla kurulan Kızılayın dünyanın ve tabiatın buhranlı devirlerinde uzattığı şefkat elinin vatandaş üzerindeki tesir ve iyi neticeleri izahtan vareste bir hakikattir.

Bu konuşmada, harp olmadığı zamanlarda yurdumuzun seması günlük, güneşlik iken ve biraz evvel bahsettiğim tabii âfetler mevzuu dışında Kızılayın yapması icap eden ve yapmağa başladığını da görmekle sevindiğimiz hizmetlerinden bahsedeceğim.

Aziz dinleyicilerim, Memleketimizin çeşitli sağlık davaları olduğunu hep biliyoruz Her sene veremden şu kadar kişi ölüyor yeni doğan yavru-ların teşkilâtsizlik ve bakımsızlık yüzünden yarısına yakın kısmı daha mini mini iken hayata gözlerini kapıyor Sarî bir hastalık olan Trahom yüzünden bir milyondan çok fazla vatandaşımızın gözleri görmez bir hale gelmiş bu-lunuyor. Hükûmetimizin sağlık teşkilâtı son derece genişletilmekle beraber vatandaş müzahareti olmadıkça bu gibi hastalıkların önlenmesine ve bü-tün gayretlere rağmen çok fazla olan çocuk ölümünün normal hâdlere indiril-mesine, kısa zamanda imkân sağlanamayacağı tabiidir.

Bu mevzularda kendi imkânlarına göre geniş ölçüde meşgul olmaya ve Hükûmetin sağlık teşkilâtına her zamandan fazla yardım etmeye karar veren Kızılay Cemiyeti bu sene iki verem hastanesi, bir doğum evi, bir hastane ve 9 tane de Sağlık Merkezi yaptırmaya başlamıştır.

Bu binalar önümüzdeki 1953 senesi sonbaharında tamamlanacak ve Sağlık Bakanlığı emrine teslim edilecektir. Kızılayın bu binalar için harca-yacağı para 4 milyon lirayı tecavüz edecektir. Memlekette Sağlık işlerinin iyi düzenlenmesi için vatandaş müzaharetinin lüzumuundan bahsetmiştir İşte Kızılay tarafından yaptırılmasına başlanan bu binalar Vatandaş yardı-mının tezahürü ile meydana gelmektedir.

Hayırsever halkımızın Kızılaya karşı göstereceği alâka ve kudretine göre az çok vereceği ianelerle bunlardan sonra da yeni hastaneler ve Sağlık Müesseseleri kurulabilirse memleket sağlığı mevzuunda elbirliğiyle geniş hizmet edilmiş olacaktır.

Kızılay Savaşta Vatanları İçin Yaralanan Kahramanların Yaralarını Sarar

- III -

Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı Dr. EKrem Hayri Üstündağ'ın Konuşması

Sayın yurttaşlarım;

Kızılay haftasındayız. Yurdumuzun en eski hayır ve şefkat müessesesi olan (Kızılay) bugün her cemiyete nasip olmayan (yetmişbeş) yaşını idrak etmiş bulunuyor.

Bu mesut haftanın cumhuriyetimizin 29 uncu senei devriyesine tesadüf etmesi ve iki bayramın birlikte yapılması bizlere ayrıca bir neşe, saadet ve bahtiyarlık veriyor.

Bu vesile ile cumhuriyetimize ve Kızılayımıza uzun, ebedî ömürler dileyerek Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı ve Kızılayın eski bir üyesi olarak sizler ile kısaca bir hasbihal yapmak istiyorum:

Hepimizin bildiği gibi, Kızılayın harpte ve sulhte ayrı ayrı vazifeleri vardır. Bu insanî ve şefkat ödevlerini kısaca arzedeceğim:

Harpte cephelerdeki gazilerimizin yaralarını sarmak, acılarını dindirmek, ordunun hastalarına bakmak ve tedavi etmek, yaralı ve hastaları sarsmadan, incitmeden cephe gerilerine sevk etmek, cephe sahalarında yerini, yurdunu kaybeden yurttaşlara şefkat elini uzatmak, bunları barındıracak yerler sağlamak, ısıtmak, yedirmek, içirmek hülâsa hayat ve sıhhatlerini korumaktır.

Kızılay vazifesini yapıyor.

Kızılay bu müşfik vazifelerini bu güne kadar yurdumuzun geçirdiği küçük büyük muharebelerde elinden geldiği kadar tamamen ifa etmiş ve yüksek milletimizi yüreğindeki şükran hisleriyle kendine raptetmiştir. Bugün varlıklı bir Türk yurttaşının kalbinde yaşayan bu minnettarlık hissidir ki, (Kızılay) ırmızı (75) senedir yaşatmakta cömert ve yüksek ruhlu vatandaşla-

rimiz bu hayır müessesesine ellerinden gelen maddî manevî yardımı esirgememektedirler.

Kızılayın harpteki diğer bir vazifesi de, muharipler eline geçen esirlere cidal bitinceye kadar elinden gelen yardımı yapmaktır. Bunlar da, esirlere giyim eşyası dağıtmak, hastalarına ve yaralılarına bakmak, bayram günlerinde ufak tefek hediyeler dağıtmak ve esirlerin müteakiben yurt ve aileleriyle muhaberelerini temin etmektir. Kızılay, bu işleri hemşire (Kızılhaç) cemiyetleriyle müteakiben ve harp devam ettikçe yapar. Hattâ esirlere gelecek ve esirlerden ailelerine gidecek posta paketlerini göndermeyi de taahhüt eder. Bütün bu hizmetleri hiç bir maddî menfaat tekabili değildir.

Kızılaya yardım ediniz.

Barışta yaşadığımız seneler için de Kızılayın (Sosyal Yardım) sahasında yaptığı ve yapmakta olduğu gayretleri hatırlayarak, bu şefkat ve hayır müessesesinin ilelebet payidar olmasını ve seneler geçtikçe üyelerinin çoğalmasını ve bütçesinin yeter dereceye yükselmesini ve (Atatürk) ün dediği gibi, üye sayısının âlicenap milletimizin şan ve şerefiyle mütenasip bir mertebeye gelmesini istemekte kendimi haklı görüyorum ve bu (Hafta) içinde cömert vatandaşlarımı, bu emrihayıra dâvet ediyorum.

Şefkatli vatandaşlarım:

Biliyorsunuz ki, her hangi bir yer sarsıntısı vukuunda Kızılayı yıkılmış, göçmüş vatan parası üzerinde, harabeler arasında çadırlar kurmuş ve bedbaht yurttaşları sıcak sinesine almış görüyorsunuz. Buralarda Kızılayın kazanları kaynıyor, aşları pişiriliyor, çamaşır ve elbiseleri dağıtılıyor ve felâkette yurttaşların sıhhat ve hayatları korunarak, elem ve ıztırapları teskin ve tahfif ediliyor. Böyle hiç umulmayan, anî bir âfette yersiz ve yurtsuz kalan bu zavallı vatandaşlarımıza koruyucu aşlar da yaptırılarak, her hangi bir salgın hastalığın çıkmasına mâni olunuyor.

Bir kış günü geceleyin çıkan büyük, felâketli bir yangında da Kızılayın şefkatli elini yine buraya uzanmış buluyoruz. Evi, barkı ve herşeyi yanmış, bir anda yoksul, muhtaç hale gelmiş facia kurbanlarına barınacak çadır, ısınacak yerler hazırladığını ve aş ocaklarının faaliyete geçtiğini çıplaklara çamaşır, elbise dağıtıldığını görüyorsunuz.

Bazı mevsimlerde, bazı bölgelerimizde aniye gelen sel, fezeyan ve tuğyan hallerinde de Kızılay hemen buralara maddî - manevî her türlü yardımı yapmaktadır.

Hülâsa: bütün bunlarda, bu gibi faciâlarda, semavî ve arzî tabiat âfetlerinde perişan bir hale gelen elem ve ıstırap ve yokluk içinde çırpınan aile ve yurttaşlara devlet ve hükûmetin yanında ilk elini uzatan müessesemiz yine (Kızılay) dır ve onun şefkatli kalbi, merhametli vicdan ve elleridir.

Kızılây salgın hastalıklarla da savaşıyor.

(Kızılây) harpte ve sulhte yurdumuzu tehdit eden kolera, veba, lekeli-humma, sıtma ve trahom gibi sarî ve salgın hastalıklarla savaşta Sağlık Bakanlığımıza elinden gelen her türlü sıhî içtimâî yardımı bütün bu (75) sene zarfında yapagelmıştır.

Cephede ve cephe gerisinde vukua gelen bu salgınlarda seyyar hastaneleriyle modern sıhî teşhizatı ve mütehassıs hekimleriyle ve koruyucu aşıları imâl ve tatbik ederek, daima sivil ve asker sıhî teşkilât ile işbirliği yaparak, muvaffak olmuş ve mesaisi tarihe şerefle kayıt ve tesbit edilmiştir.

Kızılâyın sulhteki sosyal hizmetlerinden bir mühimmi de, (Hasta Bakıcı) yetiştirmektir ve yurdumuzdaki sağlık müesseselerinin (Hemşire) ihtiyacını karşılamaktadır.

Yeni Kızılây tesisleri.

İşte otuz sene evvel İstanbul'da açılan (Kızılây Hemşire Okulu) bu vazifeyi bu güne kadar yüzlerce hemşire yetiştirmek suretiyle ifa etmiş bulunuyor. İftihar ettiğimiz bu irfan müessesesi, bugün de kızlarımızı nazari ve ameli tedrisat ile yetiştirerek, onlara yüksek şefkat hisleriyle meşbu kutsal bir meslek hediye etmektedir.

Hastanelerimizde, doğum evlerinde, çocuk bakım evlerinde, sanatoryumlarda, tedavi olunan binlerce hasta ve yaralılarımıza gece gündüz bakan, imdat eden bu şefkatli hemşirelerimize karşı şükran hisleriyle mütehassısız ve seneden seneye yetecek kadar çoğalmalarını temine çalışıyoruz.

Ankarada Kızılâyın inşa ettirdiği (Hemşire Okulu ve Hastanesi) Marshall yardımından temin olunan para ile inşası itmam ve teşhizatı ikmâl ettirilerek, 1954 senesinde faaliyete geçecek ve burada her sene yüze yakın hemşire yetiştirmeğe gayret olunacaktır.

Bu müessese, iki yüz yatağı ile ve modern vasıta ve teşhizatı ile yetişecek hemşirelerimize üstün bir staj yeri ve muzdarip yurttaşların şifa melcei halinde payidar olacaktır.

Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı ile daima el ve işbirliği yapan Kızılây cemiyetimiz, bu yılbaşında yurdumuzun çok ihtiyacı olan bazı müesseselerimizin inşasına sarfedilmek üzere şefkat kesesinden dört milyon lira hediye bulunmuştur.

Bu para ile yurdumuzun senelerden beri ihtiyacı olan ve fakat bir türlü tahakkuk etmeyen bir kanser mücadele enstitüsü, İstanbulda yüksek tahsil öğrencileri için 100 yataklı bir sanatoryum binası, Adanada 100 yataklı bir verem pavyonu, İzmirde bir doğum evi, yurdun muhtelif yerlerinde ve bilhassa şark illerinde 9 tane sağlık merkezi ve Muştada 75 yataklı bir hastane tesisi kararlaştırılmış ve faaliyete geçilmiştir.

Kızılaya Gençliğin yardımı.

Sevgili öğrenciler:

(Gençlik Kızılayı) nın çalışmalarından da biraz söyleyeceğim:

Bugün ancak 20 yaşına basan bu genç Kızılay, seneden seneye tekâmül ederek, üyeleri çoğalarak, (700.000) e yaklaşmış bulunuyor. Nüfusumuz, okullarımız ve öğrencilerimiz çoğaldıkça, yakın zamanda bir milyon üyeli (Türk Gençlik Kızılayı) nı görmekle gurur ve iftihar duyacağımıza şüp-he yoktur. Sizleri de Kızılay Haftasında selâmlamakla bahtıyarım.

Sizlerin küçük nakdî yardımımızla toplanan paralar ile kitapsız, ka-lemsiz, kâğıtsız sınıf arkadaşlarımıza okullarda nur ve irfan malzemesi ve vasıtaları tedarik olumuyor. Yiyeceği giyeceği, olmayanlar himaye ediliyor ve sevindiriliyor.

Hele gençlik Kızılayının bütçesinin müsaadesi nisbetinde verem müca-delesinde yaptığı gayret küçümsenemez ve takdire şayandır.

Gençlik Kızılayı, okul çağında bir yavruyu devam ettiği okulun ders-hanesinden alarak prevantoryum - sanatoryuma gönderiyor ve hastalığın tedavi ettiriyor. Ve bütün masrafları bütçesinden temin ediyor. Kızılay bu hizmeti ile hem sınıf arkadaşlarımızın ve hem de sosyal bir âfetin pençesinden evindeki kardeşlerinin sağlığını korumuş oluyor.

Gençlik Kızılayının Kızılay Haftasındaki ülküsü sizlerin yardımımızla ve bütçesinin genişlemesi ile hasta okul arkadaşlarımızı koruyacak ve tedavi edecek bir prevantoryum ve sanatoryuma malik olmaktadır.

Kanı azalmış, vücudu erimiş, zayıf ve vereme istidadı olan gençlik Kızılay üyeleri sayısı 12 ye balığ olan Kızılay, yaz - tatil kamplarında saf hava, bol ve kuvvetli gıdalar ve muvafık beden hareketleriyle ve bir disiplin altında bir hayata kavuşuyorlar. Bu arkadaşlarımız kuvvetlenerek, kilo alarak okullarına dönmekte ve zindeği içinde derslerine çalışmakta ve yurt için yetiş-mektedirler.

İşte sayın yurttaşlarımız ve sevgili yavrularım:

Sizlere bu kısa hitabe ile (Kızılay) ı hatırlatmış oluyor ve (Kızılay Haftası) nın mânasını da anlatmağa vesile bulmuş oluyorum.

Hepinize (sağlık) ve (varlık) dilerim.

**Yurdun Her Yerindeki Âfete
Kızılay Yetişir**

- IV -

Kızılay Genel Merkez Başkan Vekili Tekirdağ Milletvekili İsmail Hakkı Akyüz'ün Konuşması

Muhterem dinleyenlerim.

Ne mutlu...

Hep beraber, haklı bir neş'e ve huzur içinde Cumhuriyet Bayramımızı idrâk ettiğimiz şu günlerde...

Milletimize lâıyk şerefli bir mazisi, parlak ve ümitli bir istikbali olan büyük bir Hayır Müessesemizin 75 inci yıldönümünü kutluyoruz.

Kızılay Cemiyetini, kendi kalplerinin mahsulü şefkat duygularının teşahhus etmiş bir timsali telâkki ve kabul buyuran hayırsever milletimizi en derin hürmetle-rimle selâmlarım.

29. Ekimden beri bu mevzuda konuş-malar yapan muhterem zevat, Cemiyeti-mizin kuruluşundan itibaren geçirdiği saf-haları yaptığı ve yapmakta olduğu meşkûr hizmetleri kendilerine has veciz beyanla-riyle takdir nazarlarınız önünde ifade et-miş olduklarına göre... Bu akşamki mâ-ruzatımı:

Geçen sene Cumhuriyet Bayramı günü Kızılay Haftası münasebetile yapmış olduğum konuşmanın, devamı, büyükleri-mizden işiterek bellediğimiz, onların insanî hareketlerindeki asaleti görerek öğrendiğimiz ve binnetice ruhumuza mâl etmeğe çalıştığımız şeylerin bir ifadesi olarak telâkki buyurmanızı rica ederim.

Kızılay, Cemiyet nizamı için..

Hayrı lüzumlu görüşün.

Hayrı özleyişin..

Milletçe hayrî iradenin maddeleşmiş halidir.

Millet bu iradesine şekil vermiş, nizam vermiş.. böylece bir tekevvün olmuş Milletlerarası şayanı iftihar mühim bir mevkii olan bu Müessese meydana gelmiştir.

Kızılay.

Ferdin kendi saadet ve bahtiyarlığının, ancak başkalarınınkine engel olan hallerin, ıstırapların, mahrumiyetlerin kaldırılmas ile mümkün olabileceğinin bir beyanı müştereken kabulü ve tasdiki demektir.

Fertler, içlerinde duydukları derin bir incizabın hayra doğru gitmenin, koşmanın, hayır işlemenin tesiri altında aynı yerde ve aynı yolda birleşince bu cemiyet meydana gelmiştir.

Tam 75 senedir..

Kalplerden nebean eden su gibi inci gibi damla damla.. pırıl pırıl.. şefkat ve rahmet birleşiyor nehir olmuş akıyor.

Felâket görmüşleri yoksulları, düşkünleri.. hastaları, âcil yardımlarına koşmak suretile teselli ederek yükünü hafifletmek ferahtarak.. akıyor.

Durmuyor, fazlalaşiyor.

Çünkü menba milletin kalbi, ruhu...

Orada tükenmez bir hayır ve hasenat hazinesi var. Helâlından kazananlar hayra sarfediyorlar.

Kızılay,

Başkalarının acıları, ıstırapları, elemeleri, mahrumiyetleri kendilerine dert olan...

Onlara çare arayan... Onları hafifletmeye onları ref ve izaleye. Onların yerine surur ve ferahlık getirmeğe çalışan insanların topluluğunun ismidir.

Vicdanları huzur ve rahata ulaştıran yani dünya ve ahiret saadet ve bahtiyarlığına erdiren en emniyetli yol şüphesiz ki hayır yoludur. Hayır ancak mü'min olanlar yapabilir. Ve ancak onlar bu yolun üstünde emniyetle yürüyebilir

Hayır zevkini tadanlar

Onun her türlü fânî zevklerin üstündeki lezzetini duyanlar Kendilerini o yola koymakla bizzat kendi saadetlerinin eşsiz mimarı olurlar..

Eşsiz mimarı dedim.. Çünkü hiç bir kimsenin saadet sarayını kendisinden başka bir mimarın inşa etmesine imkân ve ihtimal yoktur. Bu inşada insanlar birbirlerine ancak yardım edebilirler.

Nerede bir binayı saadet görürseniz iyi bilelim ki onun mimarı içinde oturandır.

Başkalarına yâr olmak, yararlı olmak, kendisini öylece hayra yaratmasını Allahtan istemekle mümkündür

İnsan bizzat kendisine yâr olmak isterse bu isteğin tahakkuku ancak başkalarına yararlı olmak yolunda mümkün olacağını hatırlaması icabeder.

Para ve emsali maddî bir vasıta ile yapılan hayırlar hayrın ilk kademesidir.

Bazılarına zor gelse de.... En kolayıdır.. Bu itibarla maddî varlığı olanlar hayır yapmak için vasıtaya maliktirler.

Şu maddî varlık...! Ne büyük bir mazhariyettir.

İnsanın kolayca hayır yapmasını mümkün kılar.

İnsanın insana yapacağı nice yardımlar vardır ki:

Bunların hepsi maddeye tevakkuf etmez..

Öyle kabiliyetli, öyle ruh aşına, öyle hayır aşıklısı insanlar vardır ki:

Kederli, gamlı.. Neş'esiz insanın yüzünde güller gibi tebessümlerin açılmasını.. Kendilerine has buluşlariyle temin ederler.

Aziz vatandaşlarım..

Merkezi bir olan iç içe, dış dışa sıralanmış daireler tasavvur ediniz.

Hayırlı insan bu dairelerin merkezinde bir nokta.. ışık neşreden bir mihrak gibidir.

Bazıları kendi elleriyle kendi ışıklarını söndürürler ve dünyayı da kendilerine karanlık ederler.

Şimdi bizim bahsimiz kendi ışıklarını söndürenlerde değil...

O gibiler için dua etmek gerek.

Karanlıklardan aydınlıklara çıksınlar diye.

Muhitine ışık neşreden insan.

Ziyasının kuvvetine göre kendi yakın muhitinden başlayarak daha öte-lerini... gittikçe genişleyen diğer dış dairelerin üzerinde ve aralarında bulunanları da aydınladır.

Çoluk çocuk.. Ana baba, hısım akraba konu komşu.. köylüsü kentlisi..

Nihayet memleket ve milleti bu ışıktan faydalanır.

Ne bahtiyar ve mes'uttur o insanlar ki...

Memleket ve milleti ölçüsünde muhitlerine birer aydınlık menbaı olurlar da...

O hallerinden aldıkları feyz ile...

İnsanlık ölçüsündeki acıları, ıztırapları.. hissederler..

Kendi vücutlarındaki ağrılar.. sızılar gibi...

Onları teskin için onların def'i ve izalesi maksadile çalışırlar.

Düşünelim bir kere...

Başkalarının acısını kendi vücudunda duyar gibi ruhunda duyanlar..

Ne büyük bir kemâl mertebesine erişmişler... Ve ne kadar parlak bir saadet hak etmişlerdir.

Muhretem yurttadaşlarım,

Enaniyet ve nefsanîyetlerini içinde bulundukları cemiyet nizamını bozacak dereceye götürmeyen... kendi heves, iştiha ve arzularını başkalarına zarar vermiyecek şekilde hudutlandırabilen insanlar... Düşünen ve duyan insanlar...

Bazı esas mefhumlar üzerinde ittifak etmektedirler...

Bakınız nasıl...!

Şimdi size bildiğiniz bazı kelimeler söyleyeceğim:

Doğru-yanlış

İyi-kötü

Güzel-çirkin

Adalet- zulüm

Hak-bâtıl.

Bunların ilk manalariyle herkes ruhlarını bir anda mefhumlar âleminde bulacak.

Yani bu kelimeler adeta bir asansör gibi bizi o alemlere çıkaracak.. Düşüneceğiz..

Doğruyu bilmiyenin yanlış anlamasına..

Keza yanlış ayırt etmiyenin doğruyu takdir etmesine imkân varmıdır?.

İyiye kötüden, güzeli çirkinden...

Adaleti zulümden, hakkı bâıldan ayırt etmek tefrik ve temyiz etmek suretiyle bu mefhumlar insan zihninde ve vicdanında bir noktada mihraklaşacak şekilde tekevvün ederken...

Fazilet... rezilet tarifleri içine giren şeyler tebellür ve taâyün eder.

Şer anlaşılır.

Hayır insanın önünü ve ruhunu aydınlatır. Bu anlayışlar, oluşlar, olgunlaşmanın seyri esnasında muvazeneli bir hal teessüs eder. Ona insan ahlâkı diyoruz.

İyiye, doğruya, güzele, adle, hakka doğru yönelmiş insanların müşterek vasıfları ahlâklılıktır.

Bunları ve mümasili mefhumları, vicdanında, ruhunda olanca zevkiyle duyup arzettiğimiz bir tek istikamete yönelmiş insanların yaptıkları şey şerden sakınmak, hayra koşmaktır.

Bütün fiiller ve hareketlerinde şerden kaçınmak ve hayra yaklaşmak maksadiyle.

Muhitinden ve kendi içinden gelen aksi tesirlerle mücadele edip çırpınan insan için muvaffakiyet mev'udur.

Böylece muvaffak olan insanlar da mes'uddur.

Doğru

İyi

Güzel

Adaletli

Haklı

Herşeyde hayır vardır.

Doğru söz, iyi hareket, güzel iş, adaletli muamele haklı icraat.

Hep hayırlı şeylerdir.

Bir insan bir insana maddî veya manevî bir yardımda bulunursa onun hareketi doğrudur. İyidir. Güzeldir. Adaletlidir. Hakka riayetlidir.

Ahlâklı insanlar, hayır söylemekte, hayır yapmakta adeta birbirleriyle müsabaka ederler.

Milletimiz vehbî olarak, doğuştan kendiliğinden daha doğrusu Allahtan, hayır yolundadır.

Türk milleti yapısı, yaradılışı, oluşu, ecdadından gördüğü terbiyesi, gelenek ve görenekleriyle hayra en fazla kabiliyet ve istidadı olan bir millettir.

Kendi kendimiz, yekdiğerimiz, her birimiz üzerinde bir kuyumcu gibi işlemek, malik olduğumuz hasletleri tenmiye ve inkişaf ettirmek için çalışmanın lüzumlu olduğunu anlamış bir halimiz var.

Küçük büyük demeden sarfedilen himmetlerin millî bünyede ne kadar hayırlı neticeler verdiğine misaller çoktur.

Memleket içi son yaptığım seyahatten Ankara'ya döneli bir kaç gün oluyor.

İnsan kalbine ferahlık veren, gördüklerim ve işittiklerimden birerini size nakledeyim.

Yurdumuzun dört bir yanından aldığımız haberler gördüklerimi teyid ve tekit etmektedir.

Halkımızın Köyde Kentte...

Kasabada şehirde...

Kızılaya üye kaydolmak ve teberrularda bulunmak yolunda birbirleriyle müsabaka edercesine gösterdiği tahalük. Her türlü takdirin üstünde bir olgunluk eseridir.

Memleketimizde her sahada esen mes'ut bir gelişme ve ilerleme havasından, Kızılay müessesesi de nasibini almakta, kısa zamanda büyük inkişaflara namzet bulunmaktadır.

Bir köy kahvesinde anlatıyorlardı..

85 yaşında varlıklı, sıhhatli, işinin ehli bir köylüden sormuşlar...

— Yaşın kaç?.

— 30 demiş.

— Ne kadar varlığın var?.

— 3-5 bin kadar.

İşitenler hayret etmişler. Biliyorlarmış ki yaşı 30 değil 80 den fazla Varlığı da dediğinin bir çok misli.

Sebebini sormuşlar?. Cevap vermiş..

— Ben tam 55 yaşına kadar bir şey anlamadan dağda bayırda kafa gezdirdim. Akıllanamadım. Şurada ancak 30 senedenberi gözüm kalbim açıldı.

Anladım ki dünya ve ahiret mes'ut olmanın tek yolu Allahın emirlerine göre hareketten ibarettir.

İşte asıl ömrüm bu 30 senedir.

Öteki geçen zamanlarımı ömürden saymıyorum.

Varlığıma gelince:

Allaha şükür epeyce var.. Fakat onlar benimle gitmez ki mirascılara kalır.

Beraberimde gidecek olan malım, şurada Köyün çeşmesine, mektebine hayra, hasanata verdiğimdir. cevabını vermiş.

Aziz vatandaşlarım.

İşte sözümün başından beri bahsetmek istediğim ruh bu ruhtur.

Biz uzun uzun söylüyoruz. Söylüyoruz ama bu kadar belîğ veciz anlatamıyoruz.

Bu ruh, Türk milletinin esas yapısında, fitretinde mevcuttur.

Bazı fertlerde tezahüratı görülmezse olmadığına değil üzerinde işlenmediğine delâlet eder.

Onlar su gibidir. Kendi haline bırakılırsa, meyilli gördükleri yerlerden akarlar. Derinlere kaçarlar.

Halbuki onlarda da sıcağı görünce buhar olup bulut olup yükseklerle çıkmağa, sonra rahmet olup düştüğü yerleri yeşertmeğe istidat ve kabiliyetler vardır.

Bu gibilerin kalplerinde fitratan mevcut ateşi tazelemek lâzımdır.

Bir kere kalbine hayır ve hasenet yapmak şevki ve aşkı düşmiyegörsün, derhal başkalaşır.

Asıl halini, asaletini, asıl halini tekrar kazanır.

Şu halde hayra yanaşmıyanları görürseniz onlara bu gözle bakmak, ilerde takınacağı hali düşünerek tekâmülüne yardım etmek icabeder

Muhterem vatandaşlarım,

Bu mübeccel müesseseyi ilk kuruluş ve müteakiben işleyiş zamanlarında ruhu mesabesinde bulunan hayır mefhumuna göre sistemleştirmek gayesile mesai sarfederken

Bu hususta milletimizin yüksek anlayışına ve buna uygun olarak tatbikat sahasına intikal ettirdiği örneklerle sadık kalınmakta...

— İdarî masrafları zarurî hâdlere indirmek.

— Hizmetleri tamamen fahrî ve hasbîlik esasına göre tanzim etmek.

— Gönül hoşluğu ile yardım almak ve yardım etmek.

şiarlariyle çalışılmaktadır.

Fakire, muhtaca, mahruma elini uzatan varlığından bağışlıyan, onu hayata yeni kuvvetlerle tekrar mal etmek için ruhuna yeni bir inşirah, kalbine ümit veren bu müessese her türlü faaliyet ve icraatında mevzuuna en uygun bir hareket hattı üzerindedir.

Sevgili dinleyicilerim,

Bir gün muhtaç olacaklarını düşünerek sakladıkları şeylere insanlar mal diyorlar.

Mal candan da mı aziz?

Hayır... Asla...

Bir an sıhhat için bütün varını verenleri bu koca dünya az mı görmüştür.

O halde...

Sıhhatli olanlar...

Allahın verdiği sayısız nimetler içinde bolluk içinde yaşayanlar!

Vazife başına...

Nice mallarını saklıyanlar görülmüştür ki...

Yiyememişler... giyememişler... oturamamışlardır.

İnsan, ıstıraplar, ağrılar, sancılar içinde olduktan sonra acaba bu acıları muhteşem konakların salonlar kadar geniş yatak odalarında çekenler.

Küçük bir evin mütevazî minderi üzerinde sıhhatle oturmaya razı değilller midir?.

Mahını saklamak, elinde tutmak... ne iyi bir şey.

Vermek için elde tutmak gerek.

Afet ve musibet görmüslere, yoksullara, muhtaçlara.. haklarını verinceye kadar elinde bulundurmak... saklamak... Bu maksatla olunca ne ulvi bir mana kazanıyor.

Allah gül dediğimiz çiçeğe türlü şekillerinden başka koku vermiş, renk vermiş.

Gül aldığını veriyor.

Renkler,.. gören gözlere...

Kokular.. duyan burunlara kadar intişar ediyor.

Bu ne cömertlik...?

Gül: Bunları saklasaydı, gül mü olurdu.

Mal sahibi saklarsa hayra hiç sarfetmezse, sahip mi dirki:

O malını bekliyen ve ona hayır yolunda tasarruf edemiyen esir bir bekçi gibidir.

Malının efendisi değil.

Bilâkis kendi kazandığı mal ona efendi olmuştur.

Yaşamak.

Yaşayanların imdadına koşmak, yardımlaşmak manasını taşımazsa yaşamak mıdır?.

Mallar mı, ömürleri harcayıp tüketsin.

Yoksa...

Ömürler mi malları hayra harcamakla zevklensin.

Muhterem yurtdaşlarım...

Hayır.

İnsanın kendi ruh âleminde duyduğu doğru ve güzel temayüller istikametinde kendi ihtiyariyle kemale doğru mesafeler alması iştiahtından doğar.

Hayır,

Onu yapmak istiyen insanın bu ulvi gayeye vusul için duyduğu deruni bir incizabın neticesidir.

Hayatını hayra vakfetmekten daha yüksek bir haz tanımayan..

Bu suretle değil malını..

Kanını hattâ canını veren

Gazi olan, şehit olan..

insanlardan.

Ve bu gibi örneklere uyanlardan terekküp eden Türk topluluğu..

Bu müesseseyi elbet de bugün ve müteakip zamanlarda....

Kendisine en lâayk bir mertebeyi kemâle yükseltmesini bilecektir.

Kızılay Genel Merkez Başkanı

İstanbul Milletvekili Prof. Dr. Nihat Reşat Belger'in Konuşması

Muhterem dinliyenlerim,

Benden evvel radyo konuşmaları yapan muhterem zevat, Kızılayın mazisi ve bugünkü vaziyeti hakkında çok kıymetli müsahabalarda bulundular. Ben de bugün, size Kızılayın müstakbel faaliyet mevzularının en mühimlerinden biri olan kan naklinden bahsedeceğim.

Kore'de harp başladıktan sonra adedi binlere baliğ olan yaralıların tedavisi ve ölümden vikayesi için en büyük hayat kurtarıcı vasıta olan insan kanına çok büyük ihtiyaç hissedildi. Washington bu hayati ihtiyacın derhal tatmini için Ameri-

kan milletine hitap etti. Bu hitaptan beş gün sonra istenilen kan Pasifik Okyanusundan yedibin mil gibi uzak bir mesafede bulunan harp cephelelerine uçuruldu ve iki gün sonra, bu kadar uzaktan gelen kan, yaralı askerlerin damarlarında cevelâna başladı.

Amerikalılar bu vatanî ve insanî vazifelerini o kadar süratle başardılar ki dünyanın yarısı kadar uzak bir yerde zuhur eden âcil bir vaziyeti karşılamak için âdeta mucizevî bir muvaffakiyet temin eylediler. Bu mucizeyi yaratan başlıca âmil Amarika'da; her ne zaman ve her nerede ihtiyaç hasıl olursa olsun derhal kan tedarik ve tevzi imkânına malik bir kan verme merkezleri şebekesinin mevcudiyetidir. Bu kadar sıkışık vaziyette kendisinden istenilen bu vatanî hizmeti büyük bir muvaffakiyetle başaran Amerikan Kızılhaçının kan programını (Blood Program) ve an verme şebekesini ögen Truman bu muvaffakiyeti «Tarihte

eşi olmıyan en büyük sıhhi faaliyet» sözleriyle ifade etmiş ve hayranlığını göstermiştir.

Amerikan Kızılhaçının kan programı 1948 senesi Ocak ayında tanzim edilmiş ve sivil halk arasında hasta olanlara ve yaralananlara kan ve plâzma tedarikini genişletmek üzere hemen faaliyete geçmiştir; o tarihten itibaren bir milyon beşyüzbinden fazla Amerikalı gönüllü olarak 2500 den fazla hastanede yatan yüzbinlerle hastalara kan vermişlerdir. İşte Kore harbi başlamazdan iki sene evvel Amerikan Kızılhaçı tarafından tatbik sahasına konmuş olan bu Kan programı sayesinde Kore cephesine binlerle litre kan göndermek imkânı bulunmuş ve bu suretle yaralanan askerlerde vefiyat nisbeti şimdiye kadar eşi görülmemiş derecede az olmuştur. Bu azim fark bittabi muharip askerlerin dikkat nazarını çekmekten hâli kalmamış ve moralieri üzerinde pek büyük tesirler yapmıştır. Askerlerin bir çoğu ailelerine yazdıkları mektuplarda «Kızılhaçın gönderdiği Kan ve Plazma daha harp meydanında iken tedavi gören yaralıların dörtte üçünün hayatını kurtarıyor» mealinde mektuplar göndermişler ve bu vaziyet karşısında Amerika müdafaa Bakanlığı, harbe giden askerlerin hayatını kurtarmak için sivililerin verdikleri kanı sür'atle ve muntazaman cephelere sevk edebilecek kabiliyette kuvvetli ve fa'al teşkilât istemiştir.

Aynı zamanda çok müessir diğer bir müdafaa vasıtası olan yüzbinlerce doz kuru plazma stoku ihtiyaç hasıl olan bölgelere hemen gönderilmek üzere daima hazır bulunduruluyor ve Atom bombası atıldığı takdirde en büyük hayat kurtarıcı tek ilâç yine kan ve plazma olduğu tebarüz ettiriliyor.

Bir Atom bombası 60.000, 100.000 belki daha ziyade insan yaralıyabilir. Bu yaralılar için sür'atle kırk ilâ elübin litre kan ve plazma lâzımdır. Bir kaç gün sonra bundan daha fazlasına bile ihtiyaç görülebilir. Plazma stoku bulundurmak ve kanı harp muntakalarına gecikmeden gönderecek seri vasıtalar temin etmek zarureti vardır. Bütün bu ihtiyaçların ancak ve ancak Kan Bankaları gibi geniş ve muntazam teşkilâtla kabil olabileceği aşikârdır.

* * *

Bu mes'ut ve muntazam neticeleri sağlıyan Kan Amerikalıların güzel bir tâbiriyle hayatın sihirli bir mevhibesidir. Hiç bir şey onun yerini tutamaz. Onu yalnız insan insana verir. Kan hayat ve sıhhatin devamı için icabeden her şeyi havidir. O bir hayat seyyalesidir (Fluide Vital). Ormonlar, Vitaminler ve şimik hayatî reaksiyonlara müessir bir çok anzimler taşır. Bu hayatî mayii imâl etmek imkânsızdır.

Kanın yüzde ellibeşi plazma dediğimiz sarı renkli bir mayiden, yüzde kırkbeşi de sulp üç türlü hücreden terekküp eder.

1 — Bu hücrelerden birincisi kırmızı yuvarlaklardır. Şekilleri disk gi-

bidir. Terkiplerinde Emoglobın vardır. Bu madde ciğerlerden oksijen alıp vücudun her tarafına nakleder. Kırmızı yuvarlakları kemik iliği yapar. Amerika âlimlerinin tahminine göre saatte bunlardan on milyon kadar imâl eder. Kanın bir milimetre mik'abındaki bulunan kırmızı yuvarlak adedi vasatı olarak erkekte beş, kadında dörtbuçuk milyondur. Her kırmızı hücre vücudumuzda yüzirmi gün çalışır, ondan sonra parçalanır fakat terkinde dahil olan demir ve diğer malzemeyi organizma yine kullanır.

2 — Beyaz yuvarlaklar kırmızılardan daha genişdirler. Ve normal olarak altıyüz kırmızıya mukabil bir tane beyaz vardır. Bunların bazıları kemik iliğinde diğerleri lenf guddelerinde yayılır. Hastalığa karşı mühim bir müdafaa hattı teşkil ederler. Notrül denilen bir cins, mikropları tahrip eder. Ve bunların bir tanesi yirmi hatta daha ziyade müstevliyi hazmeder. Bundan mâda mikroplara karşı antitoksin denilen bir zehir çıkarırlar. Beyaz yuvarlakların kanda bir iki gün yaşadıkları tahmin ediliyor.

3 — Plâketler - şekilleri, buudları muhtelif, renksiz hücrelerdir. Vazifeleri kanın pıhtılaşmasına yardımdır. Normal sıhhatte ve boyda olan bir şahsın kanında bir buçuk trilyon Plâket mevcudiyeti tahmin edilmektedir. Bunların her birinin hayatı üç dört gün kadar sürmektedir.

4 — Plazma - Kanın bu mayi kısmında yüzde doksan iki nisbetinde su, yüzde yedi nisbetinde protein vardır. Bundan mâda plazmada az miktar şeker, tuz ve diğer maddeler de bulunmaktadır. Plazma, kanı santrifüje ederek hücrelerden ayırmak suretile elde edilebilir. Kurutularak toz haline getirilir ve şişelere konularak beş sene muhafaza edilebilir. İstimaline lüzum görüldüğü zaman akim su ile karıştırılıp damar içine zerkedilir.

Plazmanın kül halindeki kana nisbetle bazı mühassenatı vardır. Vakıa tam kanın yaptığı her şeyi yapamaz. Ve her işi göremezse de istimalinden evvel hangi kan grubuna mensup olduğunu tayine lüzum yoktur. Doğrudan doğruya harp cephelelerinde, yahut her hangi musibetten muztarip mntakalara gönderilebilir. Kan, üç, nihayet dört hafta muhafaza edilebilirse de kurutulmuş plazma beş seneden fazla tutulabilir. Lâkin emniyet müddeti olarak beş sene kabul edilmelidir. Çünkü şişelerin tapaları ve camları şimik tebeddülâta sebep olabilir.

Fakat Plâzma büsbütün mahzursuz değildir. Plâzma, karaciğer hücrelerinin iltihabından ileri gelen bazı sarılıkların sirayetine sebep olabilir. Buna mani olmak için ultraviyole şualarının virüsü tahrip edici tesirinden istifade edilmektedir. Bu sirayete karşı hakikat halde apesifik bir profilaks ve tedavi henüz bulunamamıştır denilebilir. Kül halindeki kan vasıtasıyla sirayet nadirdir. Bu mesele mühimdir. Ve daima dikkat nazarı önünde bulundurulmalıdır. Çünkü görünüşte sıhhatli zan olunan bir şahıs vaktile farkına varmadan geçirdiği hafif bir sarılığın virüsünü taşıyabilir. Böylele-

rin verdiği kan başkalarının kaniyle karıştırıldıktan sonra plâzma yapıldığı takdirde o virüs bütün plâzmayı bulaştırabilir.

* * *

Plâzma ölüm sebeplerinin başlıcalarından biri olan Şoka karşı en kuvvetli bir vasıta'dır. Şok, kandan mayı kaybedilmesi neticesi zuhur eden vahim bir haldir. Harp yaralarının yüzde yetmiş ilâ sekseni Şoka sebep olur. Bundan mâda kazalardan sonra muhtelif sebeplerden ileri gelen kanamalarda ve yanıklarda şok görülmekte ve sivil halka atılan bombalardan sonra en büyük telefata sebep olmaktadır.

Albumin - Kandan çıkan Proteinlerden biri serum albumin'dir. Ve Şoka karşı müessir olan başlıca madde budur. Çünkü, kan dolaşımında suyu tutmaya, kapiller dediğimiz kıl damarlarla etrafındaki nesiçler arasındaki taziyik muvazenesini idameye yardım eder. Plâzmadaki istihsal edilen bu madde beyaz toz olarak küçük şişeler içinde tevzi edilir. Tah-telbahirlerle, Paraşütçülerle cepheye taşınan bu kıymetli cisim hastahanelerde ve diğer müdafaa merkezlerinde stok halinde bulunmaktadır. Tababette serum albümünden bazı nevi fena beslenmelerde, siruzlerde ve nefroz gibi böbrek hastalıklarında istifade edilmektedir.

Gamma globolin Kızamık, Kabakulak, Kızıl diğer bazı intanî hastalıklarda organizma da mikroplarla mücadeleyle hizmet eden ve antikur tesmiye edilen şimik maddeler teşekkül eder. Hastalık geçtikten sonra bu antikurlar vücutta kalırlar. Bazan bu sayede hayat boyunca devam eden bir muafiyet kazanılır. Diğer hastalıklarda muafiyet yalnız bir kaç hafta veya hut bir kaç aya inhisar eder. Gamma globolin bu antikurları taşır ve hastalığı önlemek veyahut hastalık zuhur ettiği zaman onun hamlesini hafifletmek üzere bu madde zerkedilir. İçimizde yüzde doksan beşimiz Kızamığa tutulmuştur. Kanımızı verirse Kızamık antifüjlerini kanı alan şahsa nakletmiş oluruz. Gamma globülin aynı suretle Kabakulak ve intanî Epanit denilen sarılığa karşı vikaye edici bir tesire maliktir. Bu maddenin Kızıl hastalığında ve çocuk felcinde dahi müessir olup olmadığı tedkik edilmektedir.

Bunlardan mâda Fibriuogène ve trombin mahlulü kan durdurmak için cerrahide istimâl olunduğu gibi Fibriuogène, plâstik filmler gibi hazırlanan bir şekilde beyin cerrahisinde kullanılmaktadır.

Emofiliye karşı kullanılan Globolin dahi kandan çıkarılan bir cüzüddür. İstihsalı güç ve nazik olan bu kıymetli madde mebzul olarak bulunmamakta ve Emofilde tatbik edilmektedir.

Plâzma istihsal edildikten sonra kalan kırmızı yuvarlaklar dahi anemiye karşı zerk suretiyle kullanıldığı gibi bazı yaralar üzerine pat halinde veyahut toz şeklinde tatbik edildiği zaman yaranın daha çabuk, daha kolay te-

neddüp ettiği görülmüştür. Aynı ayrı istimâl edildiğini yukarıda söylediğimiz bütün bu maddeler stok halinde muhafaza edilebilirler. Görülüyor ki, taze kan kül halinde, bilâhare plazma şeklinde ve plazmadan çıkarılan cüzüler tarzında istimâl edilerek toplanan kandan hiç bir şey kaybedilmemektedir.

Kan Bankası teşkilâtında en esaslı ehemmiyeti haiz olan mesele kan vericiler yani Donörler tedarikidir. İzaha muhtaç değildir ki bir transfusion servisi ihdas edilirken en önde gelen gaye cerrahinin ve tebabetin her gün artan ihtiyaçlarına cevap vermeğe yetiyecek miktarda kan bulmaktır. Temel eleman olan kan temin edilmedikçe hiç bir netice alınamaz. Bundan dolayı kan vermenin veren zata hiç bir zarar vermeyeceği ve vericinin kanı bir vatan-
daş hayatını kurtarabileceği ve bu hareketin millet ve vatan sevgisine dayanan ve çok yüksek insanî duygularla geliş, en asil ve en kudsi bir vazife olduğu daima söylenmeli ve halkımız bunu tamamiyle benimsemelidir. Bundan dolayı propaganda meselesi son derece ehemmiyeti haizdir. Propaganda başlıca iki gaye takip etmelidir.

Birincisi kâfi adette kan verici bulmak, ikincisi kanı meccanen elde etmeğe çalışmaktır. Herkese açık bir servis kurabilmek ve her muhtacı bu nimetten faydalandırmak için zikrettiğimiz şartların tahakkuku elzemdir.

Kızılayımız muhterem Tıp Hey'etimizle sıkı bir işbirliği yapmak lüzumuna kanidir. Hekimlerimizin en büyük yardımları:

1 — Kendilerinin bizzat kan vermeleri yani Donneur olmalarıdır. Bu hareket kan vermekten korkanların korkusunu gidereceği gibi başkalarının da gayret ve arzusunu tenbih eder.

2 — Kendilerine kan verilenlerin akraba ve ehlibasını kan nakline lüzum görüleceği melhuz vak'alarda daha ihtiyaç hissedilmeden evvel kan vermeğe teşvik etmeleridir.

3 — Kendilerine kan verilenleri, bilâhara kan vermek kudretini kaznadıkları zaman, başkalarına kan vermeğe dâvet etmeleridir.

4 — Bu millî ve insanî teşebbüsün ehemmiyetini her fırsatta halka izah eylemeleridir.

Bu baha biçilmez hayat verici mayii bir taraftan harp zamanında cep-
helerde döğüşen ve kanlarını döken askerlere yetiştirerek yaralıların ve fiyat nisbetini azaltmak diğer taraftan halkımızın fakir ve muhtaç olanlarına ücretsiz kan tevziini sağlıyarak onların da sıhhat ve hayatına hizmet etmek Kızılay için ulvî ve vatanî bir vazifedir. Bu çok insanî gayeyi temin edecek bir Kan bankası ihdası meselesini Kızılayımız ele almak üzeredir.

Bu çok hayırlı teşebbüste muvaffak olabilmek için Kızılay her vakit olduğu gibi her şeyden evvel faziletlerine, şefkatlerine güvendiği aziz vatan-
daşlarımızın itimad, müzaheret ve işbirliğine muhtaçtır.

75 inci Yıldönümü Dolayısı ile Yapılan Gösterilerden Birkaçı

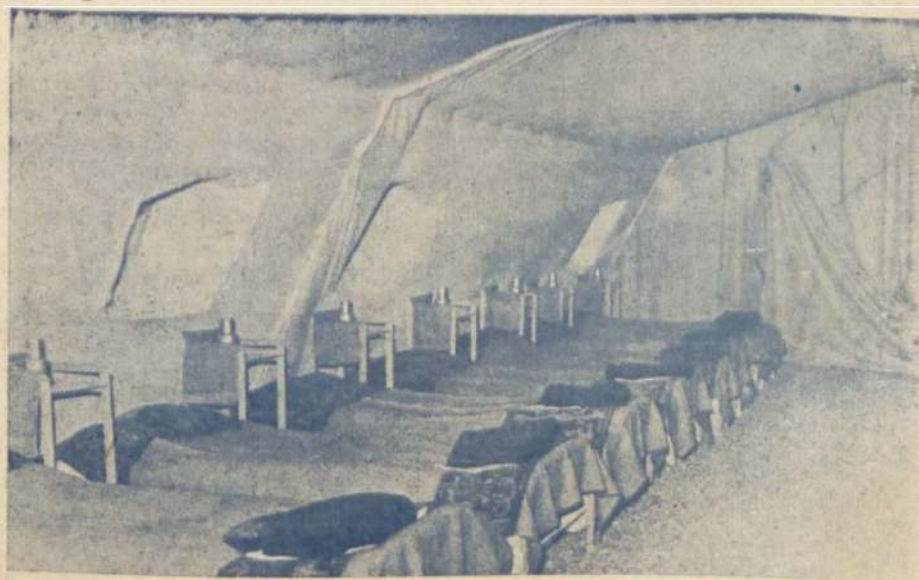
Ankara

Ankara

Ankara

Ankara

Ankara

Ankara

İstanbul – Eminönü

Beyoğlu – İstiklâl

Akşakoca

Antakya

Çarşamba

Elâzığ

Eskişehir

Mersin

Nizip

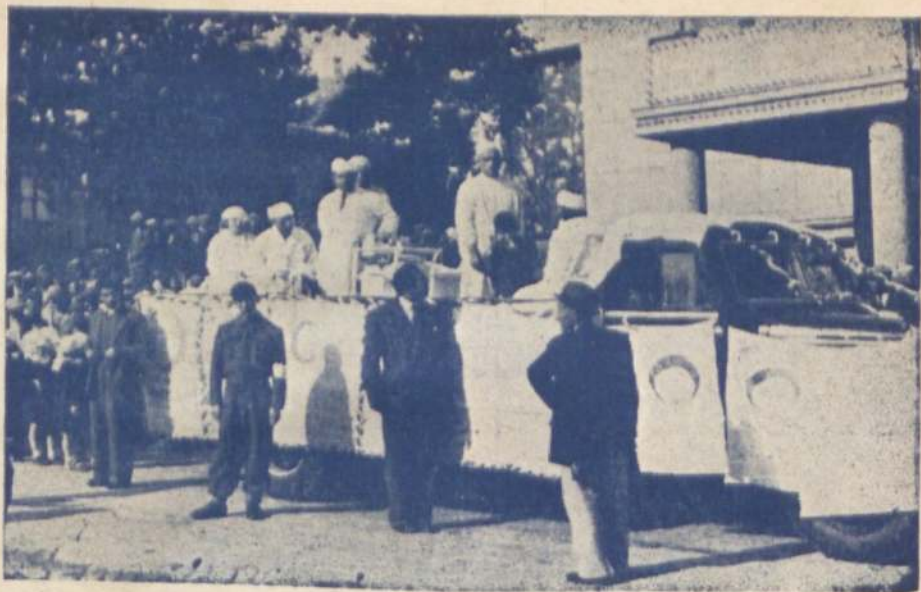
Ödemiş

Alaşehir

Birecik

Samsun

Çorum

Karaman

Turgutlu

Urla

Kızılay'ın 75 inci Yıl Dönümü Matbuatımızda Büyük Bir Alâka Görmüş ve Bu Münasebetle Bir Çok Günlük Gazetelerde Yazılar İntişar Etmiştir.

Bu Yazılardan Bir Kaçını Neşrediyoruz.

Cumhuriyet

Kızılâyın Yetmiş Beşinci Yıldönümü Münasebetiyle

Ömer Sami Coşar

Bundan yetmiş beş yıl önce, Anadolu kapılarında Erzurumda kan gövdeyi götürüyor, ihtiyarları, kadınları, çocuklarıyla birden şahlanan Türk milleti Rus sürülerinin anavatan topraklarına girmelerini önlüyor, bu uğurda hayatlarını veriyordu.

İşte bu tehlikeli günlerde, savaş yaralıların arasında çoluk çocuğun da bulunduğu sıralarda Hilâliahmer doğdu.

Tek gayesi yardım olan bu teşekkül o sırada cephedekilerin, yaralıların yanına koşuyor, bu yolda faaliyet gösteriyordu. Hilâliahmer, silâh sesleri kesildikten sonra memleket içine yayılabileceğini, oralarda yardım bekliyenlerin yanına gidebileceğini, onlara da elini uzatabileceğini, ümid ediyordu. Ne yazık ki, bu cemiyetin bu ikin'ci sahada istediği neticeleri hemen elde etmesine fırsat verilmedi. Cumhuriyet devrine kadar Hilâliahmerin sosyal faaliyetlerini köstekleyen şu iki noktayı bilhassa belirtmek lâzımdır:

1 — 1877 Rus harbinden yani Hilâliahmerin kurulduğu andan Cumhuriyet devrine kadar silâh seslerinin hemen hemen hiç kesilmemesi Türk topraklarının birbiri ardına tecavüze uğraması,

2 — Abdülhamidin, insanî hislerle ve maksadlarla kurulmuş olan Hilâliahmeri de «cemiyet» olduğundan dolayı şüphe ile karşılaması ve onun faaliyetini sekteye uğratması yoluna sapması,

Hilâliahmeri bu memleketin 75 senedenberi giriştiği hemen her savaşta cephe hattında bulmak mümkün olmuştur. Bu sebeplerdir ki, o, kurulduğu gündenberi anavatan topraklarının müdafaasında bilfiil rol almış adedilebilir. Fakat yukarıda belirttiğimiz iki nokta, Hilâliahmerin cephede gösterdiği faaliyeti memleket içerlerinde de göstermesine uzun müddet fırsat bırakmamıştır. Birbirini takip eden savaşlar, yeni kurulmuş olan Hilâliahmerin esasen zayıf olan bünyesini savaş hatlarının hemen gerisinde büsbütün eritiyor, silâh sesleri kesildikten veya kısa bir müddet için sustuktan sonra gözlerini vatan içerlerine çeviren bu hayır cemiyeti karşısında sarayın şüpheli nazarlarını buluyordu.

Bu sebepledir ki, 1877 Rus harbinden ilk Yunan harbine kadar Hilâliahmerin geniş bir sosyal yardım faaliyeti müşahade edilmemiştir. Fakat

1897 yılında yeniden silâhlar patlayınca bu teşekkülün sessizlik içinde kendi kendini hazırladığı görülmüştür. Bu harp esnasında da Hilâliahmer, kiradığı hastahane gemileriyle Golostan yaralılarımızın İstanbula nakillerini sağlamıştır. Yalnız Yunan harbinin sona ermesiyle gene faaliyetine sed çekilmiş, cemiyetin cephe gerisindeki başarıları işlerine memleket içinde de devam etmesine gene fırsat verilmemişti.

Bu sahada da ilk değişiklik 1908 m. şrutiyetinin ilânı ile başlar.

Hilâliahmerin cemiyet olarak esaslı bir teşekkül halini alması meşrutiyetle mümkün olmuştur. Bilhassa o tarihte cemiyet dahilinde «Hanımlar Merkezi» nin teessüsü, etmesi böyle bir yardım müessesesinin en büyük bir noksanını telâfi etmiş oldu. İstanbulda başgösteren kolera salgınında, 1911 Aksaray yangınında, Hilâliahmer kendisinden beklenenleri verdi, imkânları dahilinde felâketzedelerin yardımına koştu. Aynı zamanda, dış memleketlerdeki benzeri teşekküllerle de irtibat temin ederek, onlardan da yardım sağladı. Bilhassa Aksaray yangını felâketzedelerini haftalarca besledi, barındırdı ve böylelikle cepheye olduğu kadar memleket dahilinde de vazifelerini başarmakta muktedir olduğunu ispat etti.

Fakat bu gelişmelerini henüz tamamlamamıştı ki, İtalyanlar Trablusgarba hücum ettiler, oradaki yaralılara, hastalara yardım lüzumu hasıl oldu. Hilâliahmer gene ordu birlikleriyle yanyana; vazife aldı. Cemiyet bu harpten sonra daha kendine gelmezden Balkan harbine girdi. Balkan harbi cephelelerinde çok güç şartlar altında, dar imkânlarla vazifelerini tamamladıktan hemen sonra da Birinci Cihan Harbile karşılaştı. Şark cephesinde, Çanakkale cephesinde, Süveyş cephesinde, vazife alan Hilâliahmer her tarafa koştu. Mahdut imkânlarla yardım ekipleri, seyyar hastaneler kurdu. Aynı zamanda, Cihan Harbinin yarattığı iktisadî buhran dahilinde de açlık tehlikesi doğurduğundan Hilâliahmer aşhaneler kurma yoluna gitti. 1917 senesinde Üsküdar ve Eyüp semtlerindeki bu aşhanelerin günde 30.000 kişiye sıcak yemek dağıttıkları unutulmamıştır ve unutulamaz.

Böylece Cemiyetin memleket dahilindeki felâketlerle de ilgisinin genişlemeğe başladığı müşahede ediliyordu. 1914 yılında İsparta ve Burdur zelzelelerine, 1911 de Büyük Ankara yangınına, Çankırı zelzelesine gidildi, yardım götürüldü. Umumî âfet ve felâketler neticesinde ısırap çekenler yanında Hilâliahmeri ve mensublarını görmeğe başladılar.

Birinci Cihan Harbinin sona ermesiyle Hilâliahmer kendini toplamağa dahi vakit bulamadan yıpranmış bünyesi fakat geniş azmle bu sefer Atatürk'ün yanbaşında İstiklâl Mücadelesine katıldı ve mücadeleyi sonuna kadar, sendelemeden takip etti. Yunanlıların yaktıkları köylerden kaçanları doyurdu, bunlara elbise ve mesken temin etti, yaralıları sardı ve bunlar için seyyar hastahaneler hazırladı. Bütün bu faaliyeti içinde geçmiş harblardan kal-

ma ve yabancı diyarlarda bulunan esirlerimizi de hiçbir zaman ihmal etmedi. Rusyada ve Sibiryada esirlerimizden bir grupun Vladivostok limanında beklediklerini öğrenince, Japonyadan gemi tedarik ederek bunları anavatanına getirmek için teşebbüse girişti.

İstiklâl Mücadelesi zaferimizle sonra erdiği günlerde, memleketin dört bir tarafından yardım isteyenlerin sesleri yükselmekteydi. Düşman istilâsından kurtarılan bölgelerde köyler yıkılmış, şehirler yakılmış, halk aç ve meskensiz kalmıştı. Türk-Yunan ahali mübadelesi Hilâliahmerin yardımını bekliyordu. 1923-1924 yılında da kuraklık yüzünden bir çok bölgelerde tehlikeli bir durum hasıl olmuştu. Erzurum ve Ardahan'da kış ortası yer sarsılmıştı. Hilâliahmer, dört tarafa koştu, yardım ekipleri yalnız 1923 kışında Batı Anadolu havalisindeki köylere 30.000 yorgan, 30 bin takım çamaşır, 10 bin çarık, 15 bin kat elbise dağıttı. Ahali mübadelesinde mühim rol oynadı. Zelzele bölgelerine gitti.

Bu kadar büyük fedakârlık yapmış, İstiklâl Mücadelesi boyunca da nefes almadan elinden geleni yapmış ve birçok parasını sarfetmiş olan bu cemiyet nasıl oluyor da hâlâ yardımlarda bulunabiliyordu? Bu sorunun cevabını Türk Milletinin hayırseverlik, şefkat ve cömertlik hislerinde aramak lâzım geliyor. Çünkü bu cemiyetin varı yoğun, bu milletin varı yoğun idi.

Cumhuriyet rejiminin başlaması ile Hilâliahmer için yepyeni bir devre açılmış oldu. Cumhuriyet hükûmetleri bu cemiyetin gelir kaynaklarını arttırma yoluna gittiler. onu desteklediler, Hilâliahmer, 1928 İzmir depreminde felâketzedelerin yardımına koştu. yardım sahasını yavaş yavaş genişletmeye başladı.

1935 senesinden itibaren Hilâliahmer «Türkiye Kızılay Cemiyeti» adını aldı, milletin de yardımı ile artan bir gayretle çalışmalarına devam etti. 1939 Erzincan zelzelesinde Kızılay artmakta olan imkânları ile ızdırıp çekenlerin başucuna koştu.

Aynı zamanda İkinci Cihan Harbi esnasında İzmir ve Mersin limanlarında hasta ve malûl İngiliz Alman ve İtalyan Harp esirlerinin mübadelesi işini tanzim etti, takdir kazandı, Böylelikle çalışmaları milletlerarası sahaya da intikal etti.

Fakat, Kızılayın hükûmetlerce desteklenmesi muhakkak ki kâfi değildir. Bir zamanlar bu cemiyet hükûmet desteği olmadan yalnız halkın desteği ile yaşamış, vazife görmüştü. Memleketin içtimai değeri hakkında bir fikir edinmek için bu cemiyetin durumunu gözönünde bulundurmanın kâfi geleceğini, Atatürk 1926 senesinde söylediği şu sözlerle göstermek istemiştir.

«— Hilâliahmer aza adedinin memleketin rûst-i içtimaisi ile mütenasip bir dereceye varmasını ve bütün milletin bu tenasübü temin etmesini temenni eylerim.»

Atatürkün bu temennisi behemehal gerçekleşmelidir.

Kızılay 75 Yaşında

Ne zaman ve ne suretle geleceği kestirilemeyen tabii âfetler için yurdun muhtelif bölgelerinde yılların verdiği tecrübelerle müsteniden yardım ve hastane depoları tesis etmiş bulunan bu şefkat müessesesi cari yıldan aldığı isabetli bir kararla yurd sağlığında vatandaş sıhhatini önleyici sağlık tesislerini de millet hizmetine hasretmiş bulunmaktadır.

Ne mutlu iki bayram kutladık. Evet iki bayra kutladık. Körpe cumhuriyetimiz 29 uncu yılını idrak edip 30 yaşına basarken aizz ve sevgili Kızılayımızın da 75 inci yılını ikmal etmiş olduğunu sevinçle müşahade etmiş bulunuyoruz.

Milli Bayramımız münasebetiyle göğüslerimiz heyecanla dolu olarak Hipodromda yapılan Milli merasimi takibe giden on binlerce Ankaralı bu mukaddes müessesenin de büyük bir orijinalite arzeden muazzam bir kadro ile şerefli vazifesini almış olduğunu iftiharla gördüler.

Bütün dünya mümessillerinin takdirkâr nazarları önünde muhteşem bir tablo halinde akıp giden yarının kahramanları Türk gençliği ile kahraman Mehmetçikleri ve onların çelik bileklerinde kıymetlenen motorlu vasıtaların geçişini coşkun bir heyecan içinde seyrederken harpte ve sulhte insanlığa şefkat elini uzatan Kızılayımızın da sulh perileriyle bezenmiş bir çiçek âbidesi halinde merasime hususî bir zarafet eklemiş olduğunu gururla seyrettiler. Büyük günün muazzam heyecanı karşısında bu değerli müessesemizin tarihçesine kısaca bir göz gezdirelim.

Kızılay Cemiyeti vatanlarını ve meşru menfaatlerini himaye ve müdafaa için döğüşen vatan kahramanlarının yaralarını saracakların muhasımlar tarafından tanınması ve taarruzdan masuniyetleri esasını istihdaf eden 1864 tarihli Milletlerarası Cenevre Mukavelenamesi hükümlerine göre Memleketimiz de (Osmanlı Hilâliahmer Cemiyeti) nâmı altında ve 1877 tarihinde teşekkül etmiş olup bu günkü mütekâmil şekliyle harp ve sulhte din, sınıf, cinsiyet ve siyasi kanaat farkı gözetmeksizin insanî gayelerinin tahakkukuna çalışan bir hayır müessesesidir.

Cemiyetin ilk teessüsüne teşebbüs edenler Tıbbiye Mektebi Tababet İlmi Muallimi Miralay Merhum Abdullah Bey ile arkadaşları Tıbbiye Nazırı Marko Paşa ve Doktor Kırımlı Aziz Beydir. Ne mutlu bu mübarek kuruculara ki üç çeyrek asır evvel kurmuş oldukları bu temel kökleşmiş ve bugünkü mütekâmil seviyesine ulaşmış bulunmaktadır.

İşte aziz okuyucular, Kızılayın kısaca tarihçesi;

Bu 75 yıllık şerefli mâziye biran için döndüğümüz zaman başarılmış nice ku'sâl yardımların gururu içinde bulunmamak kabil midir? İnsan duygunun damla damla yardımlarıyla meydana gelen imkânlarla bu aziz yuvanın, yangın, deprem, su baskını, heyelân, açlık ve kıtlık gibi hayatsöndürücü bir çok fîlâket ve ıstıraplara nurlu kanadını nasıl bir isabetle gerdiğini bilmeyen vatandaş var mıdır?

Nitekim nerede bir felâketin acı haberi duyulursa akabinde radyo, gazete ve her türlü duyurucu vasıtalarla yapılan neşriyat meyanında Kızılayın ilk ve âcil yardımı rakamlara istinaden bu bültenle de lâıyk yerini almaktadır. Meselâ Kızılay, büyük felâketler silsilesinden olmak üzere Erzin-can yer sarsıntısında 12 milyon lira Çorum, Çankırı, Adapazarı felâketinde 4,5 milyon lira, Çukurova seylâbına 3,5 milyon lira vermiş, Muş ve Varto depremine de 2 milyon lira civarında yardım etmek suretiyle Dernek imkânlarıyla Hükûmet yardımını muzdarip vatandaşlarımıza ulaştırdığını hepimiz bilmekteyiz. Keza en yakın Anavatan topraklarında lâıyk oldukları milli alâkanın neticesi olarak toplanan paralar ve hükûmet yardımlarını teşkil eden 43 milyon liranın her kuruşunun Göçmen kardeşlerimizin birer yuvaya kavuşması ve müstahsil hale gelmesi maksadiyle mahalline sarf edilmesi hususunda Kızılayımız bütün teşkilâtını ve Merkezi Umumi kadrosunu bu bayırli işe tahsis etmekle yetinmiyerek kendi mevcutlarından giyecek, yiyecek ve para olarak bir buçuk milyon değerindeki yardımından başka Edirne'de bu maksatla bir Göçmen Hastahanesi tesis etmek suretiyle vatan ve memleket hizmetindeki âsil mevkiini almış olduğunu şükranla müşahade etmekteyiz.

Sosyal yardım dâvasında ön plânda şerefli vazifesini alan Kızılayımız milletin şefkatinden gelen bağışlarını icabında yine millet ve memleket ihtiyaçlarına sarfetmekle tam bir içtimaî sigorta hizmetin de ifa etmektedir.

Ne zaman ve ne suretle geleceği kestirilemeyen tabii âfetler için Yurdun muhtelif bölgelerinde yılların verdiği tecrübelerle müsteniden yardım ve Hastahane depoları tesis etmiş bulunan bu şefkat müessesesi câri yıldan aldığı isabetli bir kararla Yurt sağlığında vatandaş sıhhatini önleyici sağlık tesislerini de Millet hizmetine hasretmiş bulunmaktadır.

Ezcümle Şark bölgesine hususî bir alâka gösterilmiş çok isabetli ve cömert bir görüşün mahsulü olarak 4,5 milyon lira gibi büyük bir parayı Yurt sağlığına tahsis ederek İstanbul'da 100 yataklı Üniversiteliler Verem pavyonu, İzmir'de 100 yataklı Doğum Evi pavyonu, Ankara'da Modern bir kanser Enstitüsü, Adanada 100 yataklı bir Verem Pavyonu, Muş'ta da 50 yataklı Hastahane... Ve işte Kızılayın Şark bölgesine gösterdiği müşfik alâka ile de Pazar, Hopa, Posof, Çaldır, Göle, Tutak, Hınıs ve Yüksekova'da birer

Sağlık merkezinin yaptırılmasına başlanmıştır. Bu binalar 1953 sonbaharında halk hizmetine tahsis olunmak üzere Sağlık Bakanlığına teslim edilmiş bulunacaktır.

Sayın vatandaşlarım bu konuda başarılan ve başarılabilircek daha bir çok muazzam işler vardı ki bunları sayıp dökmekle onun kutsiyetine erişilmenin imkânı olmayacağına yüksek takdirlerinize terkeden bu mu'lu dâva da hizmet sebketmiş bulunan muhterem zevattan ölmüş bulunanları gönül dolusu hümetle anar, yaşayanlar ile hâlâ bu aziz yuvanın hizmetini omuzlarında büyük bir şerefle taşıyan muhterem ve asıl zevata da sonsuz başarılar temenni ederiz.

Kızılayın 75 inci seneci devriyesi olan bu hafta içinde gönül tahtıyarlığı vesilesi olarak varlıklı bütün yurttaşları Kızılaya üye kaydedilmelerini ve bu mukaddes ocakta bir şeref payı temin etmelerini candan dileriz.

Ateşi Söndüren Su İse,

Acıyı Dindiren de

KIZILAYDIR

Hürses

GÜNLÜK SİYASİ GAZETE

Kızılayın Yardım Haftası

—Salvation Army nedir, nelerle meşgul olur ve niçin sevilir — Kolunda Kızılhaç Arması Bulunan kurtarıcı bir melek — Kızılayımız Salvation Army ile mukayese edilirse — Nerede bir felâket olursa orada Kızılayın kurtarıcı elini buluruz — Kızılay, 75 inci yılını idrak ediyor — Kızılay'a ne şekilde yardım etmeliyiz —

Yazan Önür

Plymouth'da pek hoşlandığım Salvation Army'yi nasıl unutabilirim? Pazar günleri özel üniformalarını giymiş olarak kiminin elinde bayrakları, kiminin elinde bir müzik âleti olduğu halde hakiki bir asker topluluğundan farksız, muntazam adımlarla Devon'a yürürlerdi.

Aralarında çeşitli yaşlarda erkek kadın bulunan Salvation Army, Devon'a geldiği zaman orada yolların kavşak noktası olan bir meydan da konse-rini vermeye başlar ve meraklı bir kalabalık tarafından alâkayla dinlenirdi. Sonra aralarından birisi dinleyicilerden para toplardı.

Salvation Army çeşitli meslekten iyi kalpli insanların güzel bir ideal etrafında toplandığı bir Kurtuluş Ordusudur. Topladıkları paralar emin ellerle muhtaç kimselerin ihtiyacına harcanılır. Otelleri vardır, fakirler barınır; yemekhaneleri vardır, yoksullar doyurulur. Salvation Army başardığı faydalı işlerle halkın takdirini ve sevgisini toplayan bir teşekküldür. Nice zenginlerin Pazar günkü istirahatını feda ederek kabiliyetine göre bu Kurtuluş ordusunun emrinde canla başla çalışması beni nekadardır mütehassis ederdi.

Bugün henüz durmamış olan bir otobüsten acele inmek isterken muvazenemi kaybetmiş ve kaldırımı yuvarlanarak yaralanmışım. Baş ucunda resmi elbiseli genç bir kız varoldu. Kolunda Kızılhaç arması vardı. Derhal yaramı sardı ve aklımı başıma getirdi. Öğrendim ki bu kurtarıcı melek senelik iznini kullanıyormuş. ve bundan faydalanarak Salvation Army'ye fahri olarak yardım ediyormuş.

Bizim Kızılayımız en azdan Salvation Army kadar çalışmıyor mu? Ondan fazla çalıştığına emin olabiliriz. Nerede bir felâket olursa orada Kızılayın kurtarıcı elini görürüz.

Yersarsıntısı felâketi olur, evler yıkılır, insanlar dindirilmez sanılan acılar içinde kıvranmaya başlar derhal Kızılay'ın eli oraya uzanır; evsiz ka-

lanlara çadırlar sunar açlık tehlikesinde olanlara sofrâ hazırlar yaralıların yarasını sarar yorulmak bilmeden didinir durur.

Sel felâketi olur yıldırım hızıyla o kurtarıcı elin oraya uzandığını görürüz. Yangın felâketine de yetişir. Savaşta o bir kurtarıcı melek olur.

Fakir halk için açtığı aşevlerinde nice açkarmılar doyar.

Kızılay 75 inci yılını idrak ediyor. Tasavvur ediniz kıymetli okuyucularım, yetmiş beş yıldan beri bu dernek yorulmadan usanmadan her felâketi önlemeye koştu.

Şimdi Kızılay'ın Yardım Haftası başlamış oldu. Biz Türkler İngilizlerden daha mı az iyilik severiz? Bilâkis «bir kahvenin kırk yıl hatırı vardır» diyecek kadar iyilik biliriz. O halde onlar nasıl ki Salvation Army ve buna benzer yardım kurumlarına bukadar cömertçe yardım ederlerse biz de Kızılay'a yardım etmeliyiz. Doktorlarımızdan herbirisi her fırsatta bir kaç gün fahri olarak Kızılay emrine çalışsa zenginlerimiz daha fazla yardım etse, muharrirlerimiz Kızılayın her feklâkete uğrayanın imdadına bir hızır gibi yetiştiğini anlatan uzun yazılar yazsa velhasıl hepimiz elimizdeki imkânlar nisbetinde bu Kurtarıcı Ordu emrinde çalışsak Kızılayın kolu daha kuvvetle daha uzaklara kadar uzanabilecektir.

GENÇ KIZLAR

Meslek seçerken en güzel meslek olan

HEMŞİRELİĞİ

Seçiniz !

Çünkü kızlar için en şerefli ve

zevкли meslek hemşireliktir.

Kızılayın 75 inci Yıldönümü

Ankara 30 (İstanbul Ekspres) — Memleketimizin en verimli hayır müesseselerinden biri olan ve şimdiye kadar on binlerce vatandaşımızın yardımına koşmuş bulunan Kızılayın kuruluşunun 75 inci yıldönümünü kutlmaktadır.

Dün bu münasebetle bir konuşma yapan B.M.M. Başkanı Refik Koral-tan Kızılayın şimdiye kadar yaptığı çalışmalardan sitayişle bahsetmiş ve bu derneğin memleketimiz gibi ebediyen payidar kalması temennisinde bulunmuştur.

P.T.T. Umum Müdürlüğü de Kızılayın Kuruluşunun 75. inci yıldönümü münasebetiyle 15 ve 20 şer kuruşluk iki puldan müteşekkil bir seriyi tedavüle çıkarmıştır.

KIZILAY

Sizin Teskilâtınızdır ve Felâketzedelere

Yardım Etmek Gibi Asil İşini Devam

Ettirebilmek için, Sizin Kıymetli

Yardımaınıza Muhtaçtır.

Kızılayın 75 inci Yıldönümü

Felâketzedelere yardım eli uzatmağı, yoksulları himaye etmeğı, hastalara ve musriplere destek olmağı düstur edinmiş olan bir teşkilât.

Mardiros Koç

Bugün, Cumhuriyetimizin yıldönümü ile birlikte, ayrıca mânidar olan başka bir yıldönümü, Kızılay'ın kuruluşunun 75 inci yılını kutlamaktayız.

Erkek veya kadın, yaşlı veya genç, münevver veya ümmi, Kızılay'ı bilmeyen ve ona karşı hâlisane duygularla meşbu olmayan hiçbir Türk vatandaşı yoktur. Çünkü, evleviyetle insanlığa hâdim olan bu teşekkül, kuruluşunun ilk günlerinden itibaren, din ve sınıf farkı gözetmeksizin, harp sırasında Vatan için çarpışan askere ilâç yetiştirmek, sulhte işe, deprem, kıtlık, yangın, salgınlar ve çeşitli felâketlere maruz kalan vatandaşların yardımına koşmak ve binlerce hayatı kurtarmak suretile, bütün yurttaki bir ilâhi himaye rolünde bulunmuştur.

Fakat, Kızılay'ın rolü ve faaliyeti yalnız bu çerçeveye inhisar etmemektedir. Kızılay, kendi teşkilât mekanizmasını sosyal yardım işlerinde de taşımış ederek, Anadolu'nun en ücra köylerinden itibaren İstanbul'un en kalabalık semtlerinde sâkin fakirlere, yetimlere ve dullara da maddi ve manevi yardımda bulunmaktadır.

İşte bugün, insanlığa hâdim bu teşekkülün kuruluşunun 75 inci yıldönümünü kutlamaktayız. Ve bu teşekkülün Vatan uğrunda hizmetlerini iyice idrâk ve takdir etmiş olan Türk Ermeni vatandaşları, Kızılay'ın ilk kuruluşundan itibaren, onun saflarında yer almışlardır.

Muharrir, "Kızılay" dergisinden iktibas suretile, Cemiyetin kuruluşunun kısa tarihçesini yaptıktan ve muhtelif devrelerde idare heyetlerinde veya onun dışında faaliyet göstermiş olan Ermeni vatandaşların isimlerini zikrettikten sonra, yazıya şöyle devam etmektedir.

Cumhuriyetin ilânından sonra, Kızılayın merkezi İstanbul'dan Ankara'ya nakledilmiş olmakla beraber, Ermeni vatandaşlar İstanbul'da, Kızılay'a maddi ve manevi yardımlarını esirgememişlerdir. Eski Afyon milletvekili Berc Keresteciyan Türker, ölümüne kadar, Kızılay'ın Beyoğlu Şubesi İdare Heyetinde bulunmuştur.

Bugün ise Demokrat Parti Hükûmeti devrinde, halen İstanbul Milletvekili bulunan ve uzun yıllardanberi Kızılay'a hizmet etmiş olan Dr. Andre Vahram, 1923 senesinden sonra, ilk gayrimüslüm vatandaş olarak Cemiyetin Merkez İdare Kuruluna üye seçilmiştir.

Kızılay'a müzahir olan ve onun sosyal yardım teşebbüslerine geniş surette hizmet etmiş vatandaşlarımız arasında her türlü hayır işlerinin numaralı gönüllü yardımcısı olan Tıbbi müstahzarlar mümessil B. Agop Mikaelyan'ı da bu yıldönümü münasebetiyle burada anmak çok yerinde olur.

Kızılay'ın çeşitli faaliyetinin anahatlarını kısaca dahi bu sütunlara sığdırmak mümkün değildir. Ancak şunu tekrar belirtmek isteriz ki insanlığa yardımı gaye edinmiş olan bu teşekkül, her Türk vatandaşının maddi ve manevi fedakârlığına lâyık ve müstehaktır.

Temenni ederiz ki, Kızılay'ın 75 inci yılı mutlu bir yıldönümü olsun ve bu asil Cemiyet yalnız ve yalnız Yurdun içtimai kalkınmasına hizmet mevkiinde bulunsun.

Kadın Gazetesi

Hayır Dolu 75 Yılı Saygı İle Selâmlarız

19 uncu asrın ortalarına kadar yapılan hemen bütün harplerde, harp meydanlarında yaralıları ve hastaları korumak, ölenlere son hizmeti yapmak ile vezifeli bir teşekkül yoktu. Muharipler, kendi yaralılarını ve hastalarını bile himayede güçlük çekmekte idiler. Çünkü muharebe devam ettiği sırada, herkesin vazifesi yalnız savaşmaktı.

Bu yüzden bakım ve tedavi ile kurtulması mümkün olan hastaların ve yaralıların mühim bir kısmı ölüme mahkûm olmakta idi. Esasen yaralanan ve hastalananların savaş dışı addedilmeleri bahis mevzuu değildir.

Türk Hükümdarı ve Kumandanı Selâhattin Eyyubi'nin, 1189-1192 yıllarında Üçüncü Haçlılar seferinde Saint Jean şövalyelerinin, müslüman ordusu karargâhına gelerek hristiyanlara bakmalarına müsaade etmesi ve bu suretle "harp yaralıları ile onlara bakanların bitarafılığı" prensibini Cenevre mukavelenamesinin akdinden 673 sene evvel kabul ve tatbik etmesi, Türk milletinin iftihar edebileceği şerefli insanlar arasında zikredilmeğe değer.

Medeniyet ilerledikçe, harp sahalarında yaralılarla hastaların ve onlara bakanların tarafsız sayılarak korunması fikri de yavaş yavaş belirmeğe ve yayılmağa başlamıştır.

Milletlerarası hukuku meydana getirenlerin biri sayılan Hugo Grotius (1583-1645), "Harp ve Sulh Hukuku" (De Jure Belli et Pacis) adlı eserinde, "Milletlerarası müsellâh ihtilâflarda insanlık kaidelerine riayet edilmesi icabettiğini" yazmıştır.

Bilâhare, 1743 de, Fransızlarla İngilizler arasında aktedilen Konvansiyonda, her iki taraf, düşman yaralılarına bakmayı ve askerî harekât sırasında hastahaneleri ve ibadet yerlerini esirgemeyi taahhüt etmişlerdir. Yine aynı tarihlerde bu iki hasım arasında yapılan harplerde yaralanan veya ölen askerlere ait listelerin teati edildiği de görülmüştür.

J. J. Rousseau'nun bu mevzuda büyük ehemmiyeti haiz olan düşün'cesine göre, harp, fertler arasında bir münasebet değil, devletler arasında bir münasebettir ki, bunda şahıslar arızî olarak düşman olurlar. Bunun neticesi olarak silâhsız bir asker, artık düşman değildir ve yaşamak hakkını haizdir.

1780 de Paris Kimya Profesörü Peyrilhe de "Hükümdarların, kendi aralarında, düşman esirlerine bakılmasını, askerî hastahanelerin içindeki hastalar la onlara bakanlar için dokunulmaz birer melce olmasını ve yaralı-

larla hastaların ve onlara bakanların esir sayılmayıp mübadele olunmalarını emreden mukaddes bir kanun kabul etmeleri zamani artık gelmedi mi?" diyordu.

19 uncu asrın ortalarına doğru bu fikirler, gitgide kuvvet ve ehemmiyet kesbetti. Modern hastabakıcı hemşireliğin kurucusu olarak tanınan ve seviyen İngiliz Miss Florence Nightingale ile Amerikalı Clara Barton Cenevre prensiplerinin kabulünde bir öncü ve ilham kaynağı olarak zikredilebilir.

Florence Nightingale müttefik Türk - Fransız ordu ve donanmalarının 1853-1856 yıllarında Ruslara karşı yaptıkları Kırım Harbi sırasında, İstanbula gelerek eşsiz feragatle müttefiklerin hastalarına ve yaralılarına bakmış, binlerce can kurtarmıştır.

Clara Barton ise, Birleşik Amerikada Şimal-Cenup harbinde aynı hizmetleri görmüş ve bilâhare Amerikan Kızılhaçını kurmuştur.

Fakat, harp hasta ve yaralıların ve onlara bakanların tarafsızlığının himayesinin milletlerarası hukukla müeyyide altına alınması fikrinin tahakkuk ettirilmesinde en büyük hizmeti İsviçreli Henri Dunant ifa etmiştir.

Cenevreli Henri Dunant, Avusturyalılarla müttefik Fransız-İtalyan orduları arasında 1859 da Solferino'da yapılan meydan muharebesine şahit olmuş, harp sahasında kızgın güneş altında can çekişen 40.000 e yakın yaralıların çektikleri sonsuz ıstırapların dehşeti içinde, yerli halkın muaveneti ile, bunlara elinden gelen yardımı yapmıştır.

Dunant'ın 1862 de tabı ve tevzi ettiği "Bir Solferino Hâtırası" adlı eseri her yerde derin akisler yapmış, muharebelerde yaralanan ve hastalanan askerlerin ıstıraplarını az çok hafifletmenin bir insanlık borcu olduğu fikri yavaş yavaş her tarafta kabul edilmeğe başlanmıştır.

Napoli'de Dr. Palesciano, Paris'te Henri Anoult ve Hollandalı Dr. Basting gibi bazı hayırseverler bu yüksek fikirleri her tarafta yayıyorlar ve milletlerarası bir teşekkül vasıtasile bu insan' gayelerin tahakkuku için teşebbüse geçilmesine çalışıyorlardı. Nihayet bu çalışmaların tesiri görülmeğe başladı.

Sonradan «Milletlerarası Kızılhaç Komitesi» ismini alacak olan ve General Dufour, Moynier, Henri Dunant, Dr. Appia ve Dr. Maunoir'dan teşekkül eden Beşler Komitesi» nin teşebbüsü ile, Cenevre'de evvelâ 1863 de gayri resmî bir toplantı yapıldı. İsviçre, Fransa, Belçika, Felemenk, İtalya, İspanya, İsveç, Norveç ve Danimarka'dan gelen delegeler bu gayeler etrafında birleşerek (Cenevre Mukavelenamesi) nin şu üç ilk esasını ortaya attılar:

1 — Harp zamanında seyyar ve sabit hastanelerin bütün memur ve müstahdemlerinin ve bizzat yaralı ve hastaların muharip devletlerce tarafsız tanınması;

2 — Ordunun sıhhiye heyetlerini ayırdedecek müşterek bir alâmet kabulü;

3 — Bu alâmetin bayrak halinde istimalinde bu bayrağın çekildiği her yerin tarafsız tanınması (Bu alâmet, İsviçre millî bayrağına uygun olmak üzere, beyaz zemin üzerine kırmızı salip olarak kabul edildi. Bu suretle konferansın İsviçrede ve İsviçrelilerin teşebbüsü ile toplanmış olması hasebiyle İsviçre'ye karşı cemile gösterilmekte idi).

Fakat bu kararlar resmî mahiyette değildi. Bunlara resmî bir mahiyet vermek için, İsviçre cumhuriyeti parlâmentosuna müracaat edildi. İsviçre Hükûmeti, bütün medenî memleketleri bu meseleleri konuşmak üzere murahhas göstermeğe davet etti. Nihayet, 16 devlet murahhaslarının iştirakiyle yukarıdaki esaslar çerçevesi içinde, 22 Ağustos 1864 de (Cenevre Mukavelenamesi) ismi altında tanılan mukavelename tanzim ve 12 hükûmet adına imza edildi.

Cenevre'ye murahhas göndermemiş hükûmetlerin de bu mukavele hükümlerini kabul ve imza etmeleri için bir sene mühlet bırakılmıştı. Gerek o müddet içinde ve gerek ondan sonra, hemen hemen bütün devletler mukaveleyi kabul ve imza ettiler.

Bu mukavelenin başlıca hükümleri şöyle hülâsa edilebilir:

Muharebe meydanlarında hasta ve yaralı askerleri ele geçiren taraf, milliyet tefrik etmeden onlara ilişmiyecek ve kendilerini tedavi ettirecektir. Hastalarını ve yaralılarını kısmen terketmeğe mecbur kalan taraf, bu hasta ve yaralıların tedavileri için gereken sıhhiye memurlarını ve levazımı onlarla beraber bırakacaktır.

Hasmın eline düşen yaralı ve hasta askerler — tedavi edilmeleri şartıyla — harp esirleri sayılırlar.

Harp meydanını işgal eden taraf, muharebeden sonra gerek yaralıları ve gerek ölüleri arayıp bulacak ve onları yağmadan ve kötü muameleden korumak için, bütün tedbirleri alacak ve cesetleri gömmeden evvel, dikkatle muayeneye tâbi tutacaktır.

Muharip taraflar, kendi işgalleri altında kalan yerlerde, üzerlerindeki vesikalar delâletiyle, hüviyetleri tesbit edilen ölülerin ve yaralılarla hastaların isimlerini havi cetvelleri imkân müsait olur olmaz, mensup oldukları memleketlere veyahut ordularına göndereceklerdir. Bu arada ölülere, hasta ve yaralıları ait olarak ele geçen para, mektup ve zatî eşya vârislere gönderilmek üzere saklanacaktır.

Gerek orduların sıhhiye heyetleri ve gerek hasta ve yaralıları yardım için teşekkül eden hayır müesseselerinin bulundurdıkları heyetler, muharip taraflarca kolayca tanınabilmek için kollarında beyaz zemin üzerine kırmızı

bir salıp inşareti taşıyacaklardır. Sıhhiye müesseselerinin bulundukları binalara bu inşareti havi bayrak çekilecektir.

Bununla beraber, gerek bu heyetler ve gerek bu müesseseler hasma zarar verecek hususlarda kullanıldıkları takdirde, himayeden mahrum olacaklardır. Şu kadar ki, sıhhiye memurlarının müsellâh olmaları ve silâhların nefislerini veya hasta ve yayahları müdafaa için kullanmaları ve müsellâh hizmetliler bulunmadığı takdirde, müesseselerin askerî usullerle silâhlı nöbetçiler ve müfrezeler tarafından muhafaza edilmesi, bu müesseseleri himayeden mahrum edecek bir sebep mahiyetinde sayılmıyacaktır.

Yaralılar ve hastaları tedavi ve bir yerder diğer bir yere nakletmeğe ve sıhhiye müesseselerini idare eylemeğe memur olan her zaman himayeye mazhar olacak ve hasım eline düşerlerse, haklarında harp esiri muamelesi yapılmıyacaktır.

Fakat her hükmet, ordusundaki resmî sıhhiye heyetlerine yardım etmelerine izin verdiği hayır cemiyetlerinin isimlerini, geçerek daha sulh zamanında ve gerek muhasamat başlarken veyahut muhasamat esnasında diğer tarafa bildirmeğe mecburdur.

Hükümetler, tarafsız bir memlekete mensup hayır müesseselerinin ordu sıhhiye heyetine yardım için gönderdikleri heyetleri işe başlamadan evvel hasım tarafa haber vereceklerdir.

Salibiahmer hastahaneleri, doktor, memur ve müstahdemleri, hasımın eline düştükleri zaman, onun idaresi altında vazife görecekler ve hasım ordusunun aynı rütbe ve derecedeki memurlarının aldıkları maaş ve tahsisatı alacaklardır. Bunların yardımlarına ihtiyaç kalmadığı zaman, eşyalarıyla birlikte memleketlerine dönmelerine müsaade edilecektir.

Devletler, Salibiahmer alâmet ve tâbirlerinin başka cemiyetler ve şahıslar tarafından ve bilhassa ticaret maksadiyle fabrika ve ticaret markalarında kullanılmasının men'i ve harpte hasta ve yaralıları fena muamele yapmaması ve yapanların cezalandırılması hakkında kanunlar çıkarmağı taahhüt ederler. (Osmanlı Hükûmeti, 27 Ekim 1912 de böyle bir kanun neşretmiştir).

Bu mukavelename hükümlerine göre, her tarafta Salibiahmer Cemiyetleri teşekkül etmişti. Bu müesseselerin başında bulunan hayırsever kimseler, faaliyetin sade harp zamanında yaralı ve hastalara yardımdan ibaret kalmasını kâfi bulmıyarak, sulh zamanında da bu müesseselerin hizmetlerinden istifade edilmesini temine mâtuf teşebbüslere geçtiler.

Mesclâ; kolera, çiçek, kuşpalazı gibi bulaşıcı hastalıklar; su basması, zelzele gibi âfet zamanlarında da vatandaşların imdadına koşmak vazifelerini üzerlerine aldılar.

Bir yandan, her memleketin Salibiahmer Cemiyeti, kendi faaliyet sa-

hası içinde bu suretle hergün inkişaf ededursun; diğer taraftan da başka memleketler Salibiahmêrleriyle olan münasebetlerini yakınlaştırmak ve iyi bir düzene sokmak için milletlerarası kongre ve konferanslara devam edildi. Milletlerarası ilk Kızılhaç Konferansı Paris'te 1867 de toplandı.

Ondan sonra sırasıyle 1869 da Berlin'de, 1884 de Cenevre'de, 1887 de Karlsruhe'de, 1892 de Roma'da, 1897 de Viyana'da, 1902 de Petersburg'da, 1907 de Londra'da, 1922 de Vaşington'da, 1921, 1923 ve 1925 de Cenevre'de, 1928 de Lahaye'de, 1930 da Brüksel'de, 1934 de Tokyo'da, 1938 de Londra'da ve son defa 1948 de Stokholm'de olmak üzere, şimdiye kadar 17 konferans toplandı.

Bu arada resmî bir mahiyette olarak, 1899 da Lâhaye'de toplanan Devletlerarası Sulh Konferansında Salibiahmer meselesi ayrıca ele alındı ve Cenevre mukavelenamesinde zikri geçmeyen deniz muharebeleri mevzuu müzakere edilerek, Cenevre mukavelesinin deniz muharebelerinde de tatbikini temin edecek ilk esaslar ortaya konuldu. Nihayet 18 Ekim 1907 de bu esaslar dahilinde bir mukavelename imza edildi.

Bu mukavelenamenin başlıca hükümleri şunlardır:

Salibiahmer Cemiyetleri tarafından yaralı ve hastalara, denizde kazaya uğrayanlara yardım maksadiyle teçhiz edilen gemiler, kurtarılmadan evvel, hasım tarafa haber verilmek ve her türlü taarruzdan masun olacak ve müsadere edilmiyecektir. Bu gemilerin hiç bir askerî maksatla kullanılmayacağı önceden taahhüt olunacaktır.

Resmî askerî hastane gemileri alâmeti farika olmak üzere, takriben 15 metre genişliğinde yeşil renkte ve Salibiahmer gemileri de kırmızı renkte ufki bir pervaz ile ve gemiler haricen beyaza boyanacaktır. Bu gemiler kendilerini tanıtmak için, mensup oldukları memleketlerin bayrakleriyle beraber, Salibiahmer işareti bayrak çekeceklerdir.

Zapt ve müsadere olunan bir geminin sıhhiye memurları ve hastane müstahdemleri taarruzdan masundurlar ve harp esiri olarak tutulamazlar. Bunlar, kendi malları olan eşyayı ve cerrahî âletlerini beraber götürebilirler.

Cenevre ve Lahaye Mukavelenameleri, muhtelif harplerden edinilen tecrübeler göre, bir kaç defa tadil edildiği gibi, harp esirlerini ve sivilleri korumak üzere, iki mukavele ile tamamlanmıştır.

Kızılayın Çalışmaları

1877 de ilk defa faaliyete geçen Kızılay, diğer memleketler Kızıllaçlarında Hindistan ve Afrikadaki müslümanlardan 72 bin altın toplamıştır. Memleket içinde toplananlarla beraber bu para ile 9 seyyar hastahane

ve İstanbulda 4 daimî ambülâns kuruldu ve 25 bin yaralı ve hasta asker tedavi edildi.

1897 deki Yunan harbinde de 2 hastahane gemisi alındı ve orduya sıhhiye levazımı ve kinin temin edildi. 1910 da İstanbulda çıkan kolera salgını ile ciddi surette mücadele edildi.

1911 de Aksaray yangınında felâkete uğrayan vatandaşlara büyük yardımlarda bulunuldu.

Trablusgarp harbinde Aziziye, Giryan, Humus, Bingazi hastahanelerini kurdu ve binlerce yaralıya ve hastaya bakı.

Balkan harbinde Kadirga, Darülfünun, Vefa, Demirkapı, Yeşilköy, İspartakule, Hadımköy, Selânik, Edirna, Üsküp, Gelibolu ve Çanakkale, Taşkılla muhacirler hastahanelerini kurdu.

Ayrıca seyyar hastahanelerle orduya yardımda bulundu. Muhacirlere ve esirlere de yardım etti. Birinci Dünya Harbinde Şark CephesindeErzurum Erzincan Sivas Samsun hastahanelerini ve Erzurum, Erzincan, Kemah, Zencidere nekahathanelerini kurdu.

Çanakkale harbi sırasında da İstanbul hastahanelerini meydana getirdi. Ayrıca Gelibolu, Şarköy ve Tekirdağ hastahanelerini kurdu.Süveyş cephesinde Medine hastahanesiyle, Süveyş sıhhi imdat heyetlerini meydana getirdi.

Edremit ve Gülnihal vapurları kiralanarak hastahane gemisi haline getirildi. Şirketi Hayriyenin 6, 61, 63 numaralı gemileri de hastahane gemisi yapıldı. Zayıf askerlere yardım teşkilâtı da vücuda getirdi.

Eskişehir, Ankara, Konya, ve Ulukışla'da misafirhaneler, imdat mevkileri ve çayhaneler açtı. Harbin neticesinde yiyecek sıkıntısına düşen halka aşhaneler açtı. Salgın hastalıklarla mücadeleye girişti. Türk esirlerine yardım etti.

Keza, yangınlarda zarar görenlere, harp sakatlarına, talebeye yardım etti. Ziraat işlerine dahi girişti. Kızılay, hastabakıcılık meselesinde de vazife gördü. Muhtelif zamanlarda da kurslar açarak, hastabakıcı yetiştirdi.

İstiklâl Harbinde Kızılay gene vazifeye girişmiş, Burdur ve Dinar'da ellişer yataklı iki hastahane kurmuştur. Bundan sonra Eskişehir, Kırşehir, Ankara, İsparta, Konya, Balıkesir, Eşme, Geyve ve Adapazarı hastahaneleri kurulmuştur.

Ayrıca şark ve garp vilâyetlerine yardımlar yapılmış. müteaddit imdat heyetleri kutulmuş, memleketin her tarafında yardım ve imdat heyetleri büyük hizmetler görmüştür.

Cumhuriyetin ilânından sonra Kızılay, teşkilâtını çok genişletmiştir. Bir taraftan sıhhi, içtimai hizmetler yaparken, diğer taraftan kıtlık ve her

türlü âfetle mücadele etmiştir. ve bu tarihlerde Hastabakıcı Hemşire Okulunu da kurmuştur.

Ayrıca garp memleketlerinde olduğu gibi, gençlik kızılây teşkilâtı da kurmuştur. Memlekette vukua gelen deprem hadiselerinde de büyük yardımlar yapmıştır. Keza, seylâba uğrayan vatandaşlara da yardım elini uzatmıştır. Kızılây, yoksul halka da yardımlarda bulunmaktadır.

Böylece, bir taraftan harbe hazırlık yapan Kızılây, diğer taraftan da memleketin her türlü meselesiyle meşgul olmuş, hattâ yurt dışı çalışmalar da yaparak bilhassa Yunanistana geniş yiyecek yardımında bulunmuştur. Ayrıca bir maske fabrikası da kurmuştur.

Esir mübadelesi ve göçmen işlerinde büyük yardımlar yapmıştır. Gençlik kampları kurarak öğrencileri sağlık bakımından takviye etmiştir. Kızılây, memleket içi ve memleket dışı faaliyetlerini gitgide genişletmektedir.

Son senelerde trahom mücadelesi yaptığı gibi, kanser mücadelesine de yardımcı olmaktadır. Kan vermek mevzuunu da destekleyen bu hayırlı kurumumuz, verimli çalışmalarına devam etmektedir.

Türkiyede Kızılây

Osmanlı Hükûmeti, Cenevrede ilk defa toplanan konferansa kıymet ve ehemmiyet vermemiş ve murahhas da göndermemiştir. Fakat mukavelenamenin imzası teklif edilince, Ahmet Mithat Efendinin «Hilâliahmer» adlı eserinde yazdığına göre, bundan bir fayda ummamakla beraber, bir mazarrat da gelmeyeceğini düşünerek, 5 Temmuz 1865 de mukavelenameyi imza etti.

Bu insanî mukavelenamenin, muharip devletlerin yaralı ve hasta askerlerine temin ettiği büyük faydalar, 1870 Fransız-Alman harbinde dünyaca anlaşıldı. Fakat bizde onun ehemmiyetini hâlâ kimse takdir etmiyordu. Mukavelenameye imza koymuş olduğu halde Osmanlı Hükûmeti, bu mukavelename gereğince bir teşekkül vücuda getirmek için hiç bir teşebbüste, hiç bir harekette bulunmuyordu.

1867 de Paris'te bir Sağlık Sergisi açıldı. Bu sergi münasebetiyle Milletlerarası bir Kızılhaç Sıhhiye Konferansı toplandı. Osmanlı Hükûmeti namına bu konferansa iştirak eden Mektebi Tıbbiye Tâtbiyat Muallimi Dr. Abdullah Bey, avdetinde, Cenevre Mukavelenamesinin Türkiye tarafından da tatbikine geçilmesi için hükûmet nezdinde tavassutta bulunmayı konferansta vâdetti.

Filhakika Dr. Abdullah Bey, İstanbula döner dönmez bu işle yakından meşgul olduysa da, müracaat ettiği o zamanın resmî makamları alâkadar ol-

mak bile istemediler. Nihayet Abdullah Bey, Serdarı Ekrem Ömer Paşa'nın müzaharetini kazanmağa muvaffak oldu. Tıbbiye Nazırı Marko Paşanın ve bahusus Dr. Kırımlı Aziz Beyin delâlet ve teşebbüsüyle 66 âzadan mürekkep bir cemiyet kuruldu.

(Mecruhin ve Mardayı Askeriyeye İmdat ve Muavenet Cemiyeti) ismi altında ilk defa teşekkül eden bu cemiyetin nizamnamesi tasdik için hükûmete verildi. Fakat bu teşebbüs, sivillerin asker işlerine müdahalesi telâkki edilecek, nizamname tasdik edilmeyi ve cemiyet, hiç bir mevcudiyet göstermeden dağılmak zorunda kaldı.

Bir kaç sene sonra Sırbistan ve Karadağ seferleri ve arkasından Rus harbi çıkınca, harp meydanlarında yaralanan Türk askerlerine yardım hususunda uğranılan zorluklar ve hele Sırp, Romen ve Rus ordularına gerek kendi Salibiahmerlerinin ve gerek bitaraf Salibiahmer cemiyetlerinin yaptıkları yardımlar, Osmanlı devlet adamlarının gözlerini açtı.

Cenevre'deki Milletlerarası Salibiahmer Komitesinin 8 Temmuz 1876 da neşrettiği tâmin ve Reis d. Gustave Moynier'nin İstanbul'daki hususî dostlarına yazdığı mektuplar üzerine nihayet bazı hayırsever kimselerin teşebbüsüyle Salibiahmer cemiyetlerine benzeyen bir teşekkülün memleketimizde de kurulması esaslarını müzakere etmek üzere, 12 Ağustos 1876 da Tıbbiye Mektebi salonunda bir toplantı yapıldı.

Cemiyetin esas nizamnamesi hazırlanırken, ordumuzda kullanılacak işaretin salıp yerine (Hilâl) olması kabul edildi ve bu işaretin bütün devletlerce tanınması için Cenevredeki Salibiahmer Umumî Merkezine müracaat olundu.

Devletlerin bir çoğu ve bahusus o zaman kendisiyle harp halinde bulunduğumuz Rusya Hükûmeti, Salibiahmere riayet şartıyla Hilâlihmer işaretinin tarafımızdan kullanılmasını kabul ettiğinden, Cemiyet (Osmanlı Hilâlihmer Cemiyeti) ismi altında 14 Nisan 1877 de resmen teşekkül etti ve aşağıda izimleri yazılı zevat Umumî merkez âzalıklarına seçildi:

Reis: Meclisi Umuru Sıhhiye ikinci Resi Hacı Arif Bey.

Reis Vekili: P. Sarell.

Reis Vekili: Devlet Şûrası âzasından Nuryan Efendi.

Veznedar: Osmanlı Bankası Umum Müdürü M. Foster.

Umumî Kâtip: Hariciye Nezareti Umuru Sıhhiye Müdürü Feridun Bey.

Âzalar: M. Barrington Kennetti, Sıhhiye Müfettişi Umumisi Dr. Baroletti. Dr. Dickson, Dellasuda Faik Paşa, M. Von Has, M. Leral, Amerikalı General Mott, Dr. Baron Munddy, Mabeyn Kâtiplerinden Nuri Bey, Dr. Peştemalcı Efendi, Âyandan Serviçen Efendi, Doktor Servastopoli.

Cemiyet derhal faaliyete geçti. Birçoğu muhtelif memleketler Salibiahmerlerinden ve bir kısmı da Hindistan ve Afrika'daki müslümanlardan olmak üzere, 72 bin altın iane topladı. Bu paraya memleket dahilinde toplananlar da katılarak, muharebe olan yerler civarında 9 seyyar hastahane ve İstanbul'da 4 daimî ambülâns kuruldu ve 25 bin yaralı ve hasta asker tedavi edildi. Bu faaliyetlerin nihayetinde cemiyetin kasasında 61 bin lira kaldı ve bu para Osmanlı Bankasına yatırıldı.

Harp bittikten sonra cemiyet, yirmi sene kadar hiç bir hayat eseri göstermedi. 1897 de Yunan muharebesinin çıkması üzerine bazı eski âzalara yenileri de iltihak ederek, cemiyet tekrar faaliyete geçti. Her taraftan iane toplanmağa başlandı. Elde edilen paralarla iki hastahane vapuru kiralandı ve Volo'dan yaralı ve hasta askerler İstanbul'da taşındı. Ayrıca orduya sıhhiye levazımı ve bol miktarda kinin temin edildi.

Yunan Muharebesinden sonra Cemiyet hiç bir mevcudiyet göstermedi. Avrupa'da sık sık toplanan konferansların hiç birine de iştirak edilmedi. O sıralarda Rus-Japon muharebesi çıkmıştı. Bütün Avrupa Salibiahmerleri harp sahalarına heyetler ve seyyar hastahaneler göndermişlerdi. Cemiyetin de hiç olmazsa 500 lira kadar bir nakdî yardım ile bu muavenetlere iştirakine müsaade edilmesi için Babıâlinin muvafakati istenildi.

Cemiyet sözünden ürken padişah, böyle bir teşekkülün mevcut olduğunu bu vesile ile öğrenince, hemen cemiyeti dağıtmağa ve 10.000 lira tutan sermayesini elinden almağa kalktı. Gerçi Cemiyeti dağıttı; fakat Bankadaki parasını alamadı.

Mutlakiyet devrinin sonlarına değin Cemiyetin gösterdiği faaliyet 1907 de Londrada toplanan Salibiahmer Konferansına Prof. Dr. Besim Ömer'i murahhas göstermekten ibaret kaldı. Gerçi evvelce yapılan teşebbüslerle Osmanlı Hükûmetinin (Hilâl) işaretini salıp yerine kullanması bir çok devletler ve Salibiahmercilerce kabul edilmişse de, bu husus hâlâ resmen teyid ve tevsik edilmemişti.

Dr. Besim Ömer, sarayın gösterdiği tereddüt yüzünden, çok geç yola çıkabildiği için, ancak konferansın son günü Londra'ya varabilmişti. Buna rağmen konferansın son celsesini, bu işi müzakereye tahsis ettirmeğe muvaffak olmuş ve içtimada Türkiye için (Hilâl) işaretinin (Salip) yerine kullanılması resmen kabul ve tasdik edilmiştir.

23 Temmuz 1908 de Meşrutiyetin ilânı üzerine, memleketin her tarafında bir çok siyasi ve içtimai cemiyetler kurulmağa başlamıştı. Bu arada senelerdenberi hiç bir faaliyet göstermeyen Hilâliahmer Cemiyetinin de tekrar faaliyete geçmesi için bazı hayırsever kimseler teşebbüslerde bulundular. O zamanki Hariciye Nazırı Rıfat Paşa'nın refikasının delâletiyle iane toplanmağa başladı.

Bu husus için teşekkül eden komite, az zaman içinde 4-5 bin lira toplamağa muvaffak oldu. Bunun üzerine Rifat Paşa, Cemiyetin yeniden teşekkülü için Babîâli nezdinde tavassutta bulundu. Sadrâzam, bu teşebbüsü iyi karşıladı ve destekledi.

Dr. Esat, Dr. Besim Ömer, Hariciye Nezaretinden Salih, Dr. Mehmet Ali, Dr. Ali Galip, Dr. Bahattin Şakir ve Dr. Kasım İzzettin Beylerden mürekkep bir komisyon toplandı ve başka memieketler Salibiahmerini örnek tutarak, memleket ihtiyaçlarına uygun bir nizamname projesi hazırladılar. Proje, Devlet Şûrasında tetkik ve tasdik edildi.

Müessis âza olarak 100 kişi kaydolundu. 21 Nisan 1911 tarihinde Tokatlıyan Otel salonunda birinci heyeti umumiye iştimalını akteden 100 müessis âza toplandı.

Bu yüz kişinin iştimaliyle cemiyetin birinci kongresi 21 Nisan 1911 de Sadrâzam Hakkı Paşanın Reisliği altında toplandı. Yapılan intihapta Hakkı Paşa reisliğe ve otuz kişi de Umumî Merkez âzalarına seçildi.

Bir hafta sonra toplanan Umumî Merkez âzaları da İdare Heyetini seçtiler.

Meşrutiyet inkilâbiyle memlekette beliren az çok bir ileri zihniyetin tesiri altında saray da bu gibi hayır cemiyetlerine alâka göstermeğe başladı. Bu zihniyetin ilk tecellisi olarak Padişah Sultan Reşad, Cemiyeti himayesine almış ve Veliâhd Yusuf İzzettin de fahrî reisliğe seçilmişti.

Osmanlı Hilâliahmer Cemiyeti bu surele fiilen teşekkül ettikten sonra, Tophanede bir binaya yerleşti. Fakat bir müddet sonra Cemiyetin işleri hayli artmış olduğundan, bu bina kifayet etmez oldu. Bunun üzerine Sultan Mahmut Türbesi civarındaki bina kiralanarak, Cemiyet merkezi oraya taşındı.

Hanımlar Merkezi :

O esnada Hanımlar Merkezinin de teşekkülü için faaliyete geçildi. Dr. Besim Ömer'in teşebbüsüyle az zaman içinde Hilâliahmer Hanımlar Merkezinin kurulması temin edildi.

Cemiyetin kadınlar kısmı müessis âzaları şu suretle teşekkül etmiş bulunuyordu.

Prens Abbas Paşa refikası, Hariciye Nazırı Prens Sait Halim Paşa refikası, Merhum Hıdiv İsmail Paşa kerimesi, Mahmut Muhtar Paşa refikası, Nusret Beyin refikası, Merhum Prens Osman Fazıl Paşa kerimesi, Teşrifatı Umumiye Müdürü İsmail Cenani Bey Refikası, Ayandan Ahmet Rıza Bey Hemşiresi, Hariciye Kalemi Mahsus Müdürü Ethem Bey Refikası, Mühendis Asadoryan Efendinin refikası, Ethem Bey Refikası, Vaşington Sefareti

İkinci Kâtibi İbrahim Bey Refikası, Rûsumat Tahrirat Müdürü Ragıp Bey Refikası, Doktor İlyas Paşa refikası, Sadrı Esbak Sait Paşa Kerimesi ve Nuri Bey Refikası, Ali Nizami Paşa kerimesi ve İsmail Paşa refikası, Merhum Gazi Ethem Paşa refikası, Teşrifat Nazırı Merhum İbrahim Paşa Refikası, Cebeli Lübnan Mutasarrıfı Kuyumcuyan Paşanın refikası, Âyandan Bohor Efendinin refikası, Panceri Beyin Refikası., Şûrayı Devlet Mülkiye Dairesi Reisi Tevfik Bey Refikası, Tevfik Daniş Bey Refikası, Natia Müsteşarı sabıkı Cemal Bey Refikası, Merhum Cevdet Paşa refikası, Hüseyin Hilmi Paşa Refikası, Merhum Hâmdi Bey refikası, Sadrı Esbak Hakkı Paşa Refikası, Halil Ziya Bey Refikası, Hariciye Mümeyyizlerinden Basri Bey Refikası, Mısırlı Hüsnü Bey Refikası, Müze Müdürü Halil Bey Refikası, Halil Hurşit Bey Refikası, Merhum İbrahim Paşa kerimesi ve Vâsfi Bey refikası, Hariciye evrak müdürü Umumisi Hayrettin Bey refikası, Hahambaşı Efendinin refikası, Sabık Bursa Valisi Daniş Bey refikası, Dellasuda Faik Paşa Refikası, Diran Gümüşgerdan Efendinin Refikası, Diran Kelekyan Efendinin refikası, Âyandan merhum Rifat Paşa kerimesi, Doktor Kilisli Rifat Bey refikası, Rasih Bey refikası, Manyasî Zade merhum Refik Beyin kainvaldesi, Doktor Zoiros Paşanın refikası, Merhum Sırrı Paşa refikası, Merhum Sami Paşa kerimesi, Sait Bey refikası, Yağcı Şefik Bey refikası, Millî Banka Şube Müdürü Suphi Bey Refikası, Vaşington Sefiri Ziya Paşa refikası, Talât Bey refikası, Hariciye Nazırı Sabıkı Asım Bey refikası, Bursa Valisi esbakı Azmi Bey Refikası, Merhum Osman Paşa Kerimesi, Doktor Âkil Muhtar Bey refikası, Sadaret Müsteşarı Adil Bey refikası, Dahiliye Nazırı sabıkı Reşit Bey Refikası, Düyunu Umumiye Müdürü Ömer Besim Bey refikası, Mektebi Tıbbiye Müdürü Ali Galip Bey refikası, Hariciye Nazırı sabıkı Nuradonkyan Efendinin refikası, Harbiye Müsteşarı Fuat Paşa refikası, Âyan Reisi Ferit Paşa Kerimesi, Erkânı Harbiye Müdürü Halil Bey refikası, Faik Paşa Refikası, Doktor Kasım İzzettin Bey refikası, Yenişchirli Kevkeb Bey refikası, Bankı Osmanî Muamelâtı Cariye Müdürü Keresteciyan Efendi Refikası, Doktor Kenan Bey Refikası, Sabık Selânik Valisi Kâzım Bey refikası, Merhum Ziya Bey refikası, Manok Azaryan Efendinin refikası, Ayandan Mavrokordato Efendinin refikası, Mahmut Ağâh Bey Refikası, Beyoğlu Mustasarrıfı Muhittin Beyin refikası, Hilâliahmer Müfettişi umumisi Mehmet Ali Beyin refikası, Bahriye Nazırı Mahmut Paşa Refikası, Şehremaneti Meclis Reisi Sabıkı Mahmut Paşa Refikası, Nesim Mazliyah Efendinin Refikası, Merhum Ziya Beyin Kerimesi, Veli Bey refikası, Paris Sefiri Rifat Paşa refikası, Düyunu Umumiye Mektupçusu Vâhit Bey refikası, Şûrayı Devlet Âzasından Yusuf Razi Beyin refikası, Âyandan Zare Dilber Efendinin refikası, Gabriel Servihan Efendinin refikası, Erkânı Harbiye Kaymakamlarından Abdür-rauf Bey Refikası, Leyli Darülmualimat Müdiresi, Tevfik Fikret Beyin refikası, Viyana Sefiri esbakı Mah-

mut Nedim Paşa refikası, Teşrifat Müdürü Memduh Bey Refikası, Ferik müteakit Osman Ferit Paşa refikası, Cemî Bey refikası, Hulûsi Bey refikası, Sertabib Doktor Hayri Bey refikası, Göz tabibi Doktor Acemyan Efendinin refikası, İkdâm Gazetesi Sahibi İmtiyazı Cevdet Bey refikası.

Baş Kadın (efendi) fahrî ve Mahmut Muhtar Paşanın refikası Nimet hanım da fiilî reisliğe seçildiler.

Hilâliahmerin umumî faaliyetinde, Hanımlar merkezinin büyük bir şeref ve iftihar hissesi vardır. Balkan, Birinci Dünya ve İstiklâl Harpleri esnasında, Hilâliahmer hastahanelerinde Hanımlar merkezinin bir çok âzaları fahriyen hastabakıcılık yapmışlardır.

Yine bütün bu harfler esnasında Kızılay teşkilâtının, yüzbinleri geçen çamaşır, çarşaf ve sargı gibi levazımının büyük bir kısmını Hanımlar Merkezi dikmiş ve temin etmişti. İane toplamak hususunda çok değerli yardımlarda bulunmuşlardır.

Kızılayın 75 inci Yıldönümü ve Kanser Enstitüsü

Son iki yıldır Kızılay bir nevi koruyucu hekimlik vazifesinde, sağlık teşkilâtımıza yardımcı olmaktadır — Kanser tedavi ve teşhisinde vazife görececek müessese — Kızılayın Sosyal Asistans mevzuuna da önem vermesini dileriz.

Iffet Halim Oruz.

Bugünlerde Ankaraya gidenler, Kızılay Genel Merkez binasının üzerinde büyük çapta yazılmış ve gece ışıklanan üç büyük rakamı okumuşlardır. 1877 - 1952 ve 75... Demek oluyor ki, bu hayırlı müessesemizin kuruluş tarihi üzerinden 75 yıl geçmiştir.

1867 de Pariste açılan Sağlık Sergisi dolayısıyla toplanan milletlerarası Kızılhaç konferansına iştirak eden, münevver bir vatandaş, Dr. Abdullah bey, oradan dönünce, mücadeleli bir mesaiden sonra, memleketimize bu müesseseyi kazandırdığı zaman, herhalde gelecekte o dereceye ümitli değildir.

Tarihin akışı, yani meşrutiyet ve cumhuriyet inkılâpları, onun idealine hizmet ettiği gibi, J.J. Ruso'dan itibaren gelişen sosyal ve insanlığı koruyucu fikirler de bu hayırlı işin bütün memleketlerde olduğu gibi, Türkiye'de de inkişafına hizmet etmiştir.

Seyreden 75 yılın hayır dolu hikâyesini bu sütuna sığdırmak mümkün

değildir. O hizmeti, tertiplediğimiz Kızılay sayfasına bırakarak, derneğin son yıllarda ele aldığı çok müsbet hareketler üzerinde duracağız.

Yaralıya, felâkete uğrayana, göçmene, hattâ yoksul vatandaşa yardım elini uzatan Kızılayımız son iki yıldır bir nevi koruyucu hekimlik vazifesinde sağlık teşkilâtımıza yardımcı olmaktadır. Bu arada 200.000 lira sarfiyle devletin trahom mücadelesine iştirak ve Diyarbakır, Mardin, Urfa, Antep ve Malatya'da yapılan çalışmalara 14 cip arabası, 5 ton D.D.T. ve bazı teknik cihazlar alarak yardım etmiştir.

Kızılay halen 450.000 lira gibi mühim bir meblâğı da, Sağlık Bakanlığı Kanseri Enstitüsü Hazırlık Bürosu Emrine ayırmış bulunmaktadır.

Bilindiği gibi, bizde kanser araştırmacılığı amprik yollar üzerindedir. Muhtelif ihtisas kollarının bir enstitüde birleşerek bu menhus hastalık üzerinde mesai yapması elbette başka neticeler elde edilmesini sağlayacaktır.

Radyo aktivite, radyo usotop çalışmaları bugün kanser tedavi ve teşhisinde büyük rol oynadığına göre, Türk Kanseri Kurumunun hazırladığı avan proje gereğince, 50 yataklı bir hastahanenin bütün bu teşkilâtı ihtiva etmek suretiyle kurulması, bir hamle meydana getirecektir.

İşte Kızılay, bu hamleye de en geniş imkânı hazırlamış oluyor. Yaptığımız incelemeye göre, bir milyon liraya kurulacak olan bu müessesenin yarı parasını Kızılay sağlıyor demektir.

Kızılayın yeni hamlelerinde muvaffak olması için, bütün dünyaya ve memleketimize sakin yıllar temenni ederiz.

Sayın Bakan B. Nihat Reşat Kızılay haftası içindeki radyo konuşmasında bir de kan verme meselesine temas etmiştir ki, bu iş de, hazardsa ve seferde Kızılayın önemle üzerinde durması ile inkişaf bulur kanaatindeyim.

Yazıma son verirken, Kızılayın hemşire mevzuu gibi sosyal asistans mevzuuna da önem vermesini dileyeceğim. Zira henüz bu dâva memleketimizde kavranmış değildir. Kızılay bunu da yapmalı; hattâ 75 inci yıldönümüne bu mevzu ile girmelidir.

Gençlik Kızılayı Çocuklarımızın Sosyal Yardım ve Hayırseverlik Kaynağıdır.

Kızılayın 75 inci Yıldönümü

Kuruluşunun 75 inci senesi münasebetile memlekette Kızılay Haftası tes'it edilmektedir. Mümessilleri arasında üç Ermeni Vatandaş bulunmakta idi.

Memleketimizin en büyük hayır müessesesi olan Kızılayın kuruluşunun 75. inci yılı münasebetile, yurdun her tarafında 1 Ekim Cumartesi gününden itibaren "Kızılay Haftası" ilân edilmiştir.

Osmanlı İmparatorluğu devrinden, Kızılay — bir kurul olarak— 1887 tarihinde Türk ve Rus Savaşı zamanında teşekkül etmiştir. İlk teşkil olunan merkezi idare heyetinde Şurayı Devlet Âzalarından Nuryan efendi Ayandan Serviçen efendi ve Dr. Peştemalciyan bulunmuşlardır.

Bu kurul kısa bir faaliyetten sonra duraklar ve fakat yirmi sene sonra, Türk ve Yunan savaşı sırasında, yine faaliyete geçer. Onun bu faaliyeti de uzun sürmez. Çünkü Sultan Hamidin iradesile bu son derece insaniyet-perver teşekkül fesholunur.

Sonra, Meşrutiyetin ilanı üzerine, Sadrazam Hakkı Paşanın başkanlığı altında yine kurulur ve Tokatlıyan Otelinde toplanan kurucular heyetine Nazır K. Noradunkyan, B. Haklaçyan, Mebus Kirlor Zohrap, Patrik kaymakamı ser Piskopos Manguni, Ermebi Katolik Patriği ser Psikopos Terziyan ve muharrir Diran Kelekyan iştirak ederler.

Söylemek fuzulidir ki , Kızılay memleketimizde fevkalbeşer bir rol ifa etmektedir. O bilâ tefrik bütün muhtaşçlara yardım eder. Binaenaleyh, son derece insani gayelerini en iyi bir tarzda ifa edebilmesi için ona kendi iktidarımız ölçüsünde yardıma koşmak hepimizin borcudur.

Kızılay ve Rolü

"İstikbal, en fazla muztarip insanlığın lehine çalışan milletlerindir".

T. Kızılay Derneği Genel Merkez Üyesi,
İstanbul Milletvekili
Dr. Andre Vahram

Kızılay bugün kuruluşunun 75 inci yıldönümünü kutlamaktadır. Bu 75 yıllar, velût bir faaliyetin timsalidir. Kızılay'ımız, beynelmilel Kızılhaç teşkilâtına da dahil olduğundan, hem sınırları içinde, hem de dışında, ırk ve din farkı gözetmeksizin, nerede bir felâket zuhur ederse, oraya yardıma koşar.

Fakat, Kızılay'ın başka mühim bir rolü de vardır: Hastalıkları önlemek ve insan ıztıraplarını hafifletmek. 1945 yılı yaz aylarında Newyork'ta, 61 milletin mümessillerinin iştirakile toplanmış olan Dünya Hıfzıssıhha Kongresi, şu çok mühim prensibi kabul ve bütün dünyaya ilân etti:

“Her yaşayan insanın — dini ve ırkı, siyasi görüşü, maddi ve sosyal şartları ne olursa olsun — esas haklarından biri de, daha iyi bir sıhhi duruma erişmektir”.

İnsan hakları beyannamesinden sonra, yukarki beyanatın çok mühim bir beyanat olduğunu söylemek mübalâğa olmasa gerek. Ve bu prensibi benimsemiş olan Kızılay, memleketimizde hıfzıssıhha bakımından kuvvetli bir amil olmuş bulunmaktadır. Filhakika, üyesi bulunmakla şeref duyduğum Kızılay Merkez Idare Kurulu, yukarıki prensipten mülhem olarak, önleyici tababet usulünü memleketimizde yaymak ve bu sayede vatandaşların sıhhatini korumak gayesile, frengiye ve trahom'a karşı mücadele etmek ve veremlilerle meşgul olmak üzere, memleketin muhtelif bölgelerinde onbir sıhhat merkezi açmak için, bu sene dört milyon lira tahsis etmiş bulunmaktadır. Bu hastalıkların yaptığı büyük tahribat malûmdur. Ve bunlara karşı mücadele etmek insanî bir vazifedir.

İşte, bu gayeye hizmet eden Kızılay, her türlü yardıma lâyıktır. Ve memnuniyetle kaydedebiliriz ki, Ermeni vatandaşlar, geçmişte olduğu gibi, bugün de bu hayır kurulunun rolünü takdir etmekte ve ona müzahir olmaktadırlar.

**Kızılaya Giren Her Üye,
Felâkete Uğrayanlara
Faydalı Bir Uzuvar Olur.**

Son Posta

Kızılay ve Biz

Ercüment Ekrem Talu

Bu sene mesut bir tesadüf olarak Cumhuriyet bayramı ile Kızılayın 75 inci yıldönümü bir araya rastladı.

Eski ünvanı Hilâliahmer Cemiyeti olan ve bütün dünyada bu nam ile çok iyi tanınan Türkiye Kızılay Derneği yeryüzündeki mümasıl teşekküllerin üç çeyrek asırlık mazisine rağmen belki de en yenisi, en gencidir.

Kızılay, 93 Moskof harbinde, yaralılarımızın imdadına koşan gayet mahdut bir teşekkül olarak ilk defa kurulmuştur. Onu teşkil eden fedakâr ve aydın kafalı hekimlerimiz, cerrahlarımız harp bittikten sonrada cemiyeti devam ettirmek, örnek tuttukları daha kıdemli Kızıl Haç cemiyetlerinin yaptıkları gibi memleket topluluğuna daha başka suretlerle de hizmet etmek emelinde idiler.

İmparatorluk rejimi buna cevaz vermedi. Bu sebeptendir ki Kızılay, 1896 Türk-Yunan harbina kadar faaliyet gösteremedi. Lâkin bu harp patlayınca, padişah itiraz edemedi. Ve o vakit, elindeki vesaitin noksanlığı ve kadrosunun darlığına rağmen Kızılay gerek yaralıların tedavisi ve gerek esirlerin mübadele ve sevki hususlarında oldukça mühim işler başardı.

Sulh imzalandıktan sonra, Abdülhamit cemiyete yine fırsat vermedi ve Hilâliahmer, esaslı bir şekilde meydana gelebilmek için 1908 Meşrutiyetinin ilânını bekledi.

O tarihten bu yana Kızılayın bu memlekete ifa eylediği hizmetleri saymakla bitmze. Salgın hastalıklar, yangın, zelzele, su baskını gibi ahvalde, mustarip halkın imdadına hep o yetişmiş, elemelerini hafifletmiye en önce o çabalamıştır.

Yalnız bu kadar mı? Kızılay, yer yer açtığı dispanserlerde bu güne kadar binlerce ve binlerce hastayı tedavi etmiş, İstanbulda kurduğu aşhanelerden yine on binlerce muhtaç vatandaşa sıcak yemek dağıtmıştır.

Yalnız 1923 den, yani Cumhuriyetin ilânından bu yana ifa etmiş olduğu bütün o hizmetlerin Kızılay Derneğine otuz buçuk milyon liraya mal olduğunu bilmeliyiz.

Kızılayın daha da birçok hayırlı tasavvurları bulunduğunu ve bu meydana kurulacak olan kanser araştırma enstitüsüne dört yüz elli bin, trahom mücadelesine iki yüz elli bin lira gibi muazzam yardımlar taahhüt eylediğini nazarı itibara alarak bu her mânasiyle hayır cemiyetine istisnasız her vatandaşın azamî surette muavenette bulunması mukaddes bir vatan ve insanlık borcudur.

Bu borcu ifa için de tam zamanıdır. Bugün açılan Kızılay haftasında her birimiz bu cemiyete âzâ keydedilmekte ve para yardımı etmekte tehalük göstermeliyiz.

VATAN

İGRİYE İGRİ - DOĞRUYA DOĞRU

Kızılayın 75 inci Yıldönümü

Enis Tahsin Til

Her yıl, 29 Ekimle 4 Kasım arası Kızılay Haftasıdır. Bu münasebetle toplantılar yapılır, Kızılay'ın çalışmasından, hizmetlerinden bahsedilir. Bu sene Kızılay Haftası, derneğin kurulmasının 75 inci yıldönümüne rastladığından fazla ehemmiyet kazanmıştır.

Kızılay memleketimizdeki hayır cemiyetlerinin en eskisidir. 1877'de Hilâliahmer adıyla kurulduğu zamandan bugüne kadar sayısız hizmetlerde bulunmuş, harp meydanlarında yaraları, hastaları tedavi ettiği gibi yurt içinde nerede bir yardıma ihtiyaç görülmüşse derhal oraya koşmuş, felâkete uğrayanlara elini uzatmıştır.

Hilâliahmer (Kızılay) memlekette en çok itimat uyandırmış cemiyettir. Bunun sebebi başında bulunanlardan en küçük memuruna kadar herkesin büyük feragatle çalışması, Hilâliahmere faydalı olmağı en büyük gaye saymasıdır. Birinci dünya harbi esnasında faaliyetini yakından takip ettiğim bu cemiyetteki feragat ve insanlığa faydalı olmak idealine hayran kalmıştım. Hilâliahmerin yalnız İstiklâl Harbi esnasındaki hizmetleri bu cemiyete müstesna bir mevki temin etmeğe yeter. Cemiyet, bu harbin devamı müddetince Anadolu'ya para, malzeme yetiştirmek için durmadan çalışmış, bununla meşgul olanlar hertürlü tehlikeye göğüs germişlerdir.

Hilâliahmer Kızılay olduktan sonra bir müddet bir bocalama devresi geçirdi. Fakat çok geçmeden kendini topladı. Bugün Kızılayın başında memleketin en güzide bir siması, Profesör Nihat Reşat Belger bulunuyor. İdare heyetini teşkil edenler hep yüksek şahsiyetlerdir. Bunların himmetiyle dernek günden güne gelişmekte, eski Hilâliahmer ruhu kendini göstermektedir. Bu suretle çalışma derneğe eski hürmet ve itimatı yeniden temin etmiştir. Şimdi vatandaşlara düşen vazife cemiyete aza yazılmak, Kızılayın çalışma sahasını genişletmesine yardım etmektir. Yetmişbeşinci yılını idrak eden bu eski ve çok muhterem cemiyeti kutlarken bu vazifeyi unutmamalıyız.

ULUS

ADIMIZ ANDIMIZDIR

Kızılay Haftası

Nurettin Artam

Bu yıl, Cumhuriyet 29 yaşına basarken, Kızılay da yetmişbeşinci yılına girdi. Hâbil ile Kabil'denberi insan oğullarının birbirilerini yediklerine ve bu hal lüfer balığı izmarit balığını yediği müddetçe devam edeceğine göre her gün biraz daha keskinleşen silâhların açtığı yaraları sarmak, insanlardan daha az azgın olmıyan tabiatın da işlediği cinayetlerin kurbanlarına yardıma koşmak ebedî bir fazilet ve şefkat borcudur. İşte bütün bu borçları bir cemiyet, bir millet, hattâ bütün bir dünya adına ödemeğe uğraşan kurumun adına «Kızılay» diyoruz.

Savaşta açılan yaraları saran kurumumuz bugün 75 yaşındadır; fakat Türkiye, ondan daha önce bu yolda şefkat hatıraları taşır. Sivastopol'da, Kırım'da Fransız ve İngilizlerle birlikte Moskolara karşı savaştığımız zaman dünyanın en meşhur hemşiresi Florance Nigthingale Türkiye'de idi. Din ve milliyet farkı gözetmeksizin bütün yaralıların yarasını saran bu faziletli kadını da Türk Kızılayının yetmişbeşinci yıldönümünde rahmetle anmak isterim.

Bundan üç yıl önce İngiliz Milletine demokrasinin ne demek olduğunu öğretmek üzere müttefik memleketin ileri gelen aydın ve bilginleri tatafindan bir kitap serisi yayımlanmağa başlanmıştı. Bunların birincisi «Sağlık İçin Savaş» adını taşıyor ve «her savaşın bir mütarekesi, bir maynası vardır. Fakat sağlık savaşının maynası olmaz. Onun için ilk kitabımızı bu konu üzerinde yazıyoruz» diye söze başlıyordu. İnsanlığın bu bitmiyecek savaşında öncü olan Kızılay'ımızın yetmişbeşinci yıldönümünde bu vecizeyi de hatırlıyorum.

İçinde bulunduğumuz hafta Kızılay haftasıdır. Fakat bir yılın kırksekiz haftasını da bu manya tanımıyan savaşın haftaları saymamız gerektir. Bu sebeple Kızılay'a milletçe sürekli yardım seferberliği hiçbir zaman kalkacak değildir.

İnsanları öteki yaratıklardan ayırdeden başlıca özellik birbirimize yardım olduğunu bir tarafa bırakınız. Kızılay gibi bir fazilet kurumuna yapacağımız yardım, bir cebimizdeki parayı öteki cebimize aktarmak gibi birşeydir. Böylece yarınki yaramıza bir sargı daha aldırmuş, yarınki hastalığımıza bir şişe ilaç daha sağlamış oluyoruz, demektir.

Yetmişbeş yaşına basmış olan Kızılay'ın bu yılki haftası sona ererken «vereni mağrur, alanı mahçup etmemek» şartıyla yapacağımız yardımların ne kadar olacağını kendi kendimize sormalı, yıllık kesemizden bu fazilet ve şefkat zekâtını bir tarafa ayırmalıyız.

Ne din, ne ırk, ne milliyet, ne de siyaset farkı düşünmeksizin yardımına koşacağımız bu kurum ve benzerleri bize insan olmanın zevk ve huzurunu verir. Bu yalancı dünyada bahtiyar olmak için de başka hangi yol var?

YENİ İSTANBUL

Kızılây Kurumu

Din, milliyet, ırk, siyaset gözetmeksizin herkesin yardımına koşan cemiyet Kızılâydır.

Kemal Karadenizli,

Türkiye Kızılây Cemiyeti fahrî mürakıbı

Kızılâyın yardım ve hizmetlerini yurdun her tarafında halka anlatmak ve halkımızın Kızılâyâ karşı beslemekte olduğu sevgi ve alâkayı lâıyk olduğu mevkie yükseltmek için her yıl Cumhuriyet Bayramile beraber başlayan Kızılây Haftası tertip olunmaktadır.

Bu hafta içinde Kızılâyâ yeni üyeler kaydedilmekte, eski ve yeni üyelerin aidatları toplanmakta ve bu vesile ile muhtelif tezahürler yapılmaktadır. Bundan gaye Kızılây ailesini yurt ölçüsüne göre ayarlamak ve Kızılâyı yeğâne dayanak olan üye aidatları ile yaşayacak hale getirmektir.

Bugün Kızılâyı ve diğer memleketlerde Kızılâç cemiyetlerini tanımayan ve bilmeyen saymıyan hemen hemen kimse yoktur, zannederim. Bu cemiyetin tanınmasına ve yayılmasına acaba sebep nedir ve bu cemiyet nasıl kurulmuştur. Bir defa onu bilelim ve kısaca tarihçesini ele alalım.

İptidai zamanlarda bile bazı kabileler ve milletler birbirleriyle savaşırken yaralı düşenlere dokunmazlar, savaş dışı sayarlarmış. Her kabile veya ordunun savaş alanından yaralıını alıp kendi tarafına götürmek hakkı tanımırmiş. Tarih kitaplarında Kızılây ile Kızılâçın literatüründe Amerika kıızı derili kabilelerinin bile bu usule riayet ettikleri kayıtlıdır. Sonraları savaş hızlandığı, gözlerin kararmaya başladığı sıralarda, dövüşülerek karşı tarafın kuvvetini azaltmak ve zaferi herne pahasına olursa olsun kazanmak gibi düşüncelerle yaralıların savaş alanında bırakıldığı, bu usule uyulmıyarak bunların bakımsızlıktan öldükleri ve sağ kalanlarının da sefil bir duruma düştükleri de bilinen hâdiselerdendir.

Daha doğrusu o zamanın telâkkisine göre, bu insanî hareketin lehinde veyaaleyhinde vakalar ve savaşlar olup gidiyordu. Bu şekilde insanlığa yaraşmıyan hâdiselerden birisi de, 1859 yılında Fransızlarla eski Nemseliler dediğimiz Avusturya Hükûmeti, arasındaki savaş esnasında olmuştu. Harp yaralı ve hastalarına yardım etmek üzere savaş alanına giden İsviçreli (Henri Dumant), adındaki hayırsever ve insanlığın kıymetini bilen bir zat, bu halin devamının insanlığa yaraşmıyacağını anlıyarak kendi hükûmetine bir raporla o vakte göre savaş alanlarında yaralı ve hasta düşenlere ilk yardımı yapacak ve taşıyacak doktor ve hastabakıcı, sıhhiye neferlerinin

milletlerarası bir işaretle savaş dışı sayılmaları ve imtiyazlı olarak savaş alanında bu ödevi görmek üzere her millet ve memleket tarafından tanınmaları için bir teklif yapmıştır. İsviçre hükûmeti de bütün devletlere sorarak ilk defa Cenevre'de bu maksat üzerine milletlerarası bir Kızılhaç teşkilâtı ve her memlekette de birer millî Kızılhaç veya Kızılay Cemiyetleri kurulması esası kabul edilmiştir.

Henri Dunant, savaş alanında insanlardan akan al kanın beyaz çarşaf ve çamaşırlar üzerindeki bıraktığı izlerden ilham almış ve bu işe ilk teşebbüs eden İsviçre hükûmetinin millî bayrağını esas tutarak, bu maksat için beyaz üzerine kırmızı haçı (Kızılhaç) namı altında milletlerarası bir sembol olarak kabul ettirmeye muvaffak olmuştur. Bu konudaki anlaşmayı imzalayan Müslüman hükûmetler de, Kızılay işaretini kabul etmişler ve her millet bu işaretleri tanıyarak, sayarak şimdite kadar olan savaşlarda ondan faydalanmıştır.

Savaş zamanı milletlerarası tedbirler düşünülürken, diğer taraftan da her millî cemiyetin kendi muhitine göre ne gibi yardımlar ve hayırseverlikler yapması da ulusal vazife olarak Kızılhaç ve Kızılay Cemiyetlerince kabul edilmiştir. Bu cümleden olarak her memlekette bir millî cemiyet kurulmuştur. Cemiyet nizamnamesine göre kendi alanında sosyal yardım, bulaşık hastalıklarla savaşan devlet teşkilâtlarıyla işbirliği, büyük felâketlerde ve âfetlerde ilk yardım, başka dost memleketlerdeki felâketlere yardım, esaslarına göre teşkilâtlandırılmış, bu meyanda ana Kızılay ve Kızılhaçlılara çocukluktan Kızılaycılığı ve Kızılhaççılığı benimsemiş, idealist, karakterli âza yetiştirmek için, okullarda gençlik Kızılay ve Kızılhaç teşkilâtı kurularak günden güne inkişafına hizmet edilmiştir.

Hepimiz göğsümüz kabarak söyleyebiliriz ki, büyük babalarımız yaşadıkları devire göre, gerek ferden ve gerekse cemiyet halinde yurttaşlarına ve insanlığa sosyal yardım ve hayırseverlik işlerinde çok ileri gitmişlerdir. Köylerden itibaren büyük şehirlere doğru köy misafir odaları, kervansaraylar, aşhaneler, imarethaneler buna güzel bir misaldir. Fakat zaman değiştikçe sosyal yardım ve hayırseverlik işlerinin de o günün şartlarına göre yapılması gerektiğinden, muasırımız olan milletlerde olduğu gibi bütün memleketimizde de hayır işlerinin biroçklarını Kızılay Cemiyeti yapmaktadır.

Kızılayı sevmek ve benimsemek en yüksek bir vatan borcu, en zevkli bir insanlık vazifesidir.

Yeni Sabah

Şefkat Kucağı Kızılay

Kadircan Kaflı

İnsanlık için musibetlerin en büyüklerinden olan harbin önüne geçilse ne iyi olurdu: Denebilir ki, harb, hele bugün, felâketlerin en korkuncudur; yoksulluğun artmasında, hastalıkların çoğalmasında, ahlâkın bozulmasında, milletlerin mahvolmasında harbin rolü birinci derecededir; ikinci Dünya Savaşı bunun en sonuncusu ve en müthiş delilidir.

Harbin önüne geçmek için fikir ve siyaset adamlarından hattâ askerlerden birçokları türlü çareler teklif etmişler, uğraşmışlar, fakat muvaffak olamamışlardır; madem ki bu bir acı hakikattir, hiç olmazsa musibetin kötülüklerini azaltmak, yaralarını sarmak, zararlarını azaltmak için uğraşmak mümkün değil midir? İşte Kızılay bu ihtiyacın doğurduğu bir iyilik ve yardım kurumudur.

Yüz sene önceye kadar harblerde yaralıların gerektiği şekilde bakımı ve tedavileri sağlanmıyor, bu yüzden ölüm nisbeti çok yükseliyordu; bazı hamiyetli kimseler milletlerarası bir anlaşma yaparak, milliyet, din ve devlet, farkı gözetmeksizin bütün yaralılara aynı şefkatin gösterilmesi lüzumunu belirttiler, Kızılhaç kuruldu; bu teşekkülün bizdeki benzeri ise yetmiş beş sene evvel «Hilâl-i-Ahmer» ismi altında meydana getirildi; Cumhuriyet devrinde bu isim Türkçeye çevrildi Kızılay oldu.

1897 Türk-Yunan savaşında, Balkan faciasında, Birinci Dünya Harbinde, İstiklâl Mücadelesinde Kızılay'ın cephe ve cephe gerisi hizmetleri başlı başına birer fedakârlık ve feragat destanıdır. Kaldı ki, bu şefkat ocağı yalnız harplerde değil barış zamanlarında felâkete uğrayan insanların da yardımına koşmuştur; bir su baskını, bir zelzele, bir yangın olduğu zaman bahtsızların imdadına iik koşan odur. Kurumun Cumhuriyet devrindeki gelişme derecesi evvelki devre göre daha parlak ve hareketli olmuştur. Kızılay 29 Ekim 1923 den bugüne kadar verem, sıtma, trahom gibi salgın hastalıklar da dahil olduğu halde, vatandaşı muzdarip eden âfetlere karşı mücadele uğrunda 30.354.991 lira harcanmıştır; bu işin başarılması hükûmetin sağladığı gelir kaynakları ve halkın bağışlariyle mümkün olmuştur.

Son 28 sene içinde Kızılay'ın yaptığı işler arasında bazıları şunlardır; Çok muhtaç olduğumuz hemşireleri yetiştirmek üzere İstanbul'da bir hasta bakıcı okulu açmıştır; yurdun muhtelif yerlerindeki depoları malzeme ile doldurmuştur, 11.393 okulda üye sayısı 628.110 u bulan Kızılay Gençlik Teşkilâtını kurmuştur. Fakir halk için aşevleri açmış, son on iki senede bu ocaklara

7.248.899 lira harcamıştır. Okullarda fakir çocuklara yemek vermek işini desteklemiştir. Birçok kazalarda sağlık merkezleri, Üniversite talebesi için İstanbulda bir verem pavyonu, Ankara'da bir kanser enstitüsü kurmak üzere, trahom savaşı için 250.000 lira ayırmıştır.

Kızılayın kudreti üye sayısı nisbetinde artar; başka birçok memleketlerde bu miktar nüfusun dörtte veya beşte birini bulmaktadır; bu hesapça bizim de Kızılay üyelerimizin dört beş milyonu bulması icabeder, halbuki ancak 250.000 den ibarettir.

Kızılay Genel Merkezi 75 inci yıldönümü münasebetiyle bu sene bir üye kaydı kampanyası da açmıştır ve Kasım ayının sonuna kadar sürecektir; ulaşılacak hedef üye sayısını bir milyona çıkarmaktır.

Kızılaya üye olmak, vatandaş için en kuvvetli bir partiye, en mühim bir cemiyete üye olmaktan daha şerefli; bu şerefe ermek için de senede bir lira vermek bile kâfidir.

Aziz vatandaşlar, Kızılay'a üye olunuz!

Felâkete Uğrayanların Ümidi
Kızılayın Yardımındadır.

KIZILHAÇ VE KIZILAY FİKRİ NASIL DOĞDU

Yazan: Ali Haydar Kermen

J. Henri Dunant 1828 senesi Mayısının 8 inci günü Cenevrede Kalvini-
nist yani Protestan bir aileden dünyaya geldi.

Babası Jean Jacques Dunant Eytam Meclisi azasından iyi kalpli yüksek
ruhlu bir zattı.

Annesi, Anne Antoinette Colladon (sadanın su içinde seyir süratini
keşfeden meşhur fizik alimi Colladonun hemşiresi) nezihi, münevver bir ka-
dıdı. Henri Dunant, henüz genç denilebilecek bir çağda iken ciddi eserler
mütalâasından zevk alıyor ve bilhassa tarihe, etikiyata, entografyaya fazla
merak ve ilgi gösteriyordu.

Dunant, hayatın zaruretleri karşısında bir müddet bankalarda mülâze-
met devresi geçirdikten sonra Cezayirde Setif şehrinde «Colonies Suisses»
İsimli şirkete memur oldu. Sonraları Cezayirin Constantine eyaletinde mali
bir şirket teşkil etti. Bu vesile ile de Cezayir Başkumandanı General Mac-
Mahon ile münasebet peyda etti. Bu münasebet sonradan Henri Dunantın
Üçüncü Napoleon ile temaslarını temin etti.

Medeniyet âlemine yeni açılan bu islâm memleketlerinden malî malû-
mattan ziyade bir çok ihtisat, müşahadat ve tetkikatla avdet ettikçe bunla-
rı da neşretmekten geri kalmıyordu. Hatta selâhiyetkar mahfillerin takdir-
lerine mazhar olan bir eserinin intişarından sonra 1859 senesinde Paris Etnoğ-
rafya müzesine aza seçildi.

Parşömen üzerine yazılmış bir eserinin müsveddelerini İmparator
Üçüncü Napoleon'a takdim etmek istiyordu. Eserin ismi (L'empire de Charle-
magne rétabli) Şarlömany İmparatorluğunun ihyası ve diğer ismi de «Le St
Empire Romain Constitué par S.M. Napoleon» (Mukaddes Roma İmpara-
torluğunun Haşmetli Üçüncü Napoleon tarafından teşkili) idi.

İtalyanın şimal kısmında seyahat ettiği 1859 senesi Haziranında asrın
en müthiş en kanlı muharebelerinden birine sahne olan (Solferino) yu ziya-
ret etmek üzere şehri hemen terketti.

Fransanın İtalya ittihadını yücüda getirmek maksadile Avusturyaya
karşı açtığı bu harpte Francois Joseph Avusturya ordularına ve İmparator
Üçüncü Napolyon da Fransa ordusu ile müttefikler kuvvetlerine kumanda
ediyorlardı.

Solferino'da 300 000 den fazla kuvvet karşı karşıya gelmiş, hattı harp beş millik bir mesafeye kadar genişlemiş ve 15 saat mütemaditen boğuşulmuştur. Boğuşulmuştur diyoruz. Bunu biraz aşağıda arzedeceğimiz vaka izah edecektir. Bu muharebede Avusturyalıların zayıtı 22.000, Fransızların kaybı 17.000 dir.

Avusturya ordusu, muharebe gününe takaddüm eden geceyi yürüyüş ile geçirmiş ve 24 Haziran sabahı bir taraftan müttefikler ordusunun şiddetli taarruzuna ve boğucu bir dereceye varan havanın sıcaklığına mukavemet etmek ve diğer cihetten açlık ve susuzluğa karşı sabır ve tahammül göstermek mecburiyetinde kalmıştı

KORKUNÇ SAHNELER

Muharebe, öğle vaktine doğru her tarafta şiddetini arttırmış, adeta öntüne tesadüf eden her şeyi yıkan, parçalayan gürültülü bir sel halini almıştı. Çarpışan fırkalar, düşman üzerine daha serbestçe atılabilmek için çantalarını, ağırlıklarını bir tarafa fırlatıyor, süngü hücumları yapıyordu.

Bir tabur mevkiini tahliye mecburiyetinde kaldığı zaman bir ikincis hemen o yeri işgal ediyor, küçük bir tepe, az çok yüksek bir mahal, bir kaya zirvesi için muannidane muharebe ediliyor ve artık sathımailler, dere içleri ve civarı yığınlarla insan cesetleri dolmuş bulunuyordu.

Bir tarafta göğüs göğüse cereyan eden korkunç müsaraaada her iki taraf erleri ayakları altına tesadüf eden kanlı cesetleri çiğniyerek tüfek dipcikleriyle birbirinin karnını deşiyordu. Bu boğuşma, bu kan sarhoşluğu yerde yatan yaralılara bile sirayet etmişti.

Elinden silâhı alınmış veya silâhını kaybetmiş bir yaralı bir şey yapamı yacağını ,aciz içinde kaldığını anlayınca yanında yatan düşmanın gırtlığını dişleriyle parçalıyordu. Biraz ötede, aynı mücadele aynı şiddetle devam ediyor ve bu boğuşma dört nalla gelen bir süvari alayının yaklaşması ile daha korkunç, daha vahşi bir hal alıyordu. Süvariler, ötüleri ve can çekişenleri hayvanlarının nalları altında ezip gdiyordu. Şurada çenesi parçalanmış, kafası ezilmiş sayısız yaralı, biraz ötede kurtulmuş olduğu halde atların basıp da göğüslerini çokerttiği insanlar görölüyordu. Ötede dili dışarıya fırlamış, çehresi tanılamıyacak bir hal almış bir bedbaht, beride yediği kılıç darbeleri yüzünün bir kısmını kaybetmiş, söz söylemek kudretinden mahrum olduğu için işaterlerle birşeyler anlatmak isteyen diğer bir bedbaht.. Lanetler, ümitsizlikten doğan acı, acı feryatlar, ah ve eninler hayvan kişneme-lerine karışıyordu.

KIRK BİN YARALI

Muharebenin sıklet merkezi olan Solferino ile Gastilona kasabalarını gezerken gördüğü kırk bine yakın yaralı ve ölünün gerçekten insanı yeis ve

ümitsizliğe düşüren bu manzarası karşısında Henri Dunant'ın bütün mevcudiyeti sarsıldı.

Henri Dunant

Kalbini heyecana veren, dimağını yakan bu şeylere bakarken korkunç bir dakika geçirdi. Fakat, bu dakika onun en kudsî ve mubarek bir anı oldu. Çünkü o dakikada (Florence Nightingale) i onun fedakârlığını hatırladı. Tesadüfen orada bulunan İngiliz, Fransız, İsviçreli ve Belçikalı bir kaç tustisten hemen küçük bir imdat hey'eti teşkil etti. Köylü ve Halk tabakasına mensup insanlar buldu. Bunlarla iç çamaşırı ve su tedarik etti. Mümkün olduğu kadar yaraları yıkayıp temizledi. Yaralılara içecek su, limon, tütün, sigara dağıttı. Fazla olarak esir bulunan bir kaç Avusturyalı doktordan da istifade etmeği unutmadı. Yaralıların mühim kısmını umumi binalara, kiliselere, hususi meskenlere dağıttı ve bu suretle dört gün dört gece fassız çalıştı. Bu faaliyetinde ruhunu tahrik eden yine (F. Nightingale) olmuştu.

İLK HARP HASTABAKICISI

Burada istitrat suretile arzedelim ki; (F. Nightingale) bir İngiliz kızının ismidir. Hastabakıcılık fedakârlığına ölmez bir misal olan bu kadın Solferino muharebesinden beş sene evvel 1854 Kırım harbinde hastabakıcılar yetiştirerek harp yaralılarına pek takdire şayan hizmetlerde bulunmuş ve o zamandan itibaren (Harp hastabakıcılığı) fennin terakkiyatını takip ederek

yavaş yavaş mühim bir meslek halini almıştır. Yani bugünkü hastabakıcılık meslek ve mekteplerinin müessis ve banisi bu muhterem kadın olmuştur.

Florence Nightingale

Florence Nightingale Kırım harbinde İstanbula gelerek hastane haline konulan (Selimiye) kışlasındaki yaralılara ve hastalara fevkalâde hizmet etmiştir.

Harp sahnelerinde, cephe gerilerinde, beygir üstünde hastaneleri dolaşan, güzelliğini, gençliğini, servetini, hülâsa her şeyini beşerin elem ve ıstıraplarını teskin ve tesliye uğrunda feda eden ve bu fedakârlıkları dolayısıyla yalnız İngilterenin değil, bütün cihanın hürmetine mazhar olan bu muhterem şahsiyet 1910 senesinde ölmüştür. Namına beynelmilel Cenevre Kızılhaç Merkez Komitesi, vazifesinde fevkalâde fedakârlık ve yararlık gösteren hastabakıcı hemşirelere tevzi edilmek üzere (Nightingale madalyası) ihdas etmiştir.

İKİ MÜHİM ESER

Dunant, tabiat ve ahlâkında J.J. Rousseau'nun bıraktığı tesirle milletler arasında fikir ahengini ve cihanşumul bir kardeşliği tahayyül eder durur.

du. Keza, milletler arasına nifak sokan ve birbirlerinin anlaşmalarına çetin ve aşılmaz bir hâil olan hurafalardan, batıl itikatlardan nefret ettiği için yüksek kalbi kendisini her türlü irkî meselelerin fevkinde bulunduruyordu.

Yaşı kemal bulduğu sıralarda Miss Nightingale'den başka iki kadın da eserleriyle benliğinde derin bir iz bıraktı.

Nihayet, 22 Ağustos 1864 Cenevre Mukavelenamesi yirmi devlet murahhası tarafından imza edildi.

Konferans, bu imza merasimi münasebetile M. Dunant ile Cenevre Menafii Umumiye Cemiyetini dünyanın minnet ve şükranına lâyık gördü.

Bundan sonra Dunant faaliyetini muhtelif memleketlerde Millî Kızılhaç Cemiyetleri teşkilâtına hasretti. Parisi, Berlin'i, Liyon'u, Direst'i, Viyana'yı dolaştı. Bu gidip gelmelerde mühim para sarfına mecbur oldu. Bu seyahatler sınav ve mali teşebbüslerini fena halde hırpalıyordu. Zavallı adam bir müddet sonra kendisiyle beraber ailesini, sermaye koyan birçok Cenevre'li dostlarını felâkete sürükledi. İhtiyaç içinde çırpınan Dunant, hayatını kazanmak için Cenevre'den tekrar Paris'e geçtiği zaman yorgun ve pek bezgin idi.

Bu esnada 1870 - 1871 Fransız Alman harbi ve Paris'de Komün ihtilâli çıktı. Bir casus olması şüphe ve zannile bir kaç kere kurşun'a dizilme tehlikesine bile maruz kaldı. Çektiği azap ve geçirdiği korku ve Paris'in muhasarası esnasında uğradığı mahrumiyet sıhhatine de tesir ettiğinden artık hayat mücadelesine devam edemez oldu.

Zaman geçtikçe kesif bir sis halinde etrafını kaplıyan kayıtsızlığa sabır ve tahammül ediyor, halinde hiçbir değişiklik görünmüyordu.

Nihayet, Şarkî İsviçre'de (Appenzell) Kantonunun (Hayden) kasabasına çekildiği sıralarda idi ki, aslen İsviçre'li olan Henri Dunant' günde üç frank masrafla köyün hastanesine pansiyoner olarak kabul edildi. Hayden Hastanesinde kaldığı müddetçe durmadan çalışıyordu: (Sulh için kadınlar birliği) (Genç kadın ve kızların himayesi için Yeşilhaç) ismindeki eserlerinin programlarını hazırlıyordu. Rusya İmparatoru İkinci Nikola tarafından davet edilen Lahely konferansı münasebetile bir broşür neşretti. Stüdgartda bulunduğu esnada yazdığı hatıratının kalan kısmını Alman kızılhaçının tarihini yazan Rodolf Mülle 'in evinde devam ediyordu.

1860 da Solferino Muharebesinin ferdasında göğsüne St. Maurice et Lazares nişanı talik olunan, 1866 da Etnografya cemiyetinin, 1867 de Umumi serginin, 1870 de (Hayra Teşvik Cemiyetinin) birer altın madalyasına lâyık görülen bu büyük adam, artık o güzel geçmiş seneleri düşünemez hatta eserlerinin telif hakkını aramaz olmuştu. O bir hayat enkazı haline gelmiş denilebilirdi.

Günün birinde Baumberger isminde bir gazeteci Dunant'ın Hayden'de geçirdiği sefalet hayatını işitir işitmez pek acı ve asabi lisanla bir kaç şiddetli makale neşretti. Her biri birer ithamname mahiyetinde olan bu makaleler aydın insanlığın kulağında bir bomba infilâki tesirini yaptı.

Papa'nın bir fotoğrafı ile başlayan takdir nişanesini, Rusya İmparatoriçesinin teşebbüsü ile 1897 beynelmilel Tababet Kongresinin tahsisatı takip etti. Aynı sene içinde İsviçre Birleşik Nahiyeler meclisinin mükâfatına ve en sonra F. Pasy ile müştereken 1901 ilk Nobel sulh mükâfatına lâyık görüldü.

Artık, refaha, şan ve şerefe avdet etmiş bulunuyordu. Bilhassa, 80 yaşını idrak ettiği 1908 senesinde yağın tebrik telgrafları, tebrik mektupları bu uzun tatyibat'ın hatimesi oldu.

Harp meydanlarının şefkat timsali olan Dunant 1910 senesi Ekim'nin 30 uncu günü öldü. Cesedi vasiyeti üzerine Zürih Kolombaryomunda üç gün sonra yakıldı.

Solferino sahralarından doğan bu şefkat nuru kadar, doğmasını müteakip seri, geniş pratik inkişafa mazhar olmuş insanlık sevgisi fikrini tarih henüz kaydetmemiş ve bu fevkalâde ve müstesna muvaffakiyeti Dunant'ın yukarıda arzettiğimiz (bir Solferino Hatırası) temin etmiştir.

CENEVRE MUKAVELESİNİN ESASLARI

Bu eser kadar cihan efkârı umumiyesi üzerinde de in izler bırakmış ve dünya efkârı umumiyesini peşinden koşturmuş esere nadiren tesadüf edilir. Ve bu kitabın tesiriledir ki, 23 Ağustos 1864 tarihinde akdolunan ve siyâsî lisanda «La Convention de Geneve» namını alan Cenevre mukavele-name-sinde tesbit olunan esasatı hukukiye (La base Juridique Internationale) ortaya konmuştur.

Bugün harekete geçen her muhasım ordunun millî bayrağı yanında bir de Kızılay ve Kızılhaç bayraklarının dalgalandığını görüyoruz. 1864 mukavelesile bu bayrağa temin edilen masuniyet ve bitaraflık hülâsa edilecek olursa:

1 — Seyyar ve sabit hastanelerin bitaraflığı ve bunlarda hasta ve yaralı bulunduğu müddetçe hürmete mazhar olması.

2 — Doktor, hastabakıcı ve diğer sıhhiye heyeti mensubini ile sıhhi le-vazımın bu bitaraflık halinden istifade etmeleri.

3 — Bu sıhhi heyet düşman işgalinden sonra da hastanelerindeki vazifelerine devama müsaade edilmesi.

4 — Hastanelere ait eşya ve malzemenin harp kanunlarına tabi tutulmaması.

5 — Yaralı naklinde kullanılan veya harp meydanında yaralılara yardım eden memleket halkının hürmet ve serbestiye nail olmasını.

6 — Hastanelerde tedavi edilen veya harp meydanlarından hastanelere nakledilecek olan askeri ağır yaralılara her hangi millete mensup olursa olsunlar ihtimam edilmesi ve muharebe devam ettiği müddetçe silâh kullanmamak şartile memleketlerine dönmelerine müsaade edilmesi gibi hususlar temin etmiştir.

BU MUKAVELEDEN EVVELKİ DURUM

Kızılhaç ve Kızılay mukavelenameleri beşeriyetin vicdanında husule gelen ahlâkî tekâmülün belîğ bir ifadesidir..

Halbuki 1864 mukavelenamesinin akdinden evvelki zamanlarda bir yaralı veya harp esirine ve doktorlara reva görülen mumaleye gelince:

Vatanı uğrunda kanını akıtmaktan başka bir günahı olmıyan, şan ve şeref meydanlarında aldığı yara ile zaten vazifesi bitmiş olan bu zavallı er menzilden menzile sürüklenmek, senelerce ve hayatta kaldığı müddetçe uzak düştüğü vatanından ailesinden haber alamamak, sefil, aç ve perişan bir halde yaşamak, nihayet dilenmek ve ecnebî bir diyarda her türlü mihnet ve azap içinde sönüp hayata veda etmekle hülâsa edilebilirdi. Hatta, vazifesi sırf yaralı biçareleri tedaviden ibaret kalan doktorlar da ekseriya idam olunurdu.

Malûmdur ki, muasır medeniyetin far'ık bir vasfı da sür'attir. Bu itibarla, yerde, havada, deniz üstünde ve deniz içinde emin olunan seri münakale istenilen yerlere nakledilebildiğinden zamanımız harplerinde eski harplerde olduğu gibi muharip gayri muharip ve sivil ahali hakkında carî olan devletler kaide ve teamülleri şimdiki halde maalesef tamamilen tatbik edilmekte ve harplerde takip olunan gaye muhasım orduyu ezip mahvetmekten ziyade bir milleti vatanı imha etmek gayesi istihdaf edilmektedir.

Bahusus seneden seneye nevileri çoğalan birçok boğucu ve zehirli gazların kimya harbi gibi bir vasıta ve ihtirain her türlü himaye vasıtalarına malik olmasına rağmen ordu mensubini ve bilhassa masûm halk için ne büyük tehlike ve felâket teşkil edeceğini düşünen ve timsal şekli İnter Arma Caritas (yani şefkat düsturu) olan Kızılhaç ve Kızılay Cemiyetlerine tahmil olunan vazifelerin daha doğrusu Dunant'ın meydana koyduğu eserin kıymet ve ehemmiyeti bir daha tebarüz etmektedir.

Bunlardan biri Amerikada esaretin kalkmasına sebep olan Mm. Beecher Stov'in (La case de l'oncle Tom) «Amca Tom'un kulübesi» isimli eseridir. Kitap, 1852 de intişar etti, her tarafta büyük bir alâka uyandırdı.

İkincisi zindanlarda ve mapushanelerde inleyen mahkûmların elem ve ıstıraplarını tehvin için 19 uncu asrın ilk yarısında gerek kendi memleketinde gerek muhtelif Avrupa memleketlerinde çok çalışmış olan Elyshabeth Fray'dır. Bu kadınların telifatını ve beşeriyete yaptıkları hizmetleri tetkik ve takdir ettiğinden dolayıdır ki, Dunant bir eserinde: «İnsaniyetin hayır ve selâmeti için kadın tesiri ve kadın kudret ve nüfuzu kıymetlidir. Bu nüfuz ve kudret gittikçe asırdan asıra ehemmiyet kesbedecektir.» demiştir.

SOLFERİNODA İLK YARDIM VE KIZILHAÇ FİKRİ

Dunant, Solferino'da doktor adedinin ihtiyaca kâfi gelemeyecek derecede az olduğunu gördü. Bu azlığa hastabakıcıların yokluğu da ilâve edilince mevcut tıbbî ecza ve sıhhi levazımdan hakkile istifade edilememiştir.

Solferino faciasından aldığı dersle harp yaralılarına yardım vasıtalarının sulh zamanlarında hazırlanıp hazırlanmayacağını düşündü. Paris yolu ile İsviçre'ye döndüğü zaman bu fikrini dostlarına açtı, onları iknaa çalıştı ve muvaffak oldu.

Biraz sonra, 1862 Kasımında neşrettiği (Un Souvenir de Solferino) da vakayı tek mil çıplaklığı ile ve müheyyiç bir lisanla tasvir etti.

Ağlayan ruhuna cereyan verdiği bu sahifelerde harp meydanlarında kazanılan zaferlerin feryattan, göz yaşlarından, elem ve ıstıraptan başka bir şey olmadığını teşhir etti. Kitabı okuyanlar bu korkunç hakikat karşısında titrediler. Hattâ, namlarına izafetle «Academie Concourt» ismile serbest bir akademi kuran Fransız ediplerinden Goncourt kardeşler 8 Haziran 1863 tarihli hatıra defterinde şu: On sort de ce Livre avec le maudissement de la guerre. (İnsan bu kitabı okuduktan sonra harbi te'linden başka bir şey bulamıyor) cümlesini yazdılar.

Dunant (Bir Solferino hatırası) nda harp hakkındaki fikir ve görüşünü canlı bir tarzda tasvir ederken her memlekette harp yaralılarına yardım vasıtalarının sulh zamanında hazırlanıp hazırlanmayacağını da tetkik etmiş ve hastabakıcılığa vakıf, muti ve muallem gönüllülerin müstakbel harplerde pek büyük hizmetler ifa edebileceği neticesine varmıştı. Zaten, «Bir Solferino hatırası» nın neşri, beklenen tesiri her tarafta göstermişti. Eser, pek az zaman sonra dokuz defa tabı ve on iki lisana tercüme edilmişti. Biraz sonra Çin ve Esperanto dillerine de nakledildi.

O zamanlar fazlu irfanile asrının iftihar ettiği bir zat olan İsviçre «Menafii Umumiye Cemiyeti» Reisi 9 Şubat tarihli idare Hey'eti ruznamesine (muharip ordulara gönüllü bir hastabakıcı hey'etinin ilâvesi) tarzında bir madde konulmasını Dunant'a havale etti.

İsviçre Ordu Reisi General Du Four'un riyaseti altında teşekkül eden komisyon bir mukavele projesile bir sirküler müsveddesi hazırladı.

1 Eylül 1863 tarihini taşıyan bu sirkülerde M. Dunant tarafından tesbit olunan fikirlerin nazariyattan tatbikat ve filiyat sahasına geçebilmesi için muhtelif memleket ricali ve devletler mümessillerinden teşkil edilmek üzere bir konferans akdi rica ediliyordu. Diğer taraftan, Henri Dunant da ziyaret ettiği Prusya Kralını, Üçüncü Napolyonu, Saksonya Kralını ve bazı devlet adamlarını iknaa çalıştı.

KIZILAY

Celâl Sahir

"Arzı boğar ve yakarken kan, ateş
Sen merhamet ve şefkat nuru yay;
Onlar fena iki kızıl kardeş,

Sen onların düşmanısın Kızılay!
Hep ölümler kanatlanıp uçarken
Senin melek kanadına benzeyen
Elin kanlı göğüslere gerilsin;

Sen onlara teselli dök, şifa dök.
Sana versin kudretini mavi gök,
Ölümler de nefesinle dirilsin".

HİLÂLİAHMER

Cemiyeti Necibesi Huzurunda

Tevfik Fikret

*Habil ile Kabil, iki kardeş... bize tarih
Kardeşliği bir sahnei hunriz ile telvih
Etmekte ve enzara o timsali mehibin
Bir handei lânet gibi muhiş; gazab âkin
Binlerce tecellisini sermektedir, insan
Masumu mülevvem, asimü nadim, vatanından,
Ulvi vatanından bu cüdelgâhı sefile
Bir kahrı müebbetle ve bir nefyi ebette
Tağrip edilirken, ona bir sayhai gaybî
"Yüksel!" demiş; ondan gelecek nesli garibi
Hem zillete hem gayrete mahkûm eden, alçak
Bir hilkatı yükselmeğe tahris ile yormak,
Yormak ve yaşatmak dileyen hakimi kahhar
İsyanına bir kanlı ceza eylemiş ihzar:*

—Evlâdı beşer mahvederek mahvolacaktır,
Her lahza bu vadîi belâ kan dolacaktır!

*Evlâdı beşer, işte şu ahlutai ezdad:
İblisü melek, aklü cunun, şefkatü bidad.
Gayzın, garazın cümlesi magbuni zebunu,
Hep birbirinin düşmesi can teşnei huni.
Hep tefrika eedikleri, biçtikleri hep kin;
Geçtikleri yerlerdeki iz bir hatı hunin.
Gıybet ve riya yüzlerinin tâbı nikabı
Kardeş kanı sagarlarının köhne şarabı.
Öldürme zafer, yıkma şeref, nehbü heder şan;
Mâruf adı buğzu sitemin adlû... ihsan.
Hak bir ezeli hatıra, mahkûmu teseyyüp
Kanun şu yumulmuş koca el: müştü tagallüp.
İnsanları sevmek korumak şin, acımak ayb;
Bir nefsi akur, elde kılıç, hakimi lâreyb!
Başlar bütün efrahtei kaydı mübalât,
Yalnız ayak altında kalanlarda müsavat...
Makduru bu zaten, kara toprakta sürünmek;
Toprak ona her şey: ona mesken, ona ekmek,
Ekmek, su, hayat, onda bütün feyzü nasibin;*

Lâkin sen o hırsınla... sen ey ravzai gaybın
Matrudu şeb âludu, o hırsınla hayatı
Zehretmedesin kendine ; hırsın sadematı
İm'anını sarsıp yıkıyor, artık elinden,
Artık ayağından ve başından ve dilinden.
Kan serpiliyor, kan yağıyor, kan coşuyor, kan!
Bak haline, gafil, şu kızıl kütlei husran
Sensin ; senin arâyişi kahrın şu mezarlar!
Bak şerm ile bir kerre : şu karşıdaki manzar
Bir mâreke, bir makteli cansuz ; o yatan şey ;
Bak bak, şu mülevves şu soğuk cife... o bir bey
Bir zabıt, otuz yılda açılmış koca bir gül,
Bir aile evlâdı, bir ümmidi vatan... gül,
Sen gül, ve ferahlan, ve öğün ; işte zaferler,
Şanlar, saçılır, velveleler...lâkin o muğber,
Samit taşın altındaki, ondan ne haber var?
Hey'hat : yazıklar sana, ey tıyneti hunhar :
Nefret senin elvahı feciinden ! o kandan,
Kandan, yaradan, giryeden, evcar figandan
Mec'ul olan elvahı nuhuset, o gam efzâ
Elvahı cehennem... yine rabbin acımış da,
Zehrabei tel'inine bir dem'ai rahmet
Mezdetmiş ; onun zadei mes'udu şu hey'et.
Hey'et ki hilâlile, cemalile semavî ;
Kudsiyeti amâlû fialile semavî :
Hürmet sana, ey — Tesliyeti acze müekkel, —
Düşmüşlere munis ve şifapâş uzanan el :
Hürmet sana, ey kanları simayi beşerden
Rikkatle, metanetle silen şefkati zîfen :
Hürmet sana, ey nahunı zehrini vigayi
Asrın ciğerinden sökecek pençei muhyi :
Hürmet sana, ey gurrei garrayi gül efşan,
Hürmet sana, hürmet sana...

Lâkin seni vicdan

Hep kanlara batmış ve kızarmış görecekse,
İnsanda bu cinnet daha pek çok sürecece,
İnsanlığa cidden bu tehalüf, bu muadât
Makdur ise, insan buna mahkûm ise... hey'hat !

HİLÂLİAHMER

Faruk Nafiz.

*"Ey efseri fermanberi afâkı rahimin,
Ey toprağa bir desti teavün uzatan ruh,
Ey hakimi bezmeyn!
Sen çok daha pek çok yaralar bağliyacaksın;
Kanlarla gelen bir yeni mecruhu sararken
Bir yandan ölen gence bakıp ağliyacaksın."*

Nigâr Osman

*Gizli ellerle sarar yâreleri
Şefkati hâdimi ulviyettir,
Tesliyyetab eder avâreleri
Masdarı mâdeletü refettir.
Bizde o şekli hilâle bürünür
Dolaşır külbei ahzanu gamı
Rengi tâbendei âle bürünür
Eder ümmide mukarin elemi!*

KIZILAY'A YARDIM DİNİ BİR VAZİFEDİR

Yazan : Ragıp Akyavaş

Harp Okulunda Öğretmen

وَلَا تَنْسُوا الْفَضْلَ بَيْنَكُمْ

(Kur'anı Kerim)

Evet! Kızılay'a yardım dinî bir vazifedir. Bunu bize Kur'anı Kerim hatırlatıyor. (Aranızda keremkâr olmağı unutmayınız bir birinize karşı lûtuflar olunuz) yukarıki âyetin manası budur.

Müslümanlık, dinî akideleri talimden sonra malı ve parayı hayır ve hasenata bol bol verilmesini tavsiye eder. Burada ne ekilirse öteki dünyada biçilecek olan odur. Kimse biriktirdiğini birlikte götürmez. Bugüne kadar hiç bir terzi kefene cep dikmemiştir. Ne verirsен elinle o gider seninle. Namaz ve oruç şahsın yalnız ruhanî bir terbiye vasıtasıdır. Bunlarla kul yalnız kendi nefsini islah etmeğe çalışır. Ahlâkî faziletlerin bir de dış âlemde görünüşü vardır. Kul kazanmış olduğu faziletlerin tatbikine ancak Allahın kendisine vermiş olduğu nimetin şükranını eda etmek için o da başkalarına verir. Kul bu ibadetle yalnız kendi şahsı için değildir. Hem kendi hem Allahın kulları içindir. Peygamberimiz bir hadisi şeriflerinde iyilik yap! iyilik yaptığın kimse ister salih isterse facir olsun! Bu sebeple şefkat ve merhamet dini olan müslümanlıkta az çok hali vakti yerinde olanların açları doyurmalarını, felâkete uğrayanların imdadına koşmalarını, esarete kalmış olan kimsele- rin esaretten kurtarılmasını veya acılarını gidermek için yardımda bulun- malarını dinin temellerinden saymıştır.

الشَّفَقَةُ عَلَى خَلْقِ اللَّهِ

«Allahın kullarına şefkat ile memursunuz» İslâmın en büyük düsturu budur. Peygamber efendimizin hele şu hadisi şerifleri ne kadar veciz ve ne kadar şumullüdür: (Müslümanlar birbirini sevmekte birbirlerine acımakta,

yekdiğerlerini korumakta bir vücut gibidir. Vücudun her hangi bir uzvu rahatsız olursa sair azaları da bu yüzden humma ve uykusuzluğa tutulurlar) Demek oluyor ki karşılıklı yardım bir Müslüman için mensup olduğu cemiyete karşı bir vazifedir. Bugün insanların yaşama tarzı değişmiştir. İhtiyaçları ise bin sene evvel yaşayan insanların ihtiyacına hiç benzemez. Medenî hayat ilerledikçe ihtiyaç da çoğalır. Bu çeşitli ihtiyaç karşısında yapılacak ferdî yardım ne temin eder. Bir muhtaca sadaka olarak verilen bir lira onun hangi ihtiyacını karşılar? Fakat binlerce yurtdaşın verecekleri o mütevazi birer lira Kızılayın kasasında bir araya gelince onunla her gün yüzlerce fakir talebenin karnı doyurulur. Biz buna içtimâî yardım diyoruz. Kur'anı Kerim buna teavün diyor. Dinimiz zaman değıştikçe hükümlerin de kaidelerin de değışeceği esasını kabul etmiştir.

Peygamber Efendimizin zamanında Medine şehrinin bütün nüfusu üçbin kişiyi bulamıyordu. Öyle bir Kasabacıkta herkes birbirinin imdadına kolaylıkla koşar, zengini fukarası bilinir. Fakat bugün vaziyet öyledir, şehirlerde Kasabalarda insan kalabalığı çok artmıştır. Memleket hudutları boydan boya genişlemiştir. Düşünelim bir kere! İzmir neresi, Erzurum neresi? Mademki Peygamberimiz insansanlar bir vücut gibidir. Vücudun her hangi bir uzvu rahatsız olursa sair azaları da bu humma yüzden humma ve uykusuzluğa tutulurlar buyuruyorlar, o halde Erzurum'da bir zelzele olsa İzmir'de bir yangın çıksa bizlerin olduğumuz yerde hummaya tutulmamız veya teessürden uykularımızı kaçırmamız icabeder. Böyle bir felâket karşısında şahsan ne yapabiliriz... Hiç.! Bunun için hususî bir teşkilât lâzımdır. Bugün Allaha hamdolsun memleketimizde insanî bir maksatla bundan 75 sene evvel kurulmuş düzenlenmiş bir teşkilât mevcuttur. Eski adıyla Hilâliahmer yeni adı Kızılay'dır. Kızılay Türkün kendi öz teşkilâtıdır. Şefkatli bir anadır. Bu anayı ihmâl etmiyelim. (Allahın kullarına şefkat ile memursunuz) diyen merhametli Peygamberimiz bugün aramızda bulunsalardı muhakkak ki bu teşkilâtın aziz başkanı kendileri olurlardı. Ve yine bu gün de hiç şüphe etmiyelim ki aziz ve şerif ruhları bu teşkilâtın manevî koruyucusu ve başkanıdır. Kendileri Mekte'den Medine'ye hicret buyurdıkları günlerde barınacak yerleri olmayan bir yiyecek ve giyecekleri bulunmayan muhacir eshabı Medine'de yerleşmiş bulunan Müslüman kardeşlerinin evlerine dağıtması onların iaşesini karşılıklı yardım suretiyle temin etmesi bir nevi Kızılay hizmetinden başka bir şey midir? Uhut gazasında kadınların muharebe hatlarının gerisinde toplanıp yaralıları bakması, muhariplere su taşıması bugünkü harplerde Kızılay'ın gördüğü iş değil midir?

Kızılay bu şefkat ve merhamet teşkilâtı hiç beklemediğimiz bir anda hiç ummadığımız bir yerde karşınıza çıkar ıstıraplarımızı dindirir.

• Birinci Cihan Harbinin ilk aylarını yaşıyoruz. Sene 1915. Şubat ayında, Süveyş kanalı taarruzundan dönüyoruz. Ordumuzun bu muharebedeki

zayıyatı büyüktü. Subay ve erlerden mürekkep binlerce yaralı develer üzerinde Tih sahrasını, hayattan içinde eser bulunmayan, sudan ve nebattan mahrum çölü büyük bir mahrumiyet içinde geçiyorduk. Gündelik erzakımız bir avuç taş gibi peksimet kırıntısı ile dört beş tane kuru hurma ve bir de sözüm ona bir matra sudan ibaretti. Gündüz vakti güneşin harareti, gece olunca çölün soğuğu hasta ve yaralıları çok mustarip ediyordu. Günlerdenberi kötü bir petroi lambasına hasret idik. Su ve sabun yüzü görmediğimiz için üstelik bitlenmiştik de... Hepimiz üzgün ve bezgin bir halde idik. Az gittik uz gittik çölün bir kenarında Hafıratuloca denilen mevhum bir noktaya vasil olduk. Bir de ne görelim her taraf elektrik ziyası içinde şıkır şıkır. Her biri ufak bir koğuş cesametinde Bovman denilen beyaz ve pencereli çadırlar. Bunlar nedir acaba diye araştırırken gözümüze merhamet ve şefkat sembolü olan Hilâlihmer (Kızılây) bayrağının nazlı nazlı dalgalandığı ıdı. Kızılây'ın doktorları, hemşireleri, hastabakıcıları bızleri güler yüzle karşıladılar. Cümlesi ciddiden nazik insanlardı. «Süveyş imdadı sıhhi hey'eti» namı altında teşekkül edip İstanbul'dan gelmişler. İstanbul'un bazı kıbar aile hanımlarından gönüllü hastabakıcı ve hemşire olarak kadrolarına katılanlar da vardı. Bızleri bir güzel soydular, bızlerimizi ilâçlarla hemen temizlediler, sabun kokulu çamaşırlar giydürüp ter temiz karyolalara iuna ile yatırdılar. Yirmi gündenberi gözlerimiz bir bardak su görmemiş, midelerimiz bir kaşık sıcak çorbaya hasretti. Kızılây hemşireleri etrafımızda pervane. Baş uçlarımızdaki utak komodinlerin üzerine birer surahı su koydukları zaman hiç unutmam heyecanımdan bu surahının hepsi benim mi? diye sormuştum. Derken güler yüzlü genç ve güzel bir gönüllü hastabakıcı kadın temiz bir tepsi içinde üç kap yemek getirdi. Aman Yarabbi! Gözlerime inanmamıştım. Bu nimet çölün ortasında nerede hazırlanmıştı. Bu nefis yemekler... Bunlar nedir nereden geliyor? Kim gönderdi diye şaşkın şaşkın sordum. Genç kadın gayet mütevazı ve munis bir sesle vecap verdi. Hilâlihmerin efendim. Vallahi gözlerim yaşardı. Ne büyük kerem! O günü hiç unutamam... Ama doğrusunu isterseniz o vakte kadar benim Hilâlihmer hakkında müsbet bir fikrim de yoktu veya varsa da pek zayıftı. Gördüğüm bu şefkat ve insaniyetten pek utandım. Şüphesiz gördüğümüz bu ikram ummadığımız bir zamanda nai olduğunu bu nimet yurddaşlarımızın damla damla yardımıyla temin edilmişti.

اللَّهُ فِي عَوْنِ الْعَبْدِ مَا دَامَ الْعَبْدُ فِي عَوْنِ أَخِيهِ

Yurddaşlarım Kızılây'dan esirgemiyelim. Verdiklerimizi bir kara günde bir musibet anında o bize kat kat fazlasile iade eder. Peygamber efendimiz! Kul kulun yardımında oldukça Allah da kulun yardımcıdadır diyor.

“VERMEK” ZEVKİ

Yazan: H. Mikaelyan

Kızılay'ın 75 inci yıldönümüdür ve herkes sevinç içindedir. Türk toplumunun insanî yüksek duygularının mahsulü olan bu hayırsever Müessesese 75 sene evvel bugün kurulmuştur. İnsansever kurucuları dünyalarını çoktan değiştirmişlerse de eserleriyle temsil ettikleri IDEAL ebediyete namzettir.

Vatandaşlarımızın ruh derinliklerinden kopup meydana gelen bu ilâhi Müessese, 75 yıl durmadan, ihmal nedir bilmeden, imkânları dâhilinde herkesin yardımına yetişmeği kutsî bir vazife bilmiş ve bundan sonra da insan toplulukları arasında ihtiyaçlar, dertler, felâketler bulundukça, aynı hız ve isticalle, yardıma koşacağına hiç şüphe yoktur.

Dünyada vücut bulmuş hiçbir Müessese Kızılay kadar yardım etmenin, yetişmenin zevkini tatmış değildir. Hikmeti vücudu, sebebi teşekkülü, maksat ve amacı «vermek» olduğu için, «vermek» zevkinin müşahhas timsalidir. diyebiliriz. Verdiği zaman dertlinin, felâketzedenin, muhtacın ne adını, ne mezhebini ne de milliyetini sormaz. Ancak verir, gine verir ve tekrar vermek için amade olduğunu söyler.

Yarınından emin olmayan biz âciz fertler, «verme» nin ilâhi zevkini Kızılay'dan hervakit öğrenebiliriz. Vermek, istemeden vermek, aza, çoğa bakmadan vermek *sürekli zevkin* biricik kaynağıdır.

Hayatta herşey alışkanlıktır, terbiye işidir. Neş'eli günlerimizde olduğu gibi kederli günlerimizde de fakiri, muhtacı, felâketzedeyi hatırlamağa alıştığımız zaman, Kızılay, güttüğü maksadı daha geniş mikyasta başarabilmektedir. Nişan, envlenme, sünnet törenleri esnasında «Vermek Zevki» ni tatığımız zaman zevkımız muzaaf olacak, Cenaze, mevlit merasimleri esnasında ise yeis ve kederimiz hafifleyecektir.

Bu merasimde, saygı ve sevgi tezahürü olarak, çiçek, çelenk göndermek bizde de peyderpey kökleşmekte olan bir adettir. Bu çiçek bedelleri maksadı hayra tahsis edilerek «Çiçek bedeli» hediye namı altında ve gazetelerimiz tarafından sütunu mahsusta ilân edilmek suretiyle, Kızılay'a teberru edilecek olursa, bundan hasıl olacak yardımın yekûnu kolay tahmin edilebilir. Büyük halk kitlelerinin ilgi göstereceği bu nevi damla halinde vergiler, Kızılay gelirini hayli kabartacaktır. Bu teberruların gazetelerde ilânı başkaları-

na örnek olacak ve bu güzel itiyat, nesilden nesile geçerek, bir anane şeklini alacaktır.

Aydınlarımıza, idarecilerimize, basına, öğretmenlerimize düşen en kutsal vazife halkımızı «Vermek Zevki» ne alıştırmaktır. Milletimizin aslında mevcut olan bu güzel haslet, sürekli tenbihlerle daima uyanık, daima canlı kalacaktır.

Tarih boyunca, muhtelif adlar altında pekçok hayırsever cemiyetler, teşekküller gelmiş, geçmişlerdir. Fakat, halk toplulukları ruhundan kopan ve onun tarafından benimsenmiş bulunan Kızılay gibi teşekküller, insanlık idealinin timsali ve bir terbiye nümunesi olarak yaşamış ve yaşıyacaktır.

Sevgili Kızılayımızın yıldönümleri yüzyıllarca kutlanacaktır. Ancak bu yıllar zarfında, Mevleketimizin, tabii âfetlerden ve siyasi felâketlerden masun kalarak, Kızılayımızın gayretlerinin yalnız içtimai sahalara münhasır kalmasını Tanrıdan dileyelim.

***Kadın Mademki Daha Şefkatlidir, Elbette
Kızılaya Daha Yakındır.***

HİLÂLİAHMER

İhsan Raif

Rucûn gibi hatırımdadır, geçen sene soğuk, kar,
Kadın, erkek, genç, ihtiyar ellerinde boğçalar,
Kırıklıkta kolları hep Hilâliahmer'e.
Edna, ald beden bir hizmet için askere ;
Kimi biçer, kimi diker, kimi işler al Hilâl,
Kimi yazar, hesap eder, kimi eder istihsal.
Kimisi de muhacire çorap, potin, camaşır,
Hamillere kundak, esvap dağıtmakla uğraşır,
Karıncalar gibi sessiz herkes gayyur ve faal,
Muntazaman işlerlerdi, böylece tabezeval.
Asıl orda gördüğüm şey bir nazarı ibretle,
Vasf ol nma, hayret efza bir cevheri gayretle,
İki büklüm, çift gözlükle yetmişlik bir ihtiyar ;
Her gün gelir, dikiş diker, çalışırdı bi karar.
Henüz sema mahmur iken o Hilâliahmer'de,
Mukdim, meşgul bir köşede, ertesi gün seherde,
Gelir. Güya makinedir hiç yorulmaz, konuşmaz,
Mütemadi işler durur, uyuklamaz, uyusmaz.
Nakde bedel veriyordu hayatından, ömründen.
Kahhar zaman çalamamış gevherini gönlünden.
İşte bazan suretinde görünen bu ihtiyar,
Neşrederdi pürzinde bir nişane-i nebahar,
Hayalimden silinmez o muhterem, fedakâr...
Kalbimdeki hürm ilerim kalacaktır payidar.
Ey, Hilâliahmer!. Bunlar senin feyzü kemalin,
Gayretinle gündengüne yükselmekte hilâlin,
Lehte her söylenenler, yazılanlar azdır az.
Sensin ancak mecruhlara, muhtaçlara çaresaz.
Yaralanmış her garibe sensin açan kol kucak,
Sende bulur dinlenecek, ısınacak bir bucak.
Sende bulur bir kaşık orba, rahat bir döşek,
Baş ucunda gece gündüz bakan müsfik bir melek,
İlacını içirecek, yarasını saracak
Ona candan ana gibi, kardeş gibi bakacak...
Ey, Hilâliahmer!. Sana helâl olsun verilen.
Evvel Allah sonra senin sayendedir dirilen.
İnsaniyet şehrahına adım attın yürüdün,
Sen hasenat nuru ile etrafını bürüdün.
Sana yardım eden eller çürümesin, var olsun,
Bu dünyada gönlüm gibi herkes sana yâr olsun...

KIZILAY

Dr. A. Hamdi Kot

*Zelzeleden çökmüş evde titreyen
Çürük di ekleri tutup inleyen
Medet medet, diye seni bekleyen
Kızılay, tez yetiş kurtar düşkünü*

*Sellerle her taraf oluyor harap
Akıyor servetler oluyor türap
Yurdun ümitleri olmasın serap
Kızılay, tez yetiş kurtar düşkünü*

*Bu ne faciadır bakın yangına
Kuduran rüzgârlar benzer çığına
Alevler inmesin aman engine
Kızılay, tez yetiş kurtar düşkünü*

*Açım, der yavrucağ dinleyin, durun
Şehidin evlâdı titreyor görün
Ağlayan şu dulun halini sorun
Kızılay, tez yetiş, kurtar düşkünü*

*Bütün âfettlere kazaya varan
Erzaklar götüren yaralar saran
Okullarda gezip, öksüzü gören
Müşfik Kızılay'a üye olunuz*

*Kızılay'ın bütün dünyadır yurdu
Ulus din ayırmaz her yerde durdu
Aksadan aksaya ordugâh kurdu
Bu ulvi orduda subay olunuz*

*Yüce hamiyetli Türkün evlâdı
Şefkatle anılmış arslan ahşadı
Bağışınla şad et ruh 'u ecdadı
Bu eslâfe hayrul halef olunuz*

*Kızılaylı feragate alıştır
Karşılığı aramadan çalışır
Cephelere koşar, iyilik taşır
Bu asil hizmete misal olunuz.*

GÖNÜLLÜ VE EV HASTABAKICILIK KURSLARI

Yazan : Rukiye Ermumcu

Her sene olduğu gibi, bu sene de Mart ayının onuncu günü, üçüncü devre (GÖNÜLLÜ ve EV HASTABAKICI KURSU) açıldı. Önce Ankara'da Kızılay'ın teşebbüsü, Sağlık Bakanlığının desteklemesi ve TÜRK-AMERİKAN KADINLARI Kültür derneğinin yardımları ile açılan ve devam ettirilen bu kursa, bir çok kültürlü, idealist kadınlarımız katıldılar.

Kurs üç ay devam etti. Bu üç ay içinde, çocuğa nasıl bakılır, hastaya bakmak için ne yapmak gerektir, ateşli hastalıklarda alınması gerekli ilk tedbirler nelerdir, genel olarak salgın hastalıklarda korunma ve başkalarını koruma yolları nelerdir, yaralanan bir insanın yarası ne şekilde sarılır, ameliyatlarda doktorlara nasıl yardım edilir; yerine göre iğne yapma usulleri nelerdir, çocuk hastalıklarında alınması gerekli ilk tedbirler nelerdir, gördük.

Aldığımız bu pratik ve lüzumlu bilgiler, bütün hayatımız boyunca bize fayda ve emniyet verecek memlekete faydalı birer vatandaş olmamızı sağlayacaktır.

Değerli mesailerinden kısararak bizlere ders vermek lûtfunda bulunan hocalarımıza, bütün arkadaşlarım ve memleket namına teşekkürü, bir şükran borcu bilirim.

Hastabakıcılık, bundan 98 yıl kadar önce, 1854 Kırım harbi sırasında hamiyetli bir İngiliz kadını olan hemşire Florence Nightingale tarafından, ilk defa memleketimizde teessüs etmiştir. İnsanlığın ıstırapları, ilk defa memleketimizde dindirilmeğe çalışılmıştır. Selimiye Kışlasını işe yarar bir hale getirerek, gece gündüz hastalarının başından ayrılmayan, onlara şefkatle, ihtimamla, hayırhahlıkla bakmış olan Florence Nightingale, memleketine döndükten sonra, 1860 ta bir hemşire Okulu açmış, bu sayede adını ölmezler arasına şerefle yazdırmıştır.

Her kadında şefkat, ihtimam, yardım, iyilik duygusu vardır. Türk kadını bu hasletlerin hepsinde, akıl almıyacak feragat ve kahramanlık örnekleri vererek temayüz etmiştir.

Türk kadını, tarih boyunca, erkeğinin yardımcısı, sınır bekçilerimizin tesellisi, yaralananların kurtarıcı meleği, hastaların umut kaynağı olmuştur.

Manevî hasletleri söz götürmiyecek yükseklikte olan Türk kadını, çocuğuna ilmin emrettiği şekilde bakmak ister. Evde, komşuda, bir hastalanan olsa, ona telâşlanmadan doktorun tavsiyesine göre yardım etmek ister...

Bütün bunlar yalnız istekle olmaz. Yalnız iyilik duygusu, şefkat kaynağı olan yüreklerimiz, faydalı olmamıza yetmez. Asrımız bilgisiz olana, çalışmayana hayat hakkı tanımayan bir asırdır. Atatürkümüzün de işaret ettiği gib (*Tembel kimse hiçbir zaman iyi vatandaş değildir*) kendi kendimize ne kadar çalışırsak çalışalım, bilgimiz eksik, yardımımız aksak, faydamız yarım olur.

Kızılay Gönüllü ve Ev Hasta Bakıcılığı Kursunu Bitirenlerden bir grup

Bu düşünülerek, memleketimizde de 1925 yılında ilk Hemşire Okulu açıldı. İhtiyaca kâfi gelmediği için, 1946 yılında İstanbul'da iki Hemşire Okulu daha açıldı.

Bütün bunlar, kıymetli dinliyenlerim, yeter derecede hemşire yetişmesine ne yazık ki kâfi gelmedi.

Onun için (*Gönüllü ve ev Hastabakıcı*) kurslarının açılması düşünüldü. Bu kurslarla yapılmak istenen şey, bütün Türkiyemizin, bütün milletimizin sağlığı davası gibi geniş, etraflı bir davaya, daha etraflı olarak candan sarılmak, onu halletmek için elden gelen hiçbir fedakârlığın esirgenmediğini isbat etmektir.

Gönüllü ve ev hastabakıcılık kursunda öğretilen şeyler, her ananın her Türk kadınının bilmesi lâzım olan şeylerdir. Kısa bir zaman nazari bilgiler verilmekte, sonra hastanede pratik olarak hasta bakımı, doktora yardım, hasta temizliği, ilaç verilmesi, hastaya gösterilecek şefkat ve ihtimam hakkında iş başında *Gönüllülerin* bilgileri arttırılmaktadır.

Böyelce, kâfî derecede pratik bilgiye sahip ve doktorlara yardımcı olabilecek kabiliyette olan kurs öğrencileri ,kurs bittikten sonra imtihana tâbi tutulmaktadırlar .İmtihanda muvaffak olanlara, liyakatlerinin nişanesi olan diplomaları verilir.

Biz de Temmuzun on dördünde Sağlık Bakanlığı mümessili ve diğer kıymetli davetliler huzurunda diplomalarımızı aldık.

Kızılay gönüllü ve ev Hastabakıcılığı Kursunu bitirenlere diplomaları verilirken

Eğer diplomalar alındıktan sonra, bir köşeye atılır, bildiklerimiz unutulur, pratik tatbikatı yapılmazsa, bizim için sarfolunan emekler boşa gitmiş, yorgunlukların semeresi alınmamış olur.

Değerli dinleyicilerim, size şimdiye kadar hemşireliğin mahiyetini bil-hassa bir Gönüllü hastabakıcının nasıl yetiştirildiğini anlattım. Bu mesleğin değeri, lüzumu üstünde durdum. Akla şöyle bi sual gelebilir: Bir *Gönüllü Hastabakıcı* cemiyete ne şekilde faydalı olabilir? Bir şeyler öğrense bile nihayet öğrendikleri mevzii kalmaz mı?

Böyle bir soruyu kolayca cevaplandırabiliriz. Eğer Gönüllü Hastabakıcılar memleketin ihtiyacı kadar çoğaltılır, hepsinin aktif çalışmaları temin edilirse, her hastabakıcının faydası, mevzii de olsa, birike, birike bu kaybolur bütün memleketin faydalandığı, kıymeti gözle görülen asaleti, fedakârlığında eşsiz bir meslek olarak kendiliğinden meydana çıkar.

Hiçbir memlekette hayat, her zaman normal değildir. Yangınlar, zelleler, su baskınları, zaman zaman yurdumuzda da açısı yüreklerimize çöken, telâfisi imkânsız hasarlara sebep olmaktadır. Bu hasarları düzeltmek, yıkılanları yapmak, hastaları iyi etmek, yaralıların yarasını sarmak Hükûmete ve millete düşen işlerdir.

KIZILAY, böyle felâket günlerinde halkın kara gün dostudur. Yardımlarını en ihtiyaç duyulan bir zamanda yapar. Elinden geldiği kadar herkes için çalışır. Hükûmet de bir felâket anında, halka yardım eder; ama bu yardımlar sade para ile, malzeme ile, ilâçla yapılırsa çok eksik kalmış demektir. Yaralılar, hastalar, bakımsızlar böyle bir zamanda kendi haline terkebilmemelidir. Ama bakacak insan bulunmazsa netice buna varır.

Eğer, bugün, yeter sayıda hemşirelere ve Gönüllü Hastabakıcılara malik değilsek, bunun acısını gene bizler, yani Milletimiz çekmektedir. Yanlış bir bakım yüzünden ölen çocuklar, kötü bir bakım neticesinde ölen hastalar, bilgisiz bir tedavi sonunda sakat kalan yaralılar, ancak Türk Hemşire ve Gönüllü Hastabakıcıların mümkün olduğu kadar çoğaltılması ile rahata, sıhata kavuşacak, azaltılacak, yok edilecektir.

İşte bu realiteyi de gözden uzak tutmayan Türkiye Kızılay Derneği 1951 yılında Genel Merkezde açtığı ilk Gönüllü ve Hastabakıcı kursu ile hayırlı önderliğini yapmış ve bu yıl Ankara'da üçüncü devresini tamamlayan bu kurslara benzer Yurdun muhtelif yerlerindeki teşebbüsler sayesinde çok kısa zamanda, yüzlerce münevver ev kadını hastabakıcılık bilgisi ile de teçhiz edilmiş bulunmaktadır.

Yarın şerefimizi korumak için, bir harbe gitmek bahis mevzuu olursa, *Türk Kadını*, vatan sınırlarına koşanların yanında, şefkatle, ihtimamla, gayretle yer alacaktır. Bunun için bilgisinin de tam olması gerektir. Kendisinden ne isteniyorsa, onu yapabilmelidir. Yapacaktır...

Sözlerimi bitirirken, Gönüllü ve ev Hastabakıcı Kurslarının, memleketimizin her yerinde çok kısa bir zamanda açılmasını temenni eder, asil Türk kadınlarının, kendilerinin, çocuklarının, ailelerinin, vatandaşlarının sağlığını koruyacak birer mücahit, birer gönüllü olabilmeleri için, yeniden açılacak olan Gönüllü Hastabakıcı Kursuna kayıt olmalarını, duymayan arkadaşlarına, dostlarına haber vermeyi bir vatan borcu telâkki etmelerini halisane tavsiye ederim.

Her şey vatan için, aziz dinleyicilerim.

37 SENE ÖNCESİNDEN

HÂBİL ve KÂBİL

- Hilâlahmer Sergisi Münasebetiyle -

Yazan: Süleyman Nazif

İster tarihi beşerin kaydettiği ilk facia, ister hayali âdemin icad ettiği bir vak'a olsun, Kâbil ile Habil'in macerayı hunini, tahaddüsünden bu zamana kadar, her gün artan bir şiddet ve her sene büyüyen bir mıkıyas ile mütevaliyen tekerrür edip duruyor. Afakî asâr baştan başa kılıç şakırtıları, top terrakaleri, tehevvr naraları, mecruh eninleriyle doludur.

Maktul olan oğlunun cenazesine ağlarken, katil olan oğlunun hayatına lanetler yağdıran Hazreti Ademin ruhu mecruhu, bu figan ve nefrin içinde şhesapsız seneler ve hesapsız asırlar geçirdi. Evlâdı dâllesi arasında vifak ve müsalemataın tekevvrüne ebulbeşer beyhude ıntizar ediyordu.

Beyhude!..

İlmü marifet terakki ettikçe vesaiti cidal ve kıtal de artıyordu. İlk insanlar toprak üstünde dişleri ve turnaklarıyla boğuşmuşlardı. Bugün ebnayı âdem ise, ka'rı deryadan sathı havaya kadar, her yerde taşla, demirle, çelikle, aklı beşerin icat ettiği bin türlü aleti idam ve ifna ile birbirine mütevaliyen ateş ve ölüm yağıdırıyor!..

Mademki bu suretle ölmek zaruri ve öldürmek nakabili içtinap bir muibettir, hiç olmazsa mecruhlarla zayıfların, yani huzuru sermediden nasibi mevudu alan kardeşleriyle hem mazhariyet olamıyanların ıztırapları tadil edirse...

İşte ruhi âdemin son emeli mefturu bu idi. Bu maksat yarım asır evvel tatmin edilmeğe teşebbüs olunarak, garpta (Salibi Ahmer) — evlâdı âdemin evca ve alâmı üstünde titreyen — bir (havvayı şefkat) şeklinde runemun oldu..

İster Müşir olsun, ister nefer, ister şair olsun, ister mütefennin, büyük vak'aların ve büyük eserlerin kahramanlarını görmek beni pek ziyade mahzuz eder. Şipka kayalarına tırmanmış bir çavuş, (hamidiye) nin gazasına iştirâk etmiş bir güverte neferi bizim fevkimizde birer adam, tarihi millimizin evlâdı asliyesidirler. Bunlarla geçen saâtı sohbete, isterim ki, ömrümün son dakikasına kadar nihayet gelmesin!..

İnsanlar beyninde umumî ve daimî bir müsâlemetin istikrar etmesi vicdânı beşerin en necip arzularındandır. Fakat bir kavmin hırsı müfterisi önünde ecdadın mirası akdesi: din, vatan, istiklâli millî, tarih, lisan, edebiyat, hasılı beni hayvanlıktan çıkarıp insaniyete rabteden her türlü mukaddesat duşarı tehdit olursa ölmek büyük bir vazife ve öldürmek daha büyük bir fazilet olur. Ve bu vazife ile fazilet karşısında lakayt ve bi his duran efrad ve akvamı her ferd ve kavim tel'in eder!..

Ben anası, babası olmıyan yetimlerden ziyade ümidi istiklâli olmıyan cemaatlere acırım. Aile yetimliği bir kaç senede zail olur fakat (yetimi tarih) olmak asırların izale edemeyeceği bir musibet, bir Sefaaleti müebbededir...

Kabil Habil'i bir kere öldürmüştü. Bu ümmetin katili bi amânı olan Moskof ise ikiyüz elli senedenberi benim kavim ve cemaatımı imhaya tasaddi edip duruyor. Eb ve ecdadım Rus hiyanetlerinin iki buçuk air şahidi lânethani oldular; evlâd ve ahfadım da bu müsaraai hunine — iki taraftan birinin anı fenasına kadar— iştirâk etmeğe namzettirler. Dinime, vatanıma, Devlet ve milletime taarruz eden efrad ve akvam ile mücadele ederken ölecek ve öldürecek olan evlât ve ahfadıma asırlar benim selâmı şükranımı isal etsin!....

* * *

Büyük vak'aların ve büyük eserlerin kahramanlıklarını görmekle hazzı vicdani hissettiğimi bir kaç satır yukarda söylemiştim. O hadisatın bazı erkânı vardır ki beni daha ziyade meclubu ihtiram eder; kolunu, bacağı, burnunu kulağını muharebe meydanlarının birinde düşürmüş olan bir vatan-dası nerede tesadüf etsem enzârı takdis ile selâmlamak isterim. Benim nazarımda bu da bir şehittir; cesedi turabı sükûna karışmadan ruhu mağruruna tâbutu ıstırap olmuş bir şehit... Benim mukaddesatımı sağlam yaşatmak için kendi zindegi vücudunu peşkeş etmiş, kurban etmiş bir şehit!.. Bu canlı şehide, bir zaman mektepte, sokakta, tarlada beraber koşup oynadıkları arkadaşlarının âmedü şüdü lakaydı önünde alil vücudunu sürüklerken bize menakıbı gazasından pür hayat ve pür şehamet bir sahifei şehadet okuyor zannederim. Ve bu vücudu kurtarmış olan (Hilâliahmer) e amakı vicdanımdan yükselen bir nidayi minnetle mahmedethan oluyorum.

* * *

Bizde (Hilâliahmer) in beş sene mukaddem (basu badelmevt) sırtına mazhar olduğunu istibşar ettiğim zaman,

— İşte, payidar olmasını canla, imanla temenni ettiğim bir müessese demiştim.

(Hilâliahmer) yalnız harp zamanlarında değil, hayatı beşere kasdeden her hadise, her tehlike ânında insaniyeti muhtaribeye doğru açılmış bi ağuşı şefkat, bir penahı refahdır. Büyük musibetlerin turabı ıstıraba attığı her hayatı beşer kimildadıkça ve büyük zelzeleler, büyük seller ve yangınlar huzuru âdeme tasallut ettikçe (Hilâliahmer) hemşirei güzini (Salibi Ahmer) le birlikte insaniyeti muhtaribenin evcamı tadil etmeğe şitab edecektir.

Eshabı fezail ve fevazılımızdan bir hey'eti güzidenin himmeti meşkû-resile Galatasaray mektebi sultanisi dahilinde bir (Hilâliahmer) sergisi küşadına teşebbüs olunduğunu daha evvel memnuniyetle haber almıştım. Bu müessesenin maksadı teessüsünü ahiren evrakı havadiste okuduğum beyanname daha ziyade izah ve teşrih ediyor. Ve daha ziyade memnun oldum. Celbi nukud için değil, tevzii malûmat için ibdâ edilmiş bir dâri irfan, zelzeleye, yangına, sele, inhidama, iştiâle, baltaya, oka, kılıca, topa, tüfeğe tabancaya, süngüye, torpile, mîtralyoza, bombaya, hasılı tabîî, sınaî her kazaya mukabil, akli müşfikin icat ettiği alâtı tedafu ile vesaiti teşfiye bu sergide birer birer teşhür ve izah olunacak.

Müessisini kiramından birini bu hususta tebrik ederken, o zatı hakim, müftehir olmaktan ziyade müteessir bir tavır ile bana dedi ki:

— Ah!.. biz her şeyde olduğu gibi, bu hususta da geç ve pek geç kaldık. Japonya'da Salibiahmer'in azayı âmilesi üç milyondur. Bizde ise — o da bini kadın olmak üzere — henüz binbeşyüze balığ olmadı...

Muhatabımın ifşayı müellimi önünde titredim. Üç milyona karşı bin beşyüz... Rusya'nın çelikten seyyar kalelerini bir tekmede (Cuşima) girdaplarına yuvarlamış olan kudretin sırrını şimdi görüyorum. Ve şimdi anlıyorum ki biz Balkanlarda niçin tarûmar olduk...

Fazilet Eken Şan ve Şeref Biçer

HİLÂLİAHMER

Ihsan Raif

*Melekler gelerek bâğı cenandan,
Boyanmış hilâli mecruh kanından,
Gazi lâlelerin bağışanından,
Demişler bu hilâl yadigâr olsun.*

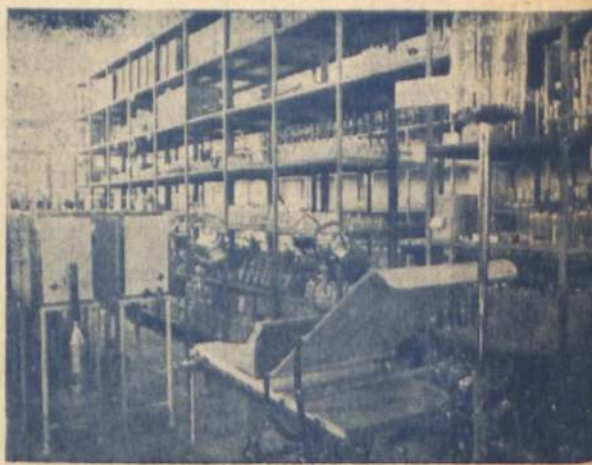
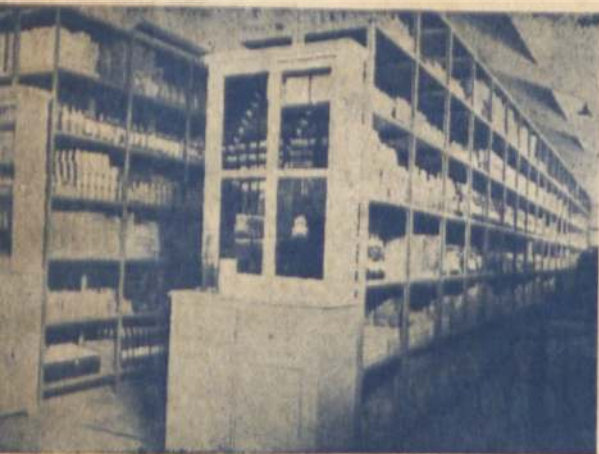
*Beyaz bulutlarda yaşar al hilâl;
Gösterir cihana nurdan bir timsal,
Söner ufuklarda zührei melâl,
Bu al beyaz hilâl payidar olsun.*

*Ey, Hilâliahmer! Mâdenin gayret,
Asarın hamîyyet, heykelin şefkat,
Bakıp senden cihan almalı ibret.
Sipihri gaddare kârı âr olsun.*

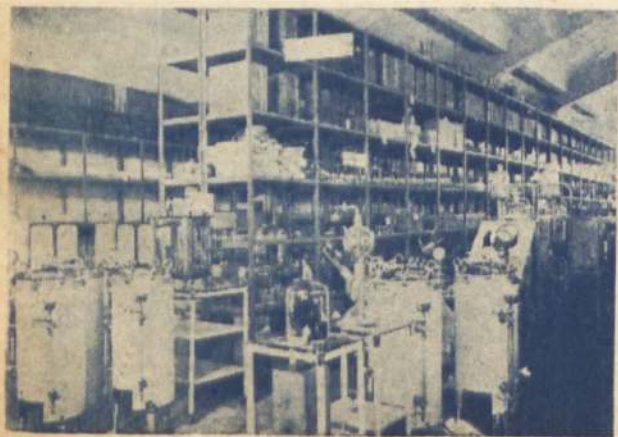
*Fevvarelerinden düşer münevver,
Altun ellerinle işlenen cevher,
Besler o daneler birer kebuter,
Fevvaren ebedî tâbdar olsun.*

*Ne hizmetler gördü metin ellerin,
Ne yaralar sardı nermin ellerin,
Ne kefenler yırttı semin ellerin,
Var olsun o eller, kâmkâr olsun.*

Kızılay Etimesğut Merkez Anbarlarının bazı kısımları

BİR KADİRŞİNASLIK ÖRNEĞİ

Yazan : Dr. A. Adnan Adıvar

«Türkiye Kızılay Derneği 73 yıllık hayatı» isimli eserin 59 - 61 inci sayfelerindeki teşkilât bahsinde birinci umumî harp ve daha evvelki zamanlardaki Hilâl-i Ahmer İdare Hey'eti hakkında ibzal olunan kadirşinasane satırlara teşekkürler ederken şunu belirtmek isterim ki, baştakiler ne kadar fedakâr ve çalışkan olurlarsa olsunlar onların refakatinde çalışacak heyetler irfan ve vicdanlarının bütün kuvvetiyle idare başında bulunanlara zahir olmazlarsa muvaffakiyet mümkün olamayacağına uzun tecrübelerden sonra tamamiyle kani oldum. Bundan dolayı Avusturya ve Almanya'da Hilâl-i Ahmeri muvaffakiyetle temsil eden Dr. Hikmet Beyle o vakitki kalem, muhasebe ve anbar heyetinde çalışan arkadaşlarımızın bilhassa başta Merhum Mehmet İzzet Bey (Felsefe Profesörü) olduğu halde kalemde çalışan merhum Behçet (sonradan Galatasaray Lisesi Müdürü), Yusuf Hikmet (Bayur), Ali Macit (Profesör), Saffet Şav (Profesör) beyler ile muhasebe kısmında Müdür Bedri Nedim (Göknil) ve veznedar Celâl Fuad, Muhasebe muavini Ziya Tahsin, Anbar Müdürü Eczacı merhum Hakkı ve halefi Seyfi beylerin ve şimdi adlarını tam olarak hatırlıyamadığım arkadaşlarımızın isimlerin hususî nüshanıza nâçiz kalemim vasıtasıyla dercedilmiş olduğunu görmek bir kadirşinaslık borcunun ödenmesi zevkini bana bahşedecektir. Eski Hilâl-i Ahmer Merkezde neye muvaffak olmuşsa böyle bir kalem, Muhasebe ve Anbar heyetinin kıymetli ve daimî sây ve sebatları ile muvaffak olduğunu ve muhtelif yerlere gönderilen heyetler azasının azîm muvaffakiyetleri de onların seçimindeki isabete delâlet ettiğini ve bu isâbet bizlere bir fahr-i gurur hissesi temin etmişse muvaffakiyetin asıl tacı o heyetlerde çalışan büyük ve küçüklerin başlarına yakışacağını itiraf etmek mecburiyetini hissediyorum. Burada aramızdan ayrılanlara rahmet, sağ kalanlara da saadet ve muvaffakiyet dilerim.

Ekmeden Biçilmez

Kızılayın 75 inci Yıl Dönümü Münasebetile Bütün Yurtda Yapılan Kutlama Törenleriyle Kızılaya Üye Kaydetme ve Aidat Toplama Kampanyası Hakkında Genel Merkez'in Teşkilâta Gönderdiği Talimat.

Türkiye Kızılay Derneği Şubesi Başkanlığına

29 Ekim 1952 tarihinde başlayacak olan Kızılay haftasında, kuruluşunun 75 inci senei devriyesini idrâk etmiş bulunan Derneğimizin bu yıldönümünü de memleket çapında kutlamayı kararlaştırmış bulunuyoruz.

75 yıllık şerefli bir maziye sahip bulunan Kızılayın, yurt içinde ve dışında büyük bir şefkat ve sevgi ile ve tam bir tarafsızlık görüşü içinde yapmakta olduğu insanî hizmetleri asil milletimizin gözleri önünde canlandırmak için mezkûr haftadan azamî derecede ve bütün imkânlarımızla istifade etmek emelindeyiz.

Mezkûr yıl dönümümüzün kutlama talimatı bu yazımıza eklidir.

Bu yılki haftamızla başlayıp Kasım ayı sonuna kadar memleketin her tarafında tatbik edilecek bir de «Üye kaydı ve aidat toplama kampanyası» tertip etmiş bulunuyoruz.

Parolamız: **BİR MİLYON KIZILAY ÜYESİDİR.**

Bize nazaran üçte bir nüfusa malik olan Bulgaristan'ın bir milyonluk Kızılhaç üyesi bulunduğu gözönünde tutulursa bizim ancak 250.000 civarında olan azamızı mutlaka bir milyon miktarına ulaştırmaktaki zaruret ve imkân kendiliğinden anlaşılır.

Hedefimiz olan 1.000.000 azadan, çevrenizin nüfus kesafeti, kültür ve iktisadî seviyesi gözönünde tutularak adedinin Şubenizce teminini temenni ediyoruz. Diğer şubelerimiz gibi, şubenizce de tesbit edilen bu rakam tahakkuk ettirilebildiği takdirde Derneğimizin müstakbel emsali yaradım faaliyeti çok daha geniş ve verimli bir inkişaf yoluna girmiş olacaktır.

Şubeniz hey'etinin olağanüstü gayret göstermesini gerektiren ve çalışma tarzı ekli talimatta belirtilen bu memleket şumûl kampanyada Mülkiye amirleri başta olmak üzere bütün Devlet memurları ile sayın eşlerinin size filen yardım etmelerini sağlamak üzere İçişleri, Milli Eğitim ve Sağlık Bakanlıklarından teşkilâtlarına birer tamim gönderilmesi rica edilmiştir.

Aynı şekilde muhterem Diyanet İşleri Reisliğinden ve diğer dinî rüesadan mâbetlerde Kızılay Haftası içinde Derneğimiz çalışmalarından sitayişle bahis buyurulması mevzuunda yardımları istenmiştir.

Keza siyasî partilerden de bu faaliyetimizi desteklemeleri rica edilmiş bulunmaktadır

Bu suretle, şerefli bir millî müessese olan Kızılay'ın milletçe bir elbirliği 'le şumullendirilmesi tedbirleri alınmış bulunmaktadır.

Bu yazımız şubenize vasıl olur olmaz, ekli çalışma talimatımızın hazırlık kısmının tatbikatına geçilecek ve hazırlığın ikmalinden en geç 15 Ekimde Genel Merkezimize bilgi verilecektir.

Memleket çapında giriştiğimiz büyük teşebbüste şubenize candan muvaffakiyetler dileriz.

Saygılarımızla

Türkiye Kızılay Derneği Genel Merkezi Başkanı

Eski Sağlık Bakanı

Prof. Dr. Nihad Reşad Belger

Felâketler Karşısında Birleşmek,

Hakiki Bir Varlık Göstermektir

**29 Ekim 1952 Çarşamba günü Cumhuriyet Bayramı ile
başlıyacak olan Kızılay Haftası ve Kızılayın 75inci Yıldönümünü
kutlama münasebetile Şubelerimizce yapılacak işlerin ana
hatlarına ait talimat**

1 — Genel Merkezimizden gönderilecek afişler, Şubelerimizce bulundukları İl ve İlçe merkezleriyle bu merkezlere bağlı bucak ve köylere zamanında tevzi edilerek 28/10/1952 Salı günü herkesin görebileceği şekilde duvarlara ve köy odalarına astırılacaktır.

2 — Büyük şehir ve kasabalarla mümkün olabilen sair yerlerde munasip mağaza ve dükkân vitrinleri Kızılay Bayrakları ve Kızılayın yardımlarını¹ canlandıran afiş ve mankenlerle süslenecektir.

3 — Cumhuriyet Bayramında yapılması mutad olan resmigeçitlere Derneğimiz geniş ölçüde iştirak edecektir. Bu iştirak:

a) Bir veya müteaddit kamyonlar üzerinde kırmızı beyaz kumaş veya kâğıtlardan Kızılay alâmeti ve hemşireyi tasvir eden öğrenci kızlardan mürekkep canlı tablolar.

b) Elllerinde Kızılay Bayrakları bulunan kabil olduğu kadar kalabalık okul öğrencilerinden mürekkep bir kabile,

c) Kızılay Yönetim ve Şube Kurullarında vazife alan hamiyetli zevat başta olmak üzere Kızılay Üyelerinden mümkün olduğu kadar büyük bir kitle ve bilhassa Kızılayın himayesine mazhar olmuş yardıma muhtaç kimse-lerden bu merasime katılmayı arzu eden felâketzede veya malûl vatandaşlar, ile yapılacaktır.

Şubenizin bulunduğu yerde Cumhuriyet Bayramı münasebetile resmigeçit yapılması mutad ve mümkün değilse bu resmigeçit yukarki a, b ve c fıkralarında belirtilen şekilde doğrudan doğruya Derneğimiz tarafından behemehal yapılacaktır. Kafilenin önünde, yine öğrenciler tarafından taşınmak şartile tahta veya mukavvalar üzerine tesbit edilmiş afişler geçirilecektir.

4 — Resmigeçidi müteakip Kızılay Kafilesi önceden hazırlanmış çelenkleri Cumhuriyet-Atatürk Âbidelerine koyarak ihtiram duruşunda buluncaktır.

5 — Mümkün olan yerlerde Kızılay Kafilesine askerî bando veya şehir bandosu refakat edecek, bu mümkün olmayan ahvalde davul zurna tedarikine çalışacaktır.

6 — Mahallî gazete sahip, başmuharrir ve sair muharrirleri ve ayrıca eli kalem tutan münevver zevat, Kızılay hakkında mahallî gazetelerde yazı yazmaya teşvik edilecektir.

7 — Cumhuriyet Bayramı münasebetile şehir veya kasabanın muayyen yerlerinde halk kürsüleri konulmuş bulunuyorsa bu kürsülerde, yoksa şubemiz tarafından münasip yerlere konulacak kürsülerde, halka hitap etmesini bilen münevver vatandaşlar tarafından Kızılayın mazisi, hali ve istikbali ile beşeriyete yaptığı ve yapmaya devam eyliyeceği hizmetler hakkında, gereken ahvalde, Genel Merkezden gönderilecek notlardan da faydalanılarak, herkesin alâka ve dikatini çekecek ve katiyen usanç ve sıkıntı hasıl etmiyecek kısa ve veciz konferanslar verilecektir.

8 — Resmigeçit, konferans gibi kitlenin nazarlarına ve takdirine hitap eden bütün merasim safhaları tam bir vakar ve ciddiyet içinde icra olunacak ve hiç bir şekilde mübalâğa ve aşırı hareketlere meydan bırakılmıyacaktır.

9 — İlerki nesillere çalışmalarımızın bir örneğini vermek üzere, 75 inciyldönümümüzün kutlanmasına ait merasim safahatı mümkün olduğu kadar bol ve iyi fotoğraflarla tesbit edilecek ve bunlardan bir kısmı arşive konulmak ve Kızılay dergisinde neşrolunmak üzere Genel Merkezimize gönderilecektir.

Kızılayı Unutma,

Acı Günlerinde

Sana Yardımcı Odur.

1-30 Kasım Arasında Tatbik Edilecek "Kızılay'a Üye Kaydetme ve Aidat Toplama Kampanyası" Hakkında talimat

Cumhuriyet Bayramını kutlama yönetmeliği gereğince 28-30 Ekim günlerine tesadüf eden Cumhuriyet Bayramı sırasında her ne nam ile olursa olsun iane toplanması yasak edilmiş bulunduğundan, bu talimat 1 Kasım'dan 30 Kasım'a kadarki bir aylık devre içinde tatbik olunacaktır.

Kampanya «Hazırlık» ve «Tatbikat» olmak üzere 2 safhayı ihtiva edecektir.

1 — Hazırlık safhası:

Bu talimatın ekli bulunduğu tamim yazısında da belirtildiği üzere 1952 yılının Kasım ayında bütün yurdumuzda 1.000.000 Kızılay Üyesi kaydeylemek ve aidatlarını kayıt sırasında toplamak kararındayız.

Memleket çapındaki bu teşebbüsümüzün başarılmaması, başta Sayın hey'etiniz olmak üzere çevrenizdeki münevver ve hayırperver kadın erkek vatandaşların elbirliği ile bıkmadan usanmadan sarf edecekleri gayrete bağlı bir keyfiyettir. Sizce de tamamen malûm bir husus varsa o da, hayır işlerinin şemereli olabilmesi bu hayır işlerine tavassut ve delâlet eden zevatın ciddiyeti ve muhitlerinde uyandırmış oldukları hürmet ve muhabbetle son derece alâkalı olduğu ve bu itibarla elinizdeki bu programın tahakkuku da çevrenizdeki münevver ve muhterem zevatın ne kadar çok sayıda bu işle alâkalanmaları temin edilebilirse o kadar sür'at ve selâmetle mümkün olabilecektir.

Devlet memuru, öğretmen ve din adamlarından bu büyük davada sayın hey'etinizi desteklemeleri hususunda alâkalı Bakanlıklara müracaat olduğu gibi bütün siyasî partilerden de aynı yolda yardımları rica edilmiş bulunmaktadır.

Bu kıymetli yardımcılara memleketin okur yazar ve hamiyetli tüccar, esnaf, çiftçi gibi diğer zümrelerden de yardım sağlamak Sayın Kurulunuzun gayret ve dirayetine terk olunmuştur.

Bu sayın zevatın da iştirakile yapılacak hazırlıkları aşağıda not ediyorum.

1 — Şubenizin bulunduğu İl ve İlçe merkezile bütün köyleri mahalle mahalle ve lüzumu takdirinde sokak sokak tesbit edilerek buralardaki ev, dükkân, fabrika, imalâthane, daire, askerî garnizon miktarına ve buradaki aile sayısına göre lüzumu kadar azayı ihtiva eden hey'etler ismen hazırlanacaktır. «Kampanya bir ay müddetle devam eyliyeceğine göre hey'etlerin müteaddit semtleri ziyaret eyliyeabilecekleri de gözönünde tutulacaktır».

2 — Üye verimcesi, kampanya sırasında toplanacak olan olağanüstü kongreye sunulmakta olan tasarıda beş liraya çıkarılmış bulunduğuna göre Şubenizde mevcut beş liralık Kızılay makbuzlarını ihtiyaca göre tamamlamak üzere Genel Merkezden lüzumu kadar maktu makbuz, üye kayıt defteri telgrafla istenecektir.

3 — Her hangi bir vaziyet karşısında aidat olarak para alınması imkân¹ bulunamayacağı gözönünde tutularak bunun yerine aşağı yukarı 5 liraya tekabül edecek zirai mahsuller mukabilinde verilmek üzere lüzumu kadar ayniyat makbuzu da Genel Merkezden getirtilecektir.

4 — Yukarıki üç maddede belirtilen hazırlıklar dikkat, itina ve süratle hazırlandıktan sonra hazırlıkların ikmal edildiği keza telgrafla en geç 15/10/1952 tarihinde Genel merkeze bildirilecektir.

II — *Tatbikat Safhası:*

1952 yılı Üye kaydı ve aidat toplama kampanyası aşağıdaki şekilde tatbik olunacaktır:

1 — Mahalle, sokak ve köylere göre tesbit olunan heyetler üye kayıt defterleri ve aidat makbuzları ile 1 Kasımdan itibaren mıntukalarına hareket edeceklerdir. Bilhassa köylere giden hey'etlerin yanlarında Kızılay afişleri bulundurmaları temenniye şayandır.

2 — Hey'etler mehmaemken mıntukalarındaki bütün mesken, ticarethane, atölye, fabrika, işletme, daire, müessese ve askerî garnizonları ziyaretle evlerde aile büyüğüne, mağaza sahip ve mensuplarına, atölye, fabrika, işletme müdür, memur ve işçilerine, garnizon komutan subay ve astsubaylarına vaziyete göre ayrı ayrı veya topluca Kızılayın hizmetlerini ve ziyaret maksatlarını nazikâne bir şekilde ifade ederek arzu edenlerini isim ve adreslerini deftere kaydeylemek suretile üye yapacaklar ve 5 liralık aidatı akabinde tahsil eyliyeceklerdir. Kızılayın, normal şartlar dahilinde bir yıl müddetle vatandaşların başkaca yardımını istemiyeceğinin de bilhassa belirtilmesini faydalı mütalâa ediyoruz.

3 — Evde, dükkânda bulunmamak veya ziyaret sırasında parası olma

mak gibi sebeplerle üye aidatının tahsili mümkün olamıyan ahvalde kampanya müddetinin sonu olan 30 Kasım'a kadar bu kimselere müteakip ziyaretler yapılarak üye kaydı işinin tekemmülüne çalışılacaktır.

4 — Şubenizin kampanya başlamadan önce kaydeylemiş bulunduğu Şube Üye defterinde ismi mevcut olan üyelere aidatları 5 liradan dünlük olanların aidat miktarları ikmal edilmek suretile üyelik durumları tamamlanacaktır.

5 — Aidatın bir kısmını peşin, bakiyesini bilâhare almak mümkündür. Ancak aşağıdaki maddede belirtilen sebeple aidatı kampanya sırasında tam olarak tahsil edilmemiş bulunan üyeler kampanya dolayısıyla açılan defterden başka bir deftere kaydolunurlar ve kampanya sırasında tutulacak hesaba ithal olunamazlar.

6 — Kızılay Genel Merkezi Sayın Hey'etinize mühim bir memleket hizmeti görmek fırsatını vermektedir. Şubenizin 1952 Kasım ayı içinde kaydeyliyeceği üyeyi ve 5 liradan tahsil edeceğiniz aidatı Genel Merkeze telgrafla bildiriş. sıranıza göre çevrenize son derecede hayırlı bir imkân sağlamak kabil olacaktır.

Şöyle ki:

Mürettep üye sayısını temin ederek bunların beşer liralık aidatının tamamen tahsil edildiğini ilk bildirecek şubeniz çevresine mahallin ihtiyacına göre 200.000 liralık (ikiyüzbin) bir sağlık merkezi veya okul binası Genel Merkezimizce derhal yaptırılacaktır.

İkinci gelecek şubemiz çevresinde mahallî imkânlarla yapılmasına teşebbüs olunacak sağlık merkezi veya okul binasına 100.000 (Yüzbin) liralık iştirakte bulunulacaktır.

Üçüncü gelecek Şubemiz çevresinin bütün köylerine kadar sağlık hizmetlerinde kullanılmak üzere en iyi cinsten yeni bir Jip Otomobili gönderilecektir.

Dördüncü gelecek şubemizin yaptıracığı 100 çocukluk sünnet düğünün bütün masraflar Genel Merkezimizce deruhte edilecektir.

Birinciden onuncuya kadarki şubelerimiz sayın hey'etlerle kendilerine ve bu kampanyada yardım eden hayırhah zevata daimî üyeliklerle taktirnameler tevcih olunacaktır.

7 — Şubemiz için genel merkezce tayin ve tesbit olunan üye sayısı asgari bir had olarak bildirilmiştir. Bu miktarı aşan şubelerimiz için arala-

rındaki nisbete göre beşinci maddedeki ölçüler dairesinde başka hayırlı hizmetler düşünülmektedir.

8 — Kampanya Kasım ayı sonuna kadar devam eylemekle beraber, şubelerimiz beşinci maddedeki sebeplerle kendileri için Genel Merkezce tayin olunan üye sayısı ve aidat tahsisâtını tamamlar tamamlamaz keyfiyeti telgrafla hattâ yıldırım telgrafla Genel Merkezimize bildirmelidirler. Kampanya neticeleri, Genel Merkezde teşkil olunan bir komite tarafından dikkat ve itina ile takip ve tasnif olunacaktır.

Neticeler 1 Aralık 1952 Pazartesi günü Radyo ve gazetelerle ilân edileceği gibi alâkalı şubelerimize de telgrafla bildirilecektir.

Şubeniz sayın kurulunun, Genel Merkezimizin hazırladığı bu kampanya çalışmasını uygun mütalea edeceğini ve hem bir yıllık mahallî şube yardım ve giderlerini karşılamaya yetecek % 60 payları ve hem de bu vesile ile mahallin çok mühim ve hayatî bir ihtiyacının temini şansını elde bulundurduğunu düşünerek mahallî bu kadar imkânları harekete getirmek suretile teşebbüsümüzü destekliyeceğinden ve tam bir başarı elde edeceğinden emin bulunuyoruz.

Her zaman olduğu gibi bu büyük teşebbüste de iyi temennilerimiz sizinle beraber olacaktır.

*Türkiye Kızılay Derneği
Genel Merkezi*

Bugün Bana Yarın Sana

KONFERANS VE GAZETE YAZILARINA MEVZU TEŞKİL EDECEK NOT

Bugün Cumhuriyet Bayramımızla beraber başlayan Kızılay haftasını açmakla kalmıyor aynı zamanda kuruluşunun 75 inci yılını idrak etmek mazhariyetine kavuşmuş olan Kızılayın bu mesut gününü de bir arada kutluyoruz.

Türkiye Kızılay Derneği, memleketimizin en eski ve en verimli bir şefkat Müessesesidir.

Bu müessese, kuruluşundanberi memleketimize ve milletimize ve bütün muhtarlık beşeriyete yapmış olduğu insanî hizmet ve yardımlarıyla asil ve necip milletimizin kalbinde yüksek ve sevimli bir mevki tutmuş ve daima yurtdaşlarımızın cömert yardımlarına nail olmuştur.

Kızılayın en büyük ilerleme ve yükselme devrinin Cumhuriyetimizle başladığını ve bu devirde gerek hükümetimiz ve gerekse hayırsever halkımız tarafından mazhar olduğu yüksek yardımlar sayesinde de bugün dünyanın Kızılay ve Kızılhaç camiası içerisinde çok ehemmiyetli bir mevki kazanmış bulunduğunu da şükranla kaydetmek isteriz.

Kızılayın biri harp ve diğeri sulh zamanlarınına ait olmak üzere yapmakta olduğu hizmet ve vazifelerini burada kısaca anlatmayı yerinde buluyoruz.

Harp zamanında cephe gerisinde açmakta olduğu hastanelerde hasta ve yaralılarımızın yaralarını saran, onları tedavi ederek hayatlarını kazandırmaya çalışan, düşman eline düşen askerlerimizin mektup, telgraf, para ve sairelerini göndermeğe tavassut etmek suretiyle aileleriyle haberleşmelerini temin eden kızılaydır.

Diğer taraftan zelzele, su baskını, yangın ve kıtlık gibi vukua gelen tabii âfetler karşısında felâkette yurtdaşlarımızı çadırlarında barındıran, yediren, giydiren velhasıl yaşama ümidi vererek onları sefaletten kurtaran Kızılaydır.

Büyük şchirlerimizde geçim darlığı çeken yoksul vatandaşlarımıza aşevlerinden sıcak yemek vermek suretiyle sağlıklarını koruyan Kızılaydır.

Verem, sıtma, çocuk ölümü, trahom gibi sari hastalıklarla mücadelelere katılan Kızılaydır.

Memleketimizin ihtiyacı olan hastane, sağlık merkez ve dispanserleri inşası konusunda hükûmetimizin çalışmalarını imkânları dahilinde destekliyen Kızılay'dır.

Kızılay Derneği, Cumhuriyetimizin kurulduğu 29 Ekim tarihinden bugüne kadar yukarda sayılan işler için cem'an 30.354.991, — lira harcamıştır.

Bütün bu yardımlar Cumhuriyet idaremizin Kızılaya sağlamış olduğu gelir kaynaklarıyla ve hayırsever halkımızın üye olarak yaptıkları değerli bağışlarıyla meydana gelmiştir.

Kızılayın 28 yıl içinde yaptığı işlerden bir kaçını burada sıralıyalım:

1 — Yurdun sulhde ve harpte muhtaç olduğu hastabakıcı hemşireleri yetiştirmek üzere İstanbul'da modern bit hastabakıcı okulu açmıştır. Bu okulda her sene memleketimize bir çok hemşire yetiştirmiş ve yetiştirmektedir.

2 — Ankara'da Etimesgut'da inşa ettirmiş olduğu depolarla yurdun muhtelif yerlerinde açtığı talî depoları felâket ve âfet anlarında ve harp zamanında lüzumlu malzeme ile doldurmuştur.

3 — Okullarımızda gençlik Kızılay teşkilâtı kurmuş, yurdun yeni neslini sağlam yetiştirmek için kamplar açmış ve sosyal yardım işlerine küçükten alıştırmayı kendine gaye edinmiştir. Halen gençlik teşkilâtımızın üyelerinin sayısı 628.110 u bulmuştur. Bugün 11.393 okulda Kızılay gençlik teşkilâtımız kurulmuştur.

4 — Olağanüstü durumun doğurduğu yaşama zorluğu karşısında fakir halkın iâşesi için İstanbul'da aşoçağı açmış ve yurdun muhtelif yerlerinde mahallî yardımlarla açılmış olan aşevlerine yardım etmiştir. Bunun tutarı 1938 - 1951 yıllarında 7.248.899,27 liradır.

5 — Gıdasız okul çocuklarına ve giyim darlığı çekenlere mahallî yardımlara yiyecek, giyecek maddeleri verilmek suretiyle yapılan yardımları desteklemiştir.

6 — Salgın ve sosyal hastalıklarla mücadelede Devlet teşkilâtıyla iş birliği etmek suretiyle ve yurt dışında çıkan salgın hastalıklarla mücadeleye katılarak hem insanî vazifelerini yapmış hem de hastalıkların yurda geçmesine mani olmuştur.

7 — İkinci dünya harbinde birbirine düşman devletlere ait esirlerden limanlarımızda mübadelesi katarlaştırılmış olanların mübadelesi işinde alâ kadar devlet mümessillerinin saygı ve takdirlerini kazanacak surette şefkat ve alâka göstermiştir.

8 — Yine bu harp esnasında yiyecek sıkıntısına düşer olmuş bulunan komşu yabancı memleketlere mümkün olan gıda maddeleri göndermek suretiyle milletlerarası yardımlaşma vazifesini yapmıştır.

9 — Son senelerde Bulgaristan'dan ana vatana hicrete mecbur edilen 160.000 ırkdaşımızın kısa bir zamanda memlekete kabul edilmeleri sırasında Kızılayın yüklendiği vazifelerin ağırlığı ve bu vazifelerin tam bir emniyet ve intizam içinde yapılması uğrunda katlandığı maddî ve manevî fedakârlıkların şumul ve ehemmiyeti başlı başına üzerinde durulmağa değer bir mahiyet arz etmektedir.

10 — 1952 senesi Kongresinin almış olduğu karar gereğince yurdumuzun sağlık dâvasına yardım olmak üzere Muş'da bir hastahane, Posof, Çıldır, Pazar, Hopa, Hınıs, Reyhanlı, Yüksekova, Tutak, Göle ilçelerinde birer sağlık merkezi ve İstanbul'da Üniversite talebeleri için bir Verem pavyonu Adana ve İzmir'de de birer Verem ve Doğum pavyonları inşa ettirmeğe başlamıştır. Bu maksatla Kızılay 4 milyon lira para tahsis etmiştir. Ayrıca Trahom mücadelesi için 250.000.— lira ve Ankara'da kurulacak Kanser Enstitüsü için de 450.000 lira ayırmıştır.

İşte yukarıda kısaca saydığımız işler Kızılayın insanî hizmetlerini isbata kâfidir. Hülâsa; Kızılay kara gün dostudur. Kızılay sosyal sigortadır. Bu Kızılay haftasında bu mukaddes müesseseyi hatırlayarak ona lâayık olduğu mevkii vermek hepimizin vazifesidir. Bu haftayı üye yazma ve aida toplama kampanyası takip edecektir. Biliyorsunuz ki memleketimizin bugünkü nüfusu 21 milyonu bulmaktadır. Bu sayı ile Kızılaya kayıtlı olan iki yüz-küsur bin üye sayısı arasındaki nisbet derecesini yüksek takdirlerinize bırakırken büyük Atatürk'ün: (KIZILAY AZA ADEDİNİN, MEMLEKETİN RÜŞTÜ İÇTİMAİSİ İLE MÜTENASİP BİR DERECEYE VARMA SINI, BÜTÜN MİLLETİN BU TENASÜBÜ TEMİN ETMESİNİ TEMENNİ EDERİM.) Şeklindeki sözleriyle vuku bulan irşat tavsiyelerini hatırlatarak hepinizi saygı ve sevgilerimizle selâmlarız.

***Sen Hemcinsine Yardım Et ki Allah da
Sana Yardım Etsin***

CUMHURİYETİN 'LÂN' TARİHİNDEN 1952 YILINA KADAR
CEMİYETİMİZİN GELİRLERİ VE MUKABİLİNDE YAPILAN YARDIMLAR

Y A R D I M L A R

Devresi	Bütçe Geliri	Gn. Merkez Yardımları	Şubeler Yardımları	Gençlik Yardımları	Yardımlar Tutarı
1 23	1.957.039.46	1.826.433.46	—	—	1.826.443.46
1924	1.386.053.99	1.199.986.50	—	—	1.199.986.50
1925	500.537.06	32.043.63	75.942.76	—	107.986.39
1926	678.254.92	81.370.43	150.030.42	—	231.400.85
1927	983.547.99	322.759.80	118.314.72	—	441.074.52
1928	1.375.254.13	989.099.33	129.237.10	—	1.118.336.43
1929	868.646.66	262.919.53	122.831.34	—	385.750.87
1930	962.644.44	499.680.01	105.713.27	—	605.393.28
1931	546.912.68	252.882.35	105.518.98	—	358.401.33
1932	516.609.32	149.264.08	55.843.33	—	205.107.45
1933	614.595.21	296.770.72	61.214.55	4.933.69	362.918.96
1934	814.989.57	218.115.63	60.364.85	5.118.62	283.599.10
1935	651.384.66	270.355.06	47.659.83	8.656.44	326.671.33
1936	1.089.394.19	400.444.72	142.862.94	13.598.45	556.906.11
1937	1.291.372.15	471.016.82	116.065.00	14.981.80	602.063.62
1938	1.939.359.54	477.448.98	140.501.96	16.425.63	634.376.57
1939	1.499.538.22	673.858.37	88.828.15	8.124.30	770.810.82
1940	1.543.386.29	760.638.76	108.204.73	10.252.33	879.095.82
1941 - 42	3.577.093.92	528.829.69	239.912.09	27.710.80	796.452.58
1943	5.478.602.16	1.752.011.25	302.821.41	104.527.23	2.159.359.89
1944	6.367.841.32	1.397.101.40	479.259.47	133.882.84	2.010.243.71
1945	5.954.362.68	1.141.781.12	943.096.20	169.297.95	2.254.175.27
1946	3.910.871.34	1.150.240.91	784.676.96	200.778.57	2.135.696.44
1947	4.259.902.56	906.510.43	977.845.92	188.196.39	2.072.552.74
1948	3.992.748.56	948.644.98	714.487.54	276.899.83	1.940.032.35
1949	3.903.877.46	891.754.80	676.637.50	216.114.60	1.784.506.90
1950	4.005.924.23	1.612.911.55	598.007.88	264.907.80	2.475.827.23
1951	4.529.537.20	1.245.282.47	332.875.26	251.662.60	1.829.820.33
	65.328.301.91	20.760.166.78	7.678.754.20	1.916.069.87	30.354.990.85

İ C M A L

İHTİYATLAR

Adi	24.356.077.31	30.354.990.85	Yardımlar	% 46.46
Fevkalâde	6.568.387 —	30.924.464.31	İhtiyatlar	% 47.33
Yekûn	30.924.464.31	4.048.846.75	Sair masraflar	% 6.21
		65.328.301.91		100. —

İHTİYATLARIMIZIN DÖKÜMÜ

30/6/1952

Para mevcudu	3.880.124.29
Esham tahvilât	5.264.822.05
Stoklar	12.615.994.25
Sabit kıymetler	3.362.184.95
Çeşitli alacaklar	3.933.387.14
Sair aktifler	1.867.951.63
İhtiyatlar	30.924.464.31

CUMHURİYETİN İLÂNİ TARİHİNDEN 1952 YILINA KADAR CEMİYETİMİZİN GELİRLERİ VE MUKABİLİNDE YAPILAN YARDIMLAR

